

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES.

OFFICIAL REPORT

Sixty-sixth day of the First Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly-

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 20th February, 1968

The House met at Half-Past-Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair.)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

FERTILISER DISTRIBUTION

1086—

* 3683 Q.—Sri S. Vemayya (Sarvepalli):—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether it is fact that a high-level meeting held on 7-10-1967 decided to liberalise the distribution system of fertilisers in the State; and

(b) if so, the details of the same?

The Minister for Agriculture (Sri P. Thumma Reddy):

(a) Yes;

(b) A copy of orders issued by Government is placed on the Table of the House;

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide answer to Clause (b) of Legislative Assembly
Question No. 1086 (*3683)]

GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH
ABSTRACT.

AGRICULTURE — Chemical Fertilisers — Pool Nitrogenous
fertilisers—distribution in the State—procedure—revision—Ordered.

FOOD AND AGRICULTURE (F. P. I.) DEPARTMENT

G. O. Ms. No. 2084

Dated 16-10-1967.

Read the following :

1. G. O. Ms. No. 2053, Food and Agriculture, Dated 3-8-'65
2. G. O. Ms. No. 1369, Food and Agriculture, Dated 2-6-'66

ORDER

In supersession of all the previous orders issued on the above subject to the extent necessary for the implementation of the instant

J. No. 101.

(101)

orders, the Government direct that the following revised procedure shall be adopted in the distribution of pool nitrogenous fertilisers in the State until further orders :

(i) The Director of Agriculture shall continue to place indents for obtaining the quotas of nitrogenous fertilisers allotted to the State as at present and also to allot fertilisers to the dealers, Manure Mixing Firms and other bulk consumers. The Director of Agriculture will decide the districtwise allotments taking into account the previous demand, consumption level, cropping pattern etc. He will specifically take into account not only the variations in the popularity of several fertilisers districtwise but also keep in view the changes that take place from time to time.

ii (a) Seventy percent (70%) of the allotments made to the State may be continued to be distributed by the District Cooperative Marketing Societies through the agency of the primary societies. The primary societies to whom the stocks will be supplied by the District Cooperative Marketing Societies shall sell the fertilisers to the cultivators without any permit. Where there are no primary societies the District Cooperative Marketing Societies shall open their own depots and sell the fertilisers to the cultivators without permits. The District Collector will no longer be concerned with in regard to allocations and the distribution of fertilisers either village-wise, society-wise or block-wise. In place of the Collectors, the District Cooperative Marketing Societies will select primary societies and decide the quantities to be supplied to these societies and also the despatch of stocks, block-wise and society-wise.

(b) The District Cooperative Marketing Societies or primaries shall not sell the fertilisers allotted to them to private traders or to Manure Mixing Firms or to merchants.

(c) The District Cooperative Marketing Societies shall not sell fertilisers direct to cultivators at district headquarters. They should sell only at the retail depots opened by them in places where no primaries are functioning.

(d) The Registrar of Cooperative Societies will take necessary steps to ensure that the stuff is actually transported to the primaries and sold at the primary level by the Cooperatives.

(i ii) The balance of 30% (thirty percent) of the State's quota will be allotted to private trade. Anyone who obtains a dealer's licence will be eligible for allotment of fertilisers and the fertilisers so allotted can be sold by them direct to the cultivators without any permit. For all fertilisers supplied to the dealers, administrative charges at the rate Rs. 10-00 per metric tonne shall be collected in addition to Rs. 1-00 collected towards fertilisers promotion fund.

(i v) Such of the Manure Mixing Firms who want to deal in straight fertilisers sides continuing the Manure mixing operations can do so by obtaining a dealer licence. The extent, however the nitrogenous fertilisers allotted to them are made use of by the Manure Mixing Firms for manufacture of mixtures, the latter shall strictly abide by all the rules and regulations prescribed for the manufacture and sale of fertilisers mixtures under the Fertilisers (Control) Order 1957,

(v) The sale of fertilisers by both the cooperatives and the private traders in the straight form should strictly conform to the provisions of the Fertilisers (Control) Order.

(vi) The stocks allotted to a particular district shall be distributed only in the district. Any sale or movement of fertilisers to places outside the district shall be only with the permission of the Director of Agriculture.

2. Separate instructions will issue with regard to distribution of fertilisers to the export oriented commercial crop like tobacco, jute, cotton etc. and also for supplies to the cooperative sugar factories.

3. This order shall come into force with immediate effect. The Director of Agriculture and the Registrar of Cooperative Societies shall take necessary steps to see that the revised procedure ordered above is implemented without any loss of time.

4. The results of the revised orders will be reviewed in March, 1968 taking into account the working of the instant procedure during the next Rabi season.

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు (సంతకూతలపాడు) — Fertilizer distributionకు లై సెన్సులు free గా ఇచ్చినట్లు తెలుస్తోంది. Last year కాని ఈ సంవత్సరం కాని మన రాష్ట్రంలో ఎన్ని లై సెన్సులు ఇచ్చారో చెప్పగలరా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— Exact number చెప్పలేను. I think it has gone over 1100 or 1200.

శ్రీ బి. రత్నసఖాపతి (రాజంపేట) :— అంధ్ర రాష్ట్రానికి వాలుగైదు మాసాలుగా ఎన్ని లక్షల టన్నులు సప్లై చేసారో చెప్పగలరా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— వాలుగైదు మాసాలంతే చెప్పలేను. This year's programme is upto end of March. మనం 10 లక్షల టన్నులు అడిగాము, 8 లక్షల టన్నులు ఇచ్చారు. మనకు 2 లక్షల టన్నుల వరకు వచ్చింది అనుకుంటాను. ఫర్టిలైజర్స్ కు సంబంధించి ఎక్కడా pressure లేదు, Free గా అందరికీ ఇచ్చినందువల్ల suffocation has been reduced.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) :— ఒక రేటుకు కాకుండా వారి ఇష్టం వచ్చిన రేటుకు అమ్మకానికి వర్తిషన్ ఇచ్చారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— గవర్నమెంటు ఒక రేటు పెట్టింది. They cannot sell more than that. But if they reduce we cannot restrict. In several districts గవర్నమెంటు fix చేసినదానికంటే బూపాయి, రెండు రూపాయిలు తక్కువే ఉంది. I have heard in the very district where the fertilisers go through black-market, in Guntur it is being under-sold by Rs. 4 per bag.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో free sales అయిన తరువాత యూరియా అమ్మడం మీ దృష్టికి వచ్చిందా? Free sales లో పెట్టుబడి దారు ఒకేసారి కొని తిరిగి బ్లాక్ మార్కెట్ చేసే అవకాశం గమనించారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—సొసైటీలో కావలసినంత stock ఉన్నది, తెలివైనవారు ఉంటారు, ఇబ్బంది పెడతారనే ఉద్దేశంతో stand by గా పెట్టుకున్నాము. We have got enough stocks and the stocks are over 2 lakh tons as much as the stock sufficient for one year as we had in 1964-65. We have standing stocks. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో దురదృష్టం ఏమిటంటే free market కు ఎవరూ లైసెన్సులు పెట్టుకోలేదు. సభ్యులు ఎవరికైనా చూపిస్తే లైసెన్సులు ఇప్పిస్తాము.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్టణం) :—జ్యూట్ అభివృద్ధికొరకు ఉచితంగా కొన్ని వేల టన్నులు ఇచ్చారని అంటున్నారు, అది నిజమేనా? జిల్లాలో ఎన్ని వేల టన్నులు ఇచ్చారో తెలియజేస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—జ్యూట్ విశాఖపట్నం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలకు సంబంధించినది. వివరాలు నావద్ద లేవు. ప్రశ్న చేస్తే తెప్పిస్తాను.

శ్రీ కె. మునిస్వామి (నత్తవీడు) :—మార్కెటింగ్ సొసైటీల ద్వారా ఇచ్చే ఎరువుల సరఫరాలో రేట్లు న్యాయంగా ఉన్నాయి. ప్రవేటు వారు రు. 10 లు ఎక్కువ చేసి అమ్ముతున్నారు. Strict orders ఇస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ప్రవేటు వ్యాపారస్థులు ఇండ్లకు పోయి అమ్ముకుంటున్నారు, మార్కెటింగ్ సొసైటీలలో enough stock ఉంది. The trouble to-day is somewhere about 12 to 15 Crores of rupees locked up with the Government depots and we are anxious to dispose of. ఈ ధరలు లోతల మరల head quarters లో అమ్మకూడదని పెట్టాము, వ్యాపారస్థులు ఏమైనా దుర్వినియోగం చేస్తారేమో అని because we are having some stocks which are not lifted by dealers and it is our duty to lift it by ourselves to reduce the pressure by selling away in the districts also.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రెకల్) :—ఏ జిల్లాకు ఏ ఎరువులు కావాలో వాటిని నల్లెయి చేయడం లేదు. ఉదాహరణకు నల్గొండ జిల్లాలో యూరియా అవసరమయితే అమోనియా పంపారు, దానిని ఏలూరుకు పంపి యూరియా తెచ్చుకోవలసి వచ్చింది. Transport ఖర్చులు ఎక్కువ అవుతాయి. ఈ విషయం పరిశీలించారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—చిన్న కరెక్షన్. ఏలూరువారు యూరియా ఎక్కువగా ఉంది, అమోనియా కావాలంటున్నారు. నల్గొండ జిల్లాలో అమోనియా ఎక్కువగా ఉండేమో, West Godavari కి పోయి యూరియా తెచ్చుకోడం జరిగింది, ఇండియా గవర్నమెంటువారు package district అనే పేరుతో West Godavari కి special allotments ఇస్తున్నారు. వారికి అవసరమైనవి

కాక మరొకటి ఇస్తున్నారు. యూరియా అవసరమయితే అమోనియా, అమోనియా అవసరమయితే యూరియా—ఇట్లా ఇస్తున్నారు. జిల్లాలో ఉద్యోగుల సూచనల ప్రకారమే సాధ్యమైనంత వరకు మేము ఇస్తున్నాము. రైతుల tastes కూడా differ అవుతుంటాయి, ఒక సంవత్సరం యూరియా, మరొక సంవత్సరం అమోనియా అంటారు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు) :—ఎరువులు సమయానికి దొరక్కండా అవసరం తీరిన తరువాత దొరుకుతున్నాయి. ముందుగా సప్లయ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—బహుశా అటువంటి పరిస్థితి కొంతకాలం క్రిందట ఉండవచ్చును. ఇప్పుడు ఎవరికి కావాలన్నా, ఎంతకావాలన్నా తప్పనిసరిగా అందజేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎ. వాసుదేవరావు (హుజూరునగర్) :—ఎరువులు ఈ సంవత్సరం దండిగానే దొరికాయి. కాని ఎరువులు కొనుక్కోడానికి రైతులకు వరపతి సౌకర్యం తక్కువగా ఉంది. ప్రతి సంవత్సరం I. M. S. లోన్ను ఇచ్చేవారు. చాలా వరకు ఖరీదు కావలసినవే నిలువ ఉండిపోయాయి. ముందు ముందు వరపతి సౌకర్యాలు కల్పించడానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఆ సౌకర్యం ఏర్పడింది, సభ్యులకు అనుభవంతో ఉన్నచే, అప్పులు ఇవ్వడమే కాని వనూళ్లు కనబడకుండా ఉన్నాయి. పోయిన సంవత్సరం అయిదుకోట్లు ఇవ్వడం జరిగింది జ్ఞాకులలో ఇచ్చిన అప్పులు వనూలు చేస్తే తప్పనిసరిగా ఆ మొత్తం పాచ్చు చేయవచ్చును. తమకు తెలుసు. It is a short term credit. I have made special request to all the Samithi Presidents also. Our desire is to give more money for the use of the farmers.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల) :—డిస్ట్రిక్టు కో ఆపరేటివ్ మార్కెటింగ్ సొసైటీ ప్రైమరీ సొసైటీలకు అలాట్ మెంటు చేస్తే వారికి కావలసిన ఆర్థిక వనతి లేక lift చేయలేని పరిస్థితిలో ఉన్నందున కొన్ని గ్రామాలకు కొంత చిక్కు ఏర్పడుతోంది. ఆర్థిక వనతులున్న సొసైటీలు స్వేచ్ఛగా District Marketing Societies, పంచాయతీ సమితి, జిల్లా పరిషత్తు నిర్బంధం లేకుండా కొని అమ్మడానికి సౌకర్యం కలిగిస్తారా?

Sri P. Thimma Reddy :—They are free to sell anywhere in the district. And anybody who wants to sell outside the district, it will be considered.

శ్రీ జి. తిమ్మారెడ్డి (అల్లగడ్డ) :—I. M. S. లోన్ను బాకీలున్నాయి కాబట్టి ఇవ్వడం మానుకున్నాము అన్నారు. ఆ వద్దతి చేయడంలేదు, తాలూకాలో ఒకటి, గెండు బాకీలుంటే ఆ తాలూకాకే complete గా ఇవ్వకుండా మానివేస్తున్నారు. ఎవరో ఒకరు గ్రామంలో అప్పులు తీర్చలేని పరిస్థితి ఉండవచ్చును, ఒకరిద్దరు మూలంగా తాలూకా అంతా suffer కావలసివస్తుంది, బాకీలు తీర్చలేనివారికి ఇవ్వకుండా తీర్చినవారికి ఇచ్చే పద్ధతి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—స్వామయైన సలహాదే, అయిదుమందో, పది మందో గ్రామస్థులు ఇవ్వకపోతే గ్రామాన్ని అంతా శిక్షించడం స్వామయంకాదు అంటున్నారు, consider చేయవలసిన విషయమే. ఈ విషయం ఇదివరకే డిపార్టుమెంటుతో చెప్పాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :—అధ్యక్షా వర్మిట్టు యిచ్చే వ్యవహారంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం శ్రీ మార్కెట్టులో కొంతమందికి వారి యిష్టం వచ్చినవారికి పర్మిషను యిచ్చేశారు. అమోనియా కావలసినచోట యూరియా మాత్రమే దొరుకుతుంది, యూరియా కావలసినచోట అమోనియా దొరుకుతుంది. ఈ విధముగా యనార్కీక్రియేటు చేశారు. దానిని సవరిస్తారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—యనార్కీ అనేటంత దూరం లేదు. దయచేసి యీ మధ్య ఆరు యేడు మాసాల విషయం విచారించుకోండి. పర్మిట్టు యిస్తున్నాం. ఇవ్వలేదని వచ్చినవారికి ఇస్తున్నాం. గవర్నమెంటుకి ఆదాయం వచ్చింది, రిజిస్ట్రేషను ఫీజువల్ల వారు యిష్టం ఉండి తీసుకుంటే తీసుకుంటారు. లేకుంటే లేదు. ఏ జిల్లాలోనయినా సరే ఫలానా మెటీరియలు దొరకలేదని అంటే చెప్పండి. మాకు అలాపెంటులో కొన్ని లెక్కలు రావడంలేదు. కాల్షి యము, అమోనియము నైట్రేటు మన స్టేటులో వాడుతున్నారు. కాని అది భక్రాలో తయారవుతున్నవి పంజాబుకే యెక్కువ యిస్తున్నారు. రెండు లక్షల టన్నులు యిచ్చినారు. ఈమధ్య ప్రెషర్లు యెక్కువగా ఉన్నవి, సప్లయ పరిమితంగా ఉన్నది. ఇబ్బందిలేదు. అమోనియా సల్ఫేటు, యూరియా కావలసినంత యిస్తున్నారు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—అధ్యక్షా మనరాష్ట్రానికి కావలసిన కోటా వచ్చిందని భావించవచ్చునా? ప్రధానమైనది యేమిటంటే యీ సంవత్సరం దొరుకుతున్నదనడం కొంత యధార్థం. ధరమాత్రం హెచ్చు ధర వసూలు చేస్తున్నారు. కంప్లెయింట్సు వచ్చినవా? రసీదులు మాత్రం కరెక్టు ధరకే యిచ్చి హెచ్చు సొమ్ము తీసుకుంటున్నారు, కల్తీ ఎరువులు యిస్తున్నారని కావలి, నెల్లూరు తాలూకాలలో మాద్యష్టికి వచ్చినది. దానిని ఆరికడతారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—కోరిన అలాపెంటు దాదాపు పూర్తిచేస్తున్నాము. డై అమోనియం నైట్రేటు, అమోనియం క్లోరైడు యిస్తున్నారు వాడుక లేదు. It is slowly taking ground. అందువల్ల అట్లాంటివి యిచ్చినవి వద్దనిచెప్పి వేరే యివ్వమని అడుగుతున్నాము. మార్చి నెలాఖరుకు యెంత యిస్తారో చూచి వచ్చే సంవత్సరానికి ఫోరుకాస్తులో ఎక్కువ ఉంటుంది. We are going to get more than we got last year. In the current year there is unsold stock between 2 to 3 lakh tons in the State. అందువల్ల ఆ తాధ యేమీ లేదు. ఇక కల్తీనా లైఫే కల్తీగా కనిపిస్తున్నది. సోపలు డ్రగ్సు అంటారు. యెక్కడైనా అటువంటివి జరిగితే ప్రజాశాంతికోరే పెద్దలు ప్రభుత్వ దృష్టికెస్తే చర్యలు తీసుకొనడానికి వీలవుతుంది.

STATE FARMS

1087—

* 1719 Q.—Sarvasri Vobbilisetty Rama Rao (Vizianagaram) and A. Madhava Rao :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) number of State Farms in the State ;

(b) whether it is a fact that the yield in 1964 and 1965 in Government Farm in Visakhapatnam was very low per acre to that of a Private Farm ;

(c) if so, will the Government abandon the State Farms in favour of individual farms ; and

(d) what is the yearly loss per acre for the last four years 1963 to 1967 ?

Sri P. Thimma Reddy :—(a) There are 30 State Seed Farms in the State.

(b) There are no private farms maintained for production of improved seeds except the various lands cultivated by private individuals. Further, the yield of crops depends on the soil and climatic conditions. In view of this, the yields of crops per acre in Visakhapatnam differ from one locality to another. Hence, it is not possible to compare with the yield of crops of different areas.

(c) Does not arise in view of the answer to clause (B) above.

(d) A statement showing the loss incurred on the seed farms in Visakhapatnam District is placed on the Table of the House.

[Statement]

**STATEMENT SHOWING THE LOSS INCURRED ON THE SEED FARMS IN VISAKHAPATNAM
DISTRICT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE [VIDE L. A. Q. NO. 1087 (* 1719)]**

Sl. No.	Name of the seed farm.	1963-1964			1964-65			1965-66			1966-1967		
		Total loss	Area cultivated	Loss per acre.	Total loss	Area cultivated	Loss per acre.	Total loss	Area cultivated	Loss per acre.	Total loss	Area cultivated	Loss per acre.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
VISAKHAPATNAM DISTRICT													
	Government Farms	Rs.	Acs.	Rs.	Rs.	Acs.	Rs.	Rs.	Acs.	Rs.	Rs.	Acs.	Rs.
1.	Logisa	7082	12	472	4922	32	154	7564	31	244	3891	39	100
2.	Goshada	2538	100	25	5348	68	79	7794	69	113	9011	69	131
3.	Mushinipalli	3394	70	120	6037	81	75	8755	64	137	Closed		
4.	Home Farm												
	Leased Farm.												
	Vijayanagaram including lease amount)	11135	83	134	7145	41	174	2058	41	50	11400	56	204

N. B.— The total loss indicated above is included all expenditure on cultivation, contingencies, Wages of watchmen and staff charges.

శ్రీ జి శివయ్య (పుట్టూరు):—30 సీడు ఫారమ్స్ ఉన్నాయని చెప్పారు. What is the total acreage covered by these 30 farms? What are the reasons for the losses in the Visakhapatnam district and what action has been taken by the Government?

Sri P. Timma Reddy:—For the first part of the question I need notice. రెండవ భాగానికి సంబంధించి మామూలుగా గవర్నమెంటు లాండ్స్ శీసుకుని వ్యవసాయం చేయడం జరుగుతుంది. తమకు విదేశము. శ్రోత లాండును రిక్లెయిము చేయకపోతే గడ్డికూడా మొలవదు. గవర్నమెంటు ఉద్యోగులు రిక్లమేషను చేసేటప్పుడు కాష్టు ఆన్ ది ప్రాసెస్ ఉంటుంది. మెన్బర్స్ వేయాలంటే నలుగురు చేతులు మారి భూమిలోకి వెళ్ళినరికి బస్తాయిస్తే అందులో యెంతపోతుందో ఊహించడం కష్టం. అందువల్ల యేమవుతుందంటే యీ సీడు ఫారమ్స్ వండడం రైతు పండించే లెక్కాచారం అనుభవాన్ని చూస్తే అంత బాగా వండడంలేదు అని కొన్ని ఫారమ్స్ తగ్గించినాము. బాగా వండడానికి అవసరమైన యేర్పాటులు జాగ్రత్తగా చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎ. సూర్యరావు:— సీడ్ ఫారమ్స్ పెట్టేదానిలో ఉద్దేశ్యము యేమిటి? పెట్టేటప్పుడు డబ్బు యెంత అంచనా ప్రకారం లెక్కవేస్తున్నారు. ఫలితం యెంత వచ్చిందో పరిశీలించారా?

శ్రీ పి తిమ్మారెడ్డి :— సీడ్ ఫారమ్స్ యొక్క ప్రాముఖ్యత చాలా ఉంది. రైతులు సీడు తయారు చేసుకుంటారు. కలవ చెక్క ఉంటే కోసే మళ్ళా వాడుతుంటారు. గవర్నమెంటుచేసే ఫారిమ్స్ సైంటిఫిక్ గాజేసిక్కు సీడ్ రైతులకు యివ్వడం జరుగుతుంది. The need for Government farms is very great and very necessary.

శ్రీ కె. సి. రంగయ్య (సింగవంల) :— అధ్యక్షా, యే జిల్లాలో యెన్నో తెలియచేస్తారా?

Sri P. Timma Reddy :— Notice, Sir.

డాక్టరు టి. యస్. మూర్తి (వరంగల్లు) :— రాజస్థాన్ లో సూరత్ గర్ అనేచోట సీవియట్ కాలాబరేషన్ తో పెట్టిన ఫారం బాగానడుస్తున్నదని రిపోర్టు వింటున్నాము. ఒకచోట బాగా నడిచి మరొకచోట బాగా నడవలేదంటే నడిపించే వద్దతిలో లోపాలున్నాయని యెక్స్ పరిమెంట్ లో లోపం కావనే సంగతి మంత్రిగారు గుర్తించి చెబుతారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఒకరినిగురించి చెప్పడం బాగా ఉండదుగాని వారి బాధలు వారికి ఉన్నాయి.

శ్రీ జి. బి. అప్పారావు (బామి) :— మంత్రిగారు విశాఖపట్టణం జిల్లాలో కొన్ని ఫారమ్స్ తగ్గించామని శలవిచ్చారు. తగ్గించినఫారమ్స్ లోనష్టంవచ్చిందా? తగ్గించిన ఫారమ్స్ భూములను యేమి చేశారు? ఖాళీగా ఉన్నాయా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— కొంచెం వివరాలు తమకు అందజేయబడ్డాయి ఇవన్నీ యేమిచేశామంటే తగ్గించినవి లీజుకు యివ్వడం జరిగింది. It is because

Government has put certain investment upon that. ఒక దానిలో నాలుగు వేల రూపాయలు అదాయము వచ్చింది. మరొకదానికి 7 వేల రూపాయలు అదాయము వచ్చింది. వరి కాకుండా కూరగాయలు విత్త నాలకు విశాఖపట్టణం. శ్రీ కాకుళం జిల్లాలో కొత్త వి పండించడానికి యెక్కువ అవకాశాలున్నాయి. ఈ ఫారము యేమి చేయాలి వచ్చే సంవత్సరానికిని చూస్తున్నాము. లీజ్ యెన్వైండ్ చేయడమా లేక ఆపుచేసి గవర్నమెంటు ఉపయోగించడమా అనే విషయం ఆలోచనలో ఉంది.

శ్రీ సి.పె.ఎచ్. రాజేశ్వరరావు (నిసిల్ల):—సూరతగర్ లాంటి ఫారం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒకటి కేంద్రప్రభుత్వం ద్వారా పెట్టించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—చూస్తున్నాము. దానికి సురేంద్రసింగ్ గారు డిల్లీలో అడ్వయజర్ ఆయన వర్సనలోగా చెప్పారు. 10 వేల ఎకరాల భూమి పెద్ద పేచెస్ ఉంటే సోవియట్ యెయిడ్ తో గాని మరొక రకంగా గాని ఫార్ము పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేయవచ్చునని చెప్పినారు. I have asked the department to examine wherever such big plots of unreclaimed land or sub-jungles are available. అటువంటి యేరియాలు అఫీసర్లు దృష్టిలో మాత్రమే కాదు శారవసభ్యుల దృష్టిలో కూడా ఉండవచ్చును. If the soil is surfable and if the stretch is upto 8 to 10 thousand acres or little more, that will be very suitable. అట్లాంటివి యేవయినా ఉంటే నాకు చెబితే చాలా సంతోషిస్తానని మనవిచేస్తున్నాను.

**MISAPPROPRIATION CHARGES AGAINST
SRI M. LAKSHMANA SWAMY**

1088—

* 1490-(F) Q.—Sri T. Nagi Reddy (Anantapur) :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether an enquiry was conducted into the misappropriation charges against Sri M. Lakshmana Swamy in 1964-65;

(b) whether the Enquiry Officer has submitted his report as early as October, 1965 ;

(c) whether any action has been taken on this report; and

(d) whether in the meanwhile Sri Lakshmanaswamy has been promoted as Assistant Director of Fisheries ?

The Minister for Panchayati Raj (Sri T. Ramaswamy) :—(a) There were no misappropriation charges against Sri M. Lakshmana swamy in 1964-65 and hence, no enquiry was conducted against him.

(b) & (c) Do not arise.

(d) Orders promoting Sri M. Lakshminarayanawamy, along with others, on a temporary basis were issued by Government in March, 1965.

శ్రీ జి. శివయ్య:—84-85 సంవత్సరానికి కాకుండా అంతకు ముందునైనా తరువాతనయినా సరే చార్జెస్ పెండింగులో ఉన్నాయా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మిసప్రప్రెయేషన్ చార్జెస్ అంతకుముందు గాని వెనుకగాని పెండింగులో లేవు.

BUDGET OF KUMARAPRIYAM PANCHAYAT

1089—

* 1540 Q.— Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether it was a fact that the budget of the Village Panchayat of Kumarapriyam of Samalkota Samithi of East Godavari District was rejected for the year 1965-66, 1966-67, if so, what was the action taken so far and whether any representation was received by the Government for the dissolution of the Panchayat and;

(b) if so, the action taken thereon ?

Sri T. Ramaswamy:—(a) The revised budget estimate for 1965-66 and the budget estimate for 1966-67 of the Gram Panchayat, Kumarapriyam were not sanctioned as four members of the Gram Panchayat out of the total strength of seven opposed the budget without assigning any reasons on 24-12-65, 7-1-66 and 14-5 66. In exercise of the authorisation made to him, the Collector, East Godavari under Section 49 of the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964 appointed the Extension Officer (Panchayats) Samalkota to perform the function of sanctioning the budget of the Gram Panchayat and the Extension Officer (Panchayats) sanctioned the said budget estimates on 13-10-66. The Panchayat Samithi, Samalkota, approved the budget estimate of the Gram Panchayat on 17-11-66. No representation was received for the dissolution of the Panchayat.

(a) Does not arise.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, Executive Officer ను చేకూర్చు అన్నారు. పంచాయతీ సర్పంచ్ ని వుంచి పీరిని చేకూర్చా ? లేక రద్దు చేసి చేకూర్చా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—రద్దు చేయలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎందువల్ల చేయలేదు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—Extension Officer (panchayats) సామర్ల కోటను ఈ purpose కోసము కలెక్టరు appoint చేశారు. ఆయన బడ్జెటును pass చేశారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—సర్పంచ్ కి మెజారిటీ లేదు బడ్జెటు pass కాలేదు. Extraordinary గా వున్న పవర్సును కలెక్టరు ఉపయోగించు కొన్నారు. అలాంటిప్పుడు defunct అయిపోయినట్లేకదా, ఎందుకు రద్దు చేయలేదు ? Executive Officer ను చేసి సర్పంచ్ ని ఎట్లా వుంచుతారు ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—Defunct అనలేదు. 4 గురు మెంబర్లు వ్యతిరేకముగా ఓటు చేశారు. బడ్జెటు pass చేయము అన్నారు. వారి యిష్టము వచ్చిన అమెండుమెంట్సుతో pass చేయడము పంచాయతీ యొక్క ధర్మము. అది నిర్వహించలేదని కలెక్టరు తనకు వున్న అధికారముతో స్పెషల్ ఆఫీసరును పేసి బడ్జెటును pass చేయించారు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద (దర్శి) :—బడ్జెటును pass చేయనపుడు ఎందుకు pass చేయలేదు. అమెండుమెంట్సు ఏమిటి అనేది మెంబర్లు దగ్గర నుంచి వాత మూలకముగా తీసుకొన్నారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మెంబర్లును వారి యిష్టము వచ్చిన అమెండ్ మెంట్సుతో pass చేయమని కలెక్టరు అడిగారు. Extension Officer (panchayats) ను ఆ meeting attend అయి వారికి explain చేయాలని చెప్పారు. అప్పుడు మెంబర్లు బడ్జెటును pass చేయలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, అంత irregular గా కన్సిస్టెన్సీపుడు మంత్రిగారికి interest వుండి వదిలిపెడుతున్నారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మంత్రిగారి క్వశ్చను ఏమీలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—సర్పంచ్ ఎట్లా continue అవుతారు. ఎందుకు dissolve చేయలేదు ? అదే పరిస్థితిలో అనేకచోట్ల dissolve చేశారు.

Mr. Speaker :— The hon. Member wants to know why the Government did not consider dissolving the Panchayat ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—Dissolution గురించి ఆ మెంబర్లు దగ్గరనుంచి గాని, మరొకరి దగ్గరనుంచి గాని పిటిషన్ ఏమీరాలేదు. Suo moto why should the Government dissolve the panchayat, Sir?

[C. A. TO HANUMAKONDA PANCHAYAT
SAMITHI STAFF

1090—

*2251 Q.— Sri R. Narasimha Ramiah [Put by Dr. T. S. Murty]
Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the office of the Hanumakonda Panchayat Samithi is situated in Warangal City Municipality; and

(b) if so, whether city allowance is paid to the staff of the said office; if not, the reasons therefor ?

Sri T. Ramaswamy:—(a) Yes, Sir.

(b) Yes, the staff is paid C. A. as per the rates admissible under the rules.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :—అధ్యక్షా, ఈ వంచాయతీ సమితి పాడ్ క్వార్టర్సును వున్నచోట నుంచి మార్చి హనుమకొండకు తీసుకుని రావలసిన అవసరం ఏమి వచ్చినది ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మొదట ఇది సింగారంలో వుండేది. అక్కడ సమితి అఫీసు కొరకు, staff కొరకు క్వార్టర్సు లేవు. హనుమకొండలో పెడితే బాగుంటుందని కలెక్టరు రికమెండ్ చేశారు.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :—అధ్యక్షా, సమితిలో సంగెం సమితిలోవున్న కొన్ని ప్రాంతాలు కూడ కలిసివుండే. సంగెంలో పెర్మనెంటు బిల్డింగ్సు కట్టినవి వున్నవి. వాటిని విడిచిపెట్టి హనుమకొండలో పెట్టడంవల్ల డబ్బు అవసరముగా బండ్లుగ అవుతున్నది. సంగెంలో పాడ్ క్వార్టర్సు పెడితే బాగుండేది. హనుమకొండలో తిరగడము తప్ప సమితిలో చేసేవని ఏమీ లేకుండా పోతున్నదనే సంగతిని మంత్రిగారు గ్రహించారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఇది City allowance కి సంబంధించినది.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :—అసలు city allowance తెచ్చుకోవడానికే ఇలా manipulate చేశారా అని నా ప్రశ్న. సంగెంలో బిల్డింగ్సు కట్టి వుండగా వాటిని ఎందుకు abandon చేయవలసివచ్చినది ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—అక్కడ బిల్డింగ్సు దొరకకే హనుమకొండకు మార్చడం జరిగింది.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :—సంగెంలో కట్టిన బిల్డింగ్సు వున్నవి. హనుమకొండలో కొత్తగా కట్టడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. అవసరమైన వాటికి డబ్బు వుండదు. కాని ఇటువంటి వాటిమీద waste అవుతోంది.

Sri T. Ramaswamy :—The information is, since there was no accommodation available in Singaram-non-municipal area for the Panchayat Samithi Office or for the residential purposes..

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :— వారు అట్లాగే వ్రాస్తారు కాని details మంత్రిగారివద్ద లేవు అధ్యక్షా! సంగతిని పూర్తిగా అర్థము చేసుకో న్నట్లు కన్పించడము లేదు.

శ్రీ టి. పురుషోత్తమరావు (వర్ధన్నపేట) :— అధ్యక్షా, హనుమకొండ సమితి పాడ్ క్వార్టర్సు ఇది వరకు హనుమకొండలో వుండేది. Redelimitation తరువాత సంగెం వంచాయతీ సమితిని రెండుభాగాలుగాచేసి కొంత ప్రాంతాన్ని హనుమకొండలో కలిపారు. సంగెం పాడ్ క్వార్టర్సులో బిల్డింగ్సు వున్నవి. కాని delimitation లో సంగెం ఎక్కడో చివర భాగము అయిపోయినది. సరియైన conveyance లేకుండా వుంది. clarify చేయాలని కోరుతున్నాను.

Sri T. Ramaswamy:— The question is :

- (a) Whether it is a fact that the office of the Hanumakonda Panchayat Samithi is situated in Warangal City Municipality; and
- (b) if so, whether city allowance is paid to the staff of the said office; if not, the reasons therefor ?

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి:— ఇప్పుడు సంగం ఆఖరు పాయింటు అని చెబుతున్నారు. సంగంలో సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్ వున్నప్పుడు పరంగల్లు నుంచి రోడ్డువేశారు. జీపుల మీద వచ్చేవారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— సంగంలో బిల్డింగ్స్ వుండగా హనుమకొండలో ఎందుకు పెట్టవలసి వచ్చింది అస.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి:— సంగంలో బిల్డింగ్స్ వుండగా హనుమ కొండలో సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్ పెట్టి city allowance ని ఎందుకు దండుగ పెట్టవలసి వచ్చినది ?

Mr Speaker:— That is not the question the Hon. Member has sent. Whoever has sent the question, the question is whether it is situated in Warangal City Municipality. He says 'Yes' and whether the City allowance was being paid, he says 'yes.' The hon. Member has not asked as to why the office was located in the Warangal Municipal limits when buildings were available in another village Sangam.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట):— అధ్యక్షా, హనుమకొండ మునిసిపల్ ఏరియా అయి వున్నప్పుడు మునిసిపల్ ఏరియాలో సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్ వుంచవలసిన అవసరం ఏమివుంది? అలావుంచి సీటీ అలెవెన్సు ఇచ్చుకోవలసిన పరిస్థితి ఎందుకు రావాలి అనే పాయింటును విచారణ చేయవలసిన అవసరం వుంది. అసలు ఇటువంటి పరిస్థితి ఎక్కడైనా వున్నదా? మునిసిపల్ ఏరియాలో సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్ పెట్టి సీటీ అలెవెన్సు ఇవ్వడం అసాధారణమైన విషయము. ఈ పరిస్థితుల దృష్ట్యా పునఃపరిశీలన చేయడానికి అంగీకరిస్తారా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—మరొక ప్రశ్నవేస్తే తప్పక పరిశీలన చేస్తాము. ఉత్తరము వ్రాసినా . . .

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— ఉత్తరము వ్రాయవలసిన అవసరం లేదు. కాసన సభలో గౌరవ సభ్యులు అడుగుతున్నప్పుడు వ్రాయండి అనడము సరియైన సమాధానము కాదు.

Mr. Speaker:—Please allow the Minister to answer that question. ఆయన పూర్తి చేయకముందే కేకలు వేస్తే ఎట్లా? ఆయన చెప్పిన తరువాత ఏదైనా సందేహం వుంటే అడగవచ్చు.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—హనుమకొండలో పంచాయతీ సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్ వున్నదా? ఉంటే సీటీ అలెవెన్సు ఇస్తున్నారా? ఇవ్వకపోతే

కారణాలు ఏమిటి అన్నారు. హనుమకొండలో వుంది. సీటీ అలవెన్సు ఇస్తున్నారు. వారు అడిగిన దానికి నా దగ్గర information లేదు. ఊహించి చెప్పడం కష్టము. వేరే ప్రశ్న వేసినా, ఉత్తరం వ్రాసినా information తెప్పించి ఇస్తాను.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఊహ కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఇంకొకచోట బిల్డింగు వున్నప్పుడు అక్కడే సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్ పెట్టుకొంటే సీటీ అలవెన్సు ఇవ్వవలసిన అవసరంవుండదు. హనుమకొండలో పెట్టడము వల్ల పృథాగా ఖర్చు అవుతున్నది అని వారి suggestion. మీరు మొదట చదువుతూ అక్కడ వసతిలేని కారణముచే వరంగల్లు మునిసిపల్ లిమిట్స్ లో ఏర్పాటు చేయవలసి వచ్చినదని చెప్పినట్లు జ్ఞాపకము. నభ్యుత్తర specific question వేసే I will ask the Minister to collect the full information and get the whole thing examined.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మీరు చెప్పినట్లు కాకుండా మునిసిపల్ లిమిట్స్ లో పంచాయితీ సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్ పెట్టవలసిన అవసరం ఎందుకు వచ్చింది? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పేటప్పుడు దీనిని కూడ తప్పకుండా పరిశీలించవలసి వుంటుంది. హనుమకొండ మునిసిపల్ లిమిట్స్ లోనిది. పంచాయితీ సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్ మునిసిపల్ లిమిట్స్ లో ఇంకెక్కడయినా ఏర్పాటు అయివున్నదా? ఒక ప్రశ్న వలెవున్నదానికి సంబంధించిన అన్ని వివరాలు పరిశీలించవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి వున్నదని నా మనవి. అక్కడ బిల్డింగ్ వున్నప్పుడు అక్కడ పెట్టకుండా ఇక్కడ ఎందుకు హెడ్ క్వార్టర్స్ పెట్టవలసి వచ్చింది. మునిసిపల్ లిమిట్స్ లో ఎందుకు పెట్టవలసి వచ్చిందో ఈ రెండు ప్రశ్నలకు సమాధానం వేరే ప్రశ్న వేసే సమాధానంచెబుతాము అనేది సరైన సమాధానం కాదని నా మనవి.

(శ్రీ టి. రామస్వామి :—మునిసిపల్ లిమిట్స్ లో చాలా పంచాయితీ సమితి హెడ్ క్వార్టర్స్ వున్నాయి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నరిగా వసతులు లేనందువల్ల అని మీరు మొదట చెప్పినట్లు నాకు గుర్తు.

(శ్రీ టి. రామస్వామి :—సింగారం అనేచోట హెడ్ క్వార్టర్స్ అయినా అక్కడ వసతులులేవు, అఫీసు వుండటానికి లేదు, జ్ఞాక్ స్టాఫ్ వుండటానికి వసతులు లేవు అని హనుమకొండలో చెట్టారు.

డాక్టర్ టి. ఎన్. మూర్తి :—అక్కడ ఎ క మ డే షన్ లేదు, సరైన వసతులు లేవు అని చెప్పినప్పుడు వసతులు వున్నచోట ఎందుకుపెట్టలేదు అని అడగటానికి వీలులేదా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు అడిగితే అడగవచ్చు. The Minister says he has not got the full information. సంగంలో భవనాలు కట్టించారంటే అది ఆయనకు తెలియకపోవచ్చు.

Dr. T. S. Murthy :—When he says to put a supplementary question, I feel this question arises as supplementary from the answer he has given.

Mr. Speaker :—The hon. Minister will please see the answer as furnished by the Department and so far as other things are concerned what he says may be correct. But the Minister is not in a position to answer at this stage. What he says is please give me a separate question and I will get the whole thing examined and furnish the information to the House, I do not want to imagine and give the information, that is what he says.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా. ఇది వ్యంగ్యంగా అడిగిన ప్రశ్న. పంచాయితీరాజ్ లో సీటి ఎలవెన్స్ ఎందుకు ఇస్తున్నారు అని వ్యంగ్యంగా అడిగిన ప్రశ్న. గ్రామసీమలలో వుండేవారికి సీటి ఎలవెన్స్ ఎందుకు ఇవ్వవలసి వచ్చింది అని అడిగితే పంచాయితీరాజ్ మినిష్టరుగారికి ఆ ఆలోచన ఎందుకు రాలేదు ?

Mr. Speaker :—There is no use of simply making all kinds of allegations.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—No, Sir. It is a basic thing.

Mr. Speaker :—Rightly or wrongly, certain thing was done.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రూరల్ డెవలప్ మెంట్ కోసం పంచాయితీరాజ్ వచ్చి పంచాయితీ ఆఫీసులు గ్రామాల్లో వుండవలసింది బస్టీలకు ఎందుకు వచ్చింది? ఎలవెన్స్ కోసం పెట్టారా? That is why our request is he must have to know why it has happened? Why it did not occur? పంచాయితీ ఆఫీసుకు సీటి ఎలవెన్స్ ఎందుకు అనే ప్రశ్న అడిగారు.

Mr. Speaker :—Since the Panchayat Samithis are intended for rural development they must be located in rural areas, that is the first point. They should not as far as possible be located in municipal limits. Even if it is located in municipal limits we have got to pay the employees the City Allowance. We do not know in what year the office was located in Warangal Municipal limits. Because it is situated in the municipal limits they are paying the City Allowance. You are questioning the justification for locating the headquarters in Municipal limits of Warangal. If you want full information you can put a separate question. I will ask the Minister to collect the information and give.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—గుళ్ళి ప్రశ్న వేయమంటే వేస్తాము. కాని ఇంత వ్యవహారం జరిగిన తరువాత ఇన్వర్స్టేషన్ లేకపోతే ఎలా ?

Mr. Speaker :—He might give whatever information he has got. He is prepared to place it before the House. But if he wants him to give more information he says "I am not in a position to give now at this stage."

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—We are raising the issue in this House. Can't he take notice of it ?

Mr. Speaker :—I too feel why the headquarters were located in Sangam....But he does not know anything about it.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—తమరు చెప్పింది ఒప్పుకొన్నాము. తమరు చెప్పిన తరువాత ఆలోచించమనండి.

Mr. Speaker :— Local members might be knowing all these things. The Minister of course does not know which Panchayat Samithi is located in which place. That information he has got to get from the department. డిపార్టుమెంటు యిచ్చిన ఇన్ఫర్మేషన్ పైనవారు సమాధానం చెబుతారుకదా.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మాకన్న ఎక్కువ సంగతులు మినిష్టరు గారికి తెలుసు. ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ అంతా వారికి తెలుసు.

Mr. Speaker :—If any Member or Minister thinks he is omni-scient, they are thoroughly mistaken. Nobody is omni-scient in this world. ప్రపంచంలో సంగతులన్నీ నాకు తెలుసునని మీరు అనుకొన్నా. ఎవరు అనుకొన్నా అది పొరకాటు.

DOWNGRADING OF SCHOOLS IN MEDAK DISTRICT

1091—

* 1728 Q.— Sri M. Baga Reddy (Zaheerabad) :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the District Educational Officer of Medak District has submitted a list of schools of Medak district to downgrade them and if so, the names of such high schools and middle schools ;

(b) whether the District Educational Officer has consulted the Zilla Parishad or the Education Standing Committee of the Zilla Parishad; and

(c) whether it is also a fact that the District Educational Officer has received instructions in this regard not to consult the Zilla Parishad ?

The Minister for Education (Sri T. V. Raghavulu) .— (a) Yes, Sir. The information is placed on the Table of the House.

(b) The District Educational Officer has submitted the proposals after duly consulting the Chairman, Zilla Parishad, Medak.

(c) No, Sir.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide answer to Item (a) of Legislative Assembly Question

No. 1091 (* 1728)

Total strength of
the School during
1966-67.

Sangareddy Taluk :

1. Z. P. High School, Mulpalli.	89
2. Z. P. High School, Kalaboora.	68
3. Z. P. High School, Nizamapur.	109

Zaheerabad Taluk.

4. Z. P. High School, Dhanasiri (Telugu & Urdu Sections)	83
5. Z. P. High School, Kaveli (Telugu & Urdu Sections)	70
6. Z. P. High School, Gurujwada (Telugu & Urdu sections)	67
7. Z. P. High School, Malchalma.	37
8. Z. P. High School, Chiragpalli.	58
9. Z. P. High School, Hadnoor.	53

Narayankhed Taluk :

10. Z. P. High School, Tadkali	65
--------------------------------	----

Andole Taluk :

11. Z. P. High School, Muslapur.	72
----------------------------------	----

Narasapur Taluk :

12. Z. P. High School, Gomaram	108
13. Z. P. High School, Donthi.	89
14. Z. P. High School, Shivanagar	81
15. Z. P. High School, Turkalkhanapur	72
16. Z. P. High School, Jinnaram	59
17. Z. P. High School, Kowdipalli	57

Siddipet Taluk :

18. Z. P. High School, Kajipur	83
19. Z. P. High School, Duddada	67
20. Z. P. High School, Gurralgondi	88
21. Z. P. High School, Vemulghat	37
22. Z. P. High School, Chandlapoor	38
23. Z. P. High School, Gundavollikalan	46
24. Z. P. High School, Allipur	42

Gajwel Taluk : -

25. Z. P. High School, Markook	47
26. Z. P. High School, Ifkyal	83
27. Z. P. High School, Munigadopa	48
28. Z. P. High School, Gollapalli	49
29. Z. P. High School, Jagadevpur	Not furnished
30. Z. P. High School, Doultabad	50
31. Z. P. High School, Cheelasagar	78
32. Z. P. High School, Alumadipur	61
33. Z. P. High School, Tunki	52
34. Z. P. High School, Ghanpur	85

Medak Taluk :

35. Z. P. High School, Waddiaram	132
36. Z. P. High School, Kuchanpalli	63
37. Z. P. High School, Kulcharam	63
38. Z. P. High School, Burugpalli	51
39. Z. P. High School, Akkampet	52
40. Z. P. High School, Nizampet	77

40 స్కూల్స్ లిఫ్ట్‌లో ఇచ్చినవి తీసివేయటం జరగలేదు. చివరకు 10 పర్సంటేజ్ కట్ మాత్రం చేసి గ్రాంటు ఇవ్వటం అనే నిర్ణయం ప్రభుత్వం తీసుకొన్నది. కనుక ఏ స్కూలు మూసివేయడం అనే ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— ఏ స్కూలును డౌన్ గ్రేడ్ చేయలేదని, 10 పర్సంటేజ్ కట్ అమలు చేసామని మంత్రిగారు చెప్పారు. అ పది పర్సంటు కట్ టీచర్స్ విషయంలోనా, ఇతరత్రానా, ఏ విధంగా అ పది పర్సంటేజ్ కట్ అమలుజరిపారు?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ఉపాధ్యాయుల విషయంలో పది పర్సంటు కట్ విధించాలనేది లేదు. మేనేజిమెంటు సర్దుబాటు చేసుకోవాలి వారి ఫండ్స్ నుండి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— 10 పర్సంటేజ్ కట్ అమలు జరిపాము అంటే టీచర్స్ ను తగ్గించి స్కూల్స్ ఎలా నడుపుతారని నా ప్రశ్న.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— టీచర్స్ ను తగ్గించలేదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రకల్) :— మరి 10 పర్సంటు చేనిగో తగ్గించారు? టీచర్స్ ను తగ్గించారా కాపెస్ తగ్గించారా? డౌన్ గ్రేడ్ చేయలేదన్నారు. మరి 10 పర్సంటేజ్ ఏ భాగంలో తగ్గించారని?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ప్రభుత్వంవారు ఇచ్చే గ్రాంటులో పది పర్సంటు తగ్గించారు. అది కూడా రెస్టోర్ చేశారు. కాగితం మీద జరిగిందిగాని ఇంకా ఏమీ కాలేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— పది పర్సంటు కట్ చేసి వర్తించాలని ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇచ్చారని అడగడం చూస్తూన్నాను కాని అది కేవలం కాగితం మీద వ్రాసుకొన్నామని కాని ఏమీ లేదని మంత్రిగారు చెప్పారు. సంతోషం.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :— మంత్రిగారు క్లోజ్ చేయలేదని చెప్పారు. క్లోజ్ చేయలేదు కాని డౌన్ గ్రేడ్ చేశారు.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— 1965-66 లో మిడిల్ స్కూల్స్ వుండేవి. 66-67 లో న్యూపాట్రన్ వచ్చిన తరువాత మిడిల్ స్కూల్స్ లో వుండే 8 వ క్లాసు అప్ గ్రేడ్ చేస్తే హై స్కూల్ అయింది. 8 వ క్లాసు తీసేసి డౌన్ గ్రేడ్ చేసి అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్ గా ఎలిమెంటరీ స్కూల్ కు అప్పగించడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :— మినిష్టరుగారికి తెలియక పోవచ్చును. Down grade చేశారు. మీరు చెప్పమంటే ఏదేని down grade చేశారో చెప్పతాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— అదృష్టా, Middle Schools upgrade చేశారు. High Schools గా చేయడానికి వీలులేని చోట్ల down grade చేసివుంటారు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :— యీ 10% reduction యీ విధంగా అమలు చేశారని తీసుకోవచ్చునా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— కాదండీ.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:—అధ్యక్షా, జిల్లా పరిషత్ చెయిర్మన్ గారు consult చేయలేదని స్టేటు మెంటు యిచ్చారు. మినిష్టరుగారు consult చేశారని చెప్పి తున్నారు. ఏది కరెక్టు? జిల్లా పరిషత్ ఆఫీసునుంచి తెప్పించి యివ్వగలుగుతారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— అధ్యక్షా నా దగ్గర సమాచారము వుంది. జిల్లా పరిషత్ చెయిర్మన్ గారు 48 స్కూల్స్ ను 28 చేస్తే బాగుంటుందని చెప్పారు. ఇక్కడ వున్నది. వారిని consult చేయలేదని అనడం వాస్తవముకాదు.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ):— ఇప్పుడు High Schools formation వగిన strength లేకపోతే upper primaries పెట్టి 7th Standard 8th Standard open చేస్తున్నారు. ఇనాథా తక్కువ కావడంవల్ల అవి upgrade కాక పోవడం జరుగడంవల్ల downgrade చేయడం జరిగిందని భావించవచ్చునా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అది ఎవరి అభిప్రాయం?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) :— అసలు యీ విధానమే తలచిక్క వద్దతిగా కన్పిస్తోంది. Upgrade చేసినవి down grade చేయవలసిన అవసరం ఏమీ వచ్చింది మంత్రిగారికి?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— తలచిక్కకాదు- ఏతిక్కాకాదు. మామూలుగా 5 వ తరగతివరకు Primary- తరువాత స్థానులకు upper primary అంటే 7th class వరకు. 8th, 9th and 10 class వరకు Secondary Education. ఆ తరువాత P. U. C. 2 సంవత్సరాల కోర్సు అని మేము అనుకుంటున్నాము. మూర్ఖులు జరిగినంత మూత్రాన తలచిక్క అనడం న్యాయం కాదండీ.

STOPPAGE OF ADMISSIONS TO COLLEGES

1092—

* 1500-(F) Q.—Sri P. Sambasiva Raju (Gajapathinagaram):— Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government has instructed the private as well as Government colleges to stop fresh admissions in colleges (Arts & Science) till new admission rules are issued;

(b) if so, the reasons for the delay in sending the rules?

Sri T. V. Raghavulu :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

జాన్ లో instructions యిచ్చారు. అటువంటి వేమీ జరగలేదు.

శ్రీ పి. సాంజీవరాజు:— అధ్యక్షా, గత జూలై నెలలో admissions మంతు instructions యిచ్చారు క్రొత్తగా చేయవద్దు అని. Rules frame చేస్తున్నామని నెలవిచ్చారు. అగస్టు వచ్చినా admissions జరగక students యిబ్బండి వడడం జరిగింది. ఆ rules frame చేసి వంపారా? మాకు copy యిస్తారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—నా సగ్గర information ప్రకారం జూన్ లో instructions వెళ్ళాయి. మీ information casual కాదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అధ్యక్షా, వ్రాసిన 3 ప్రశ్నలకు జవాబులు మీరు గమనించే ఉంటారు. 'లేదు' అని మంత్రిగారు చెప్పుతున్నారు. యిప్పుడు యీ పరిణామాలకు సమితి విషయంగాని యీ down grade చేసే విషయంలో కానీ వారిదగ్గర ఉన్న information ప్రకారం చెప్పక తప్పదు. మెంబర్లు 'ఉన్నది. ముఖ్యులు చేస్తాం అంటున్నారు. ఇక్కడ ఒక anomaly create అవుతోంది. యీ విషయమై ఆ యా కాలకు సలహా యివ్వడం మంచిది.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—నాకు official గా వచ్చిన information మాత్రమే సభవారి ఎదుట పెట్టడం జరుగుతున్నది. దీనిలో withhold చేయడం గాని twist చేయడంగాని జరగడంలేదు అని అధ్యక్షులవారికి నేను మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—లచ్చన్నగారు చెప్పేది ఏమంటే "some of the members are questioning about the correctness of the information given to the House." మీరు యిచ్చిన సమాచారం సరిఅయినదా కాదా అని సభ్యులు ప్రశ్నిస్తున్నారు. అందుచేత మీకు వచ్చిన information ను verify చేసేకోవలసిందని వారు అంటున్నారు. That is the suggestion he is making.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—వారు చెప్పినదానికి నేను చెప్పినదానికి పెద్ద తేడా ఏమీలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—పెద్ద తేడా లేదంటే కొంచెం తేడా వుందనా ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—కాదండీ. నేను గట్టిగా చెప్పుతున్నాను. మళ్ళీ ఒకసారి పరిశీలన చేయిస్తాను.

FERTILISER PLANT UNDER CO-OPERATIVE SECTOR

1093—

* 1096 Q.—Saryvasri P. Narsa Reddy (Nirmal), A. Vasudeva Rao and T. Papa Rao (Nagari katakam) :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) whether a fertiliser plant under Co-operative Sector is being located at Visakhapatnam in collaboration with American Co-operators; and

(b) if so, at what stage the matter stands?

The Minister for Co-operation (Sri K. Vijayabhaskara Reddy):—

(a) The answer is in the negative.

(b) This does not arise.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఇప్పుడు వున్న కోరమండల్ ఫెర్టిలైజర్ కం పెషి కాకుండా మరొకదానిని start చేసే ఆలోచన ఉందా? దాని గురించి

technical information ఏమైనా వుందా? విశాఖపట్టణం దగ్గర పెట్టడానికి అవకాశం వుందని భోగట్టా ఏమైనా వుందా?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—అధ్యక్షా. వాకు సరిగ్గా తెలియదు. Co-operative sector లో పెట్టాలని ప్రయత్నం జరిగింది. ఒక American Technical Committee 2 సార్లు వచ్చింది. కాని దానివల్ల ఏమీ జరగలేదు. Co-operative Sector లో రాదు.

The Chief Minister (Sri K. Brahmananda Reddy) :—Some Private Companies are interested Sir. Probably by the end of March or in the beginning of April, we may know some thing definitely apart from the expansion programme of the present Coromandal Co.,

శ్రీ ఎ. వాసుదేవరావు :—అధ్యక్షా Public sector లో కొత్త గూడెంలో ఒక Fertiliser factory స్థాపించాలనే proposal ఒకటి వుంది. కొన్ని వరుకు బడిగల వర్గాలు దానికి అడ్డుకొట్టి Private sector లో స్థాపించాలని యోచన చేస్తున్నట్లు తెలిసింది. కొత్త గూడెంలో Public Sector లో స్థాపిస్తారా?

Sri K. Brahmananda Reddy :—Certainly, Sir. We are pressing the Government of India to locate the public sector fertilizer plant.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—Public sector లో ఏర్పరచడానికి ప్రయత్నిస్తున్న factory ను రామగుండంలో ఏర్పరచడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్న మాట వాస్తవమేనా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—లేదండి. రామగుండంకూడా ఆలోచనలో వుంది కొత్త గూడెంలో కొన్ని concessions వున్నాయి. Power rate, water rate, Coal supply వగైరా వీటిలో కొంత ప్రభుత్వమే భరించవలసివస్తుంది. అయినప్పటికీ larger view లో fertilizer factory ను establish చేసి Production start అయి sales కు వచ్చినప్పుడు ఉపయోగకరముగానే వుంటుంది. ఇప్పుడు వచ్చిన question ఏమిటంటే We can supply coal at Ramagundam at lesser rate than Kothagudem. Any way, Sir, this may be discussed later.

COMMITTEE ON SUGARCANE INDUSTRY

1094—

* 3701 Q.—Sri S. Vemayya :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state:

(a) whether there are proposals with the Government to set up a Committee to go into the details of sugarcane industry now; and

(b) if so, the time by which the Committee will come into being?

Sri K. Vijayabhaskera Reddy :—(a) & (b) The Technical Enquiry Committee was constituted in January '67.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—వీటియొక్క terms of reference ఏమిటి?

శ్రీ కె. విజయ భాస్కరరెడ్డి :—మొట్టమొదట Professor Gadgil ను పిలిపించి ఒక committee వేయాలనుకున్నాము. గాని వారు రాలేదు. కాని suggestion ప్రకారం ఒక technical committee వేశాం ఇప్పుడు co-operative sugar factories వనిచేసే విధానంలో గాని Accounts విషయంలో గాని reclarification కు అవకాశం వుందా లేదా అని ఆలోచించాలి అనుకున్నాం. గాని ఏమి specific గా జరగలేదు.

శ్రీ ఎన్ వేమయ్య :— ఇప్పుడు committee లో ఎవరెవరున్నారు? ఎంతవరకు progress వచ్చింది?

శ్రీ కె. విజయ భాస్కరరెడ్డి :—మొదటనే నేను చెప్పివట్టగానే Professor Gadgil గారిని invite చేశాం. వారురావడానికి వీలు లేదని చెప్పారు. ఇంకో కమిటీ వేశాం. అందులో యీ మెంబర్లు ఉన్నారు.

Dr. D. K. Brahma, Technical Officer, Co-operative Sugar Factories, Sri A. L. N. Murthy, Secretary, National Federation of Co-operative Sugar Factories and a Representative of the National Sugar Institute, Kanpur. యీ కమిటీ కూడా ఒకసారి meet అయింది. progress కాగా లేకపోతే committee ని మళ్ళీ reconstitute చేశాం. Dr. D. K. Brahma, Technical Officer, Co-operative Sugar Factories; Chief Engineer, Nizam Sugar Factories Limited, Dr. N. Bhanu Prasad. ఉన్నారు. ఆ Technical Committee లో యీ మార్చి 68 లోగా యీ కమిటీ యొక్క report వస్తుందని ఆశిస్తున్నాము.

COMMITTEE ON THE WORKING OF THE T. T. D. ADMINISTRATION

1095—

* 2879 Q.—Sri P. O. Satyanarayana Raju (Yemmiganur):—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state:

(a) whether the Government propose to appoint a committee to go into the administration of T. T. Devasthanam and suggest steps to streamline the administration;

(b) if so, the names of the members of the Committee; and

(c) the time given to the Committee for submission of the report?

The Minister for Endowments (Sri R. Ramalinga Raju):—(a) The answer is in the negative.

(b) & (c) Do not arise.

(ఎ) లేదు

(బి) & సి.) యీ ప్రశ్నకు కావులేదు.

Sri S. Vemayya :—There is a lot of confusion in the Thirupathi Devasthanam. అక్కడ ఏమి వచ్చిందో ఎవరికి తెలియదు. To clean the administration యీ కమిటీ ద్వారా సాధ్యం కావడానికి పోతోంది.

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—అక్కడ కావలసినటువంటి పరిపాలనా సౌలభ్యం కోసం Trust Board వారు చాలా జాగ్రతగా మాస్తున్నారు. వేదే Committee వేసే ఆలోచన లేదు ప్రస్తుతం అవసరం అని అనుకొనటం లేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ప్రభుత్వ స్థాయిలో ఆలోచన లేదని మంత్రిగారు శలవిచ్చారు. T. T. D. Committee చర్చల్లో గాని, లేక ఇతరత్రాగాని, ఇలా వేయటం మంచిది అనే సూచన అయినా ప్రభుత్వానికి చేయటం జరిగిందా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—యాత్రికుల సౌకర్యార్థమై మరింత అభివృద్ధి సాధించాలనే లక్ష్యంతో జరగవలసిన మేరకు జరుగుతోందనే సంతృప్తి ప్రభుత్వానికి ఉంది.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—నా ప్రశ్న అది కాదు. ఒక కమిటీ వేసే ప్రతిపాదన ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా అని అడిగితే లేదని చెప్పారు. అసలు వేయటం మంచిదనే సలహా T. T. D. దేవస్థానం Committee సభ్యులనుండి గాని, ఇతరత్రాగాని ఏది అయినా సూచన ప్రభుత్వానికి చేయటం వరకై నా జరిగిందా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—అంచనాల సంఘంచారు ఒక సూచనచేశారు. ప్రస్తుతం ఉన్న Executive Officer మొత్తం అన్నింటిని వర్గవేక్షణచేయటం కష్టం అవుతోంది గనుక, ఆ యా Unity Executive Officer కి ఉన్న అధికారాలను సంక్రమింపజేస్తూ, చేయవలసినదని అంచనా సంఘంచారు సూచించారు. కాని Act లో ఆ provision లేనందువల్ల అది జరగలేదు. కాని ఈ Deputy Executive Officer ని ఒకరిని appoint చేసి ఈ Executive Officer వర్గవేక్షణకు లోబడి, కొన్ని అధికారాలు ఇచ్చి, పరిపాలన మరింత సుకరం చేయడానికి ఏర్పాటు జరిగాయి.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఇప్పుడు కమిటీ వేయడానికి Act లో ఉన్న నిబంధనలు చాలవని చెప్పారు. Committee ని ఏర్పాటుచేసి, దానిని సవరణ చేస్తే సరిపోతుంది.

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—కమిటీ వేయడానికి Act లో Provision లేదనికాదు. unit అధికారాలు అంటే, Executive Officer కి, principal కి ఆ General Manager కి ఇవ్వడానికి అది సరిపోదు అని.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఆ recommendation implemen చేయడానికి Act లో provision లేదని అంటున్నారు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—Act ని amend చేయవద్దనిలేదు. అంచనాల సంఘంచారికి కొంచెం విలువ ఇవ్వటం మంచిదికదా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :—ప్రస్తుతం అవసరంలేదు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఇప్పుడు మంత్రిగారు దేవుని స్థలం, కాబట్టి, పారిశుధ్యంగా ఉంది. కాబట్టి administration కూడా పారిశుధ్యంగా ఉంటుందని

అనుకొంటున్నారేమోగాని, Rules Committee కి ఇటీవల అక్కడకు పోయి నవ్వుడు చూశాను. దేవస్థానం గర్భగుడిలోనే కొట్లాడుకోవటం, ప్రసాదాలు వగైరాలు, లంచాలు, Vehicles లో జరిగే వ్యవహారాలు, అంతంత గాకుండా పారిశుద్ధ్యానికి వ్యతిరేకంగా ఉంది. కాని వారు అంతా కుభ్రంగా ఉందని అంటున్నారు. మీరు ఏది అయినా Committee వేస్తే స్వచ్ఛ, పరవశభేదం లేకుండా కమిటీ వేస్తే దానితో జరుగుతున్న అవకతవకలన్నీ తెలుస్తాయి. దీనికైనా ప్రభుత్వం పూనుకొంటుందా ?

శ్రీ ఆర్. రామలింగరావు :—అక్కడ అవసరం అయినమేరకు, ఉన్న లోపాలను సరిదిద్దడానికి ప్రభుత్వం కృషి చేస్తోంది. వేరే క్రొత్తగా వేయవలసిన అవసరం ఉందని భావించటంలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు జరుగుతున్న తప్పులన్నీ కూడా ప్రభుత్వానికి సంతృప్తికరంగా ఉన్నాయన్నమాట.

శ్రీ ఆర్. రామలింగరావు :—ఇప్పుడు తప్పులు ఉన్నట్లు మేము భావించటంలేదు. గౌరవ సభ్యులు గోపాలకృష్ణయ్యగారు. తప్పులేమైనా ఉంటే, మా దృష్టికి తీసుకువస్తే అవి సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మంత్రిగారు తమ సమాధానంలో అటువంటి తప్పులు సరిదిద్దడానికి కృషి చేస్తాం అన్నారు. ఇంతకుముందు సమాధానం అది. ఇప్పుడు వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ప్రశ్నకు ఆ లోపాలన్నీ సంతృప్తికరంగా ఉన్నాయీ అంటే, అసలు లోపాలే లేవని అంటున్నారు. అసలు ముందు సమాధానం right లేక తర్వాత సమాధానం right ఇదికొంత conflict గా ఉంది. లోపాలు సరిదిద్దడానికి ప్రభుత్వం కృషి చేస్తోంది కాబట్టి వేరే కమిటీ వేయవలసిన అవసరం లేదని చెప్పారు. రెండోసారి అసలు లోపాలే లేవని అంటున్నారు. ఇందులో ఏది నిజం, ఏది అబద్ధమో చెబుతారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అది కాదండి లోపాలు అంటే ఇబ్బందులు అని అర్థం ఇప్పుడు నేను చెబుతున్నాను. వినండి. Executive Officer గారు. executive function జరపాలని ఉంది. కాని దానివల్ల కొంత ఇబ్బంది వచ్చింది. అది లోపం అనండి, లేక ఇబ్బంది అనండి. ప్రతి చిన్న కాగితం Executive Officer చూడాలంటే కార్యక్రమ నిర్వహణలో చాలా అలక్ష్యం అయి పోతోంది. అందుకని దానిని get over కావడానికి ఒక Deputy Commissioner ను వేసి, functions వేరు చేసేటట్లు చేశాం. ఇటువంటి ఇబ్బందులు లేక లోపాలు సరిదిద్దడానికి వీలవుతుంది. ఇంకా ఏమయినా ఉంటే, వాటిని గౌరవ సభ్యులు సూచనచేసే అధికారం ఉంది. మాకు లోపాలని తెలియకుండా ఉన్న లోపాలు వారికి కనబడితే మాకు తెలియచేస్తే అది సరిదిద్దడానికి చూస్తాం.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, పరిపాలనా సౌలభ్యం కోసం ఏవిధంగా కూడా సవరించవలసిన అవసరం లేదని అంటున్నారు. లోపాలు కూడా దృష్టికి తీసుకురమ్మంటున్నారు. వారి దృష్టికి ఒక లోపం తీసుకువస్తున్నాను. ఆ మధ్య

భగవంతుని దర్శనంకోసం కొంత మంది భక్తులు వెళ్ళితే, వాళ్ళు అంతా ప్రాణాలు కోల్పోయారు. ఇంతకంటే లోపం ఏమిఉంది. ఇది పరిపాలనా సౌలభ్యమా అని అడుగుతున్నాను.....

Mr. Speaker :—His question need not be answered. It has already been answered during the last Session. A Committee was also formed to enquire into the causes of the incident. Now answers for all the other questions will be placed on the Table except 1004, 1107, 1108, 1109.

TRUSTEES FOR MALLESWARASWAMY TEMPLE

1104—

* 2457 Q.—Sarvasri A. Rami Reddy (Duggirala) G. Subbanaidu (Kavali) R. Mahananda and G. Venkata Reddy (Parchur) :—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state :

(a) whether trustees have been appointed for the Bharmaramba Malleshwaraswamy Temple at Pedakakani, Guntur District;

(b) the annual income of the said temple ;

(c) whether there is any proposal with the Government to construct an additional choultry and provide other facilities in view of the increasing number of pilgrims visiting the said temple ; and

(d) if so, when ?

Sri R. Ramalinga Raju :—(a) The term of Trust Board of Sri Bhramaramba Malleswara swamy Temple, Pedakakani, Guntur District expired on 2nd March, 1967. The question of constitution of a fresh Trust Board is under consideration of the Endowments Department.

(b) The annual income of the subject temple from all sources was Rs. 96,950 during 1966-67.

(c) & (d) Some proposals for the provision of amenities such as construction of additional choultry to the pilgrims visiting the temple are under consideration of the Endowments Department.

(a) గుంటూరు జిల్లా పెద కాకానిలోని భ్రమరాంబ మల్లేశ్వరస్వామి దేవాలయం తాలూకు ధర్మకర్తల మండలి కాలవరిమితి ముగిసింది. కొత్త ధర్మకర్తల మండలిని ఏర్పాటుచేస్తే, విషయం ధర్మాదాయ కాఖ పరిశీలనలో ఉంది.

(b) అన్ని రాబడి వనరులనుండి సదరు దేవాలయానికి 67-68 వ సంవత్సరంలో లభించిన వార్షిక ఆదాయం 96,950 రూపాయలు.

(c) and (d) దేవాలయాన్ని దర్శిస్తున్న యాత్రికుల సౌకర్యార్థం అదనపు సత్రాన్ని నిర్మించుటకు సంబంధించిన ప్రతిపాదన ధర్మాదాయ కాఖ పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ ఎ. రామిరెడ్డి :—అధ్యక్షా! ఈ దేవాలయం చాలా పవిత్రమైనదిగా భావించి అక్కడ ఉన్నటువంటి ప్రజలు ఎక్కువగా వస్తున్నారు. వారు

ఒక రాత్రిగాని, ఒక పూట గాని ఉండడానికి వీలులేకుండా, చాలా జన సమ్మర్థంగా ఉంటోంది. అందుచే దానికి తగినటువంటి వసతులు, ఏర్పాట్లు చేస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :— గౌరవ పట్టణయొక్క అభిప్రాయం మా డిపార్టుమెంటు వారు ఇదివరకే గ్రహించటం వల్ల ఒక సత్రం నిర్మాణం జరుగుతోంది. కాని estimates లో వచ్చిన లోపాన్ని గురించి అది revised estimate కోసం pending గా ఉంది. Basement దాకా ఒక సత్రం additional గా కట్టారు. అతిత్వరలో నిర్మాణం పూర్తి అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— వారు చెప్పిన దానిలో ఏదో కాగు చేస్తాం అంటున్నారు. ఇది వరకు అక్కడ ఉన్న Executive Officer దేవుడినే కాకుండా, దేవుని సొమ్ముని కూడా తిని పోయాడు. Estimates లో వచ్చిన తగాదా కూడా అదే. ఆయన interest ఉన్నచోటల్లా, ఆ సమస్యతోటి, ఇది కూడా ముడిపడి ఉంది. అందువల్ల Trustees ని వేసిగాని, పై level లో serious గా ఆలోచించి—సత్రం కట్టడం, mismanagement లేకుండా చేయటం కొబ్బరికాయలు అమ్ముకోకుండా చూడటం, ఇవన్నీ చేస్తే కాస్తనయంగా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. రామలింగరాజు :— నేను కూడా మొన్న స్వయంగా దర్శించి వచ్చాను. అక్కడలోపాలు సరిదిద్దడం కోసం కొన్ని సూచనలు చేశాను. యాత్రికులు సౌకర్యార్థంకోసం త్వరలోనే ఏర్పాటు అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

PRIMARY HEALTH CENTRES

1107—

* 1894 Q.—Sri D. Venkatesam (Kuppam):—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether the Government have selected the 19 blocks where the 2nd Primary Health Centres have to be established in the year 1967 ;

(b) whether Ramakuppam in Kuppam Panchayat Samithi has been included in the above list ;

(c) if not, the reasons therefor ; and

(d) whether there is any consideration for treating this Ramakuppam as a special one to establish the P. H. C looking to the availability of vacant Samithi Buildings and borderness of Kuppam Block ?

Sri T. Ramaswamay :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) Kuppam Panchayat Samithi is having a Primary Health Centre. The question of opening a second Primary Health Centre in

Ramakuppam village does not arise as this has since become part and parcel of Kuppam Block.

(d) No, Sir.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—గత బడ్జెట్ సమావేశములో ప్రతి జిల్లాలో రెండవ primary health centre ప్రారంభించేందుకు, ఈ సంవత్సరం 19 స్థాపిస్తామని మంత్రిగారు చెబించారు. ఇప్పుడేమిటంటే, సమాధానములో రెండవ primary health centre ప్రస్తుతం లేదన్నారు. కనీసం 10 ని పెట్టడమా లేక ప్రస్తుతము ఆ ఆలోచనే మానుకున్నదా తెలియజేస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—19 కాదండి. Second Primary Health Centres, 34 places లో పెట్టాలండి. 10 అసలు Primary Health Centres లేనటువంటి ప్రాంతాలు.

FREE EDUCATION IN COLLEGES

1108—

* 2320 Q.—Sri P. O. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether there are proposals before the Government to give free education in colleges to certain categories of pupils, as has been done in Madras;

(b) if so, when is it likely to be implemented; and

(c) the drain on the exchequer?

Sri T. V. Raghavulu :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) A provision of Rs. 84 lakhs was estimated towards the cost of extension of free education scheme for Boys upto Class XII. 'Girls' Education is already free upto class XII. Similarly, a provision of Rs. 90/- lakhs is estimated towards the loss of fee income when free Education is introduced in Colleges up to 1st degree course.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మనము boys కు free education S. S. L. C. వరకు ఇస్తామంటున్నాము. కాని మన ప్రక్కన ఉన్న మద్రాసు రాష్ట్రంలో P. U. C. వరకు free education ఇచ్చినట్లుగా తెలుస్తుంది. మనము ప్రతి సాంప్రదాయము మద్రాసునుండి తీసుకొంటున్నాము కాబట్టి, ఈవిషయాలలో కూడా వారు చేసిన విధంగా చేయకానికే ముఖ్యమంత్రిగారు ఆలోచిస్తారా?

Sri K. Brahmananda Reddy :—You will particularly remember that in the Budget we have said that free education for girls that is existing now is up to Class XII. The free education for boys that is going to be extended is for Classes VIII, IX and X which form the secondary stage.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Girls కు ఇస్తామన్నారు. చాలా సంతోషము. Boys S. S. L. C. వరకు అన్నారు. చాలా సంతోషము. కాని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము అయిననున ప్రభుత్వము non-Congress ప్రభుత్వముగల

మద్రాసుకంటే ఈ విషయములో వెనుకపడతారా? అందువల్ల college వరకు boys కు free education ఇవ్వడానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—లేదండీ.

COMMITTEE FOR STANDARDISATION OF SCIENTIFIC TERMINOLOGY

1109—

* 2771 Q.—Sarvasri Badri Vishal Pitti (Maharajgunj), K. Buchi Rayudu (Kovvur) and Ch. Rajeswara Rao:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) the names of members of the Expert Committee for Standardisation of Scientific and Technical Terminology in Telugu; and

(b) The work turned out by the Committee so far?

Sri T. V. Raghavulu :—(a) The names of the members of the expert Committee are as follows :—

- 1- Prof. G. J. Somayaji. .. Chairman.
2. Dr. S. Gopalakrishnamurthy, .. Full time member.
Retired Principal.
3. Prof. N. V. Subba Rao, Principal, .. Member (Physical
College of Science, Osmania University. Science.)
Hyderabad.
4. Sri B. Lakshminarayana Rao, .. Member (Telugu.)
Retired Principal.
5. Sri N. Venugopal Naidu, Retired .. Member (Natural Sci-
Dy. Director, and Lecturer, State of ence.)
Institute Education, A. P., Hyderabad.
6. Sri V. Suryanarayana, Reader, S.I.E., ... Member (Maths.)
Hyderabad.
7. Sri S. Appalacharyulu, Lecturer in .. Member (Sanskrit.)
Sanskrit, Government Arts College,
Rajahmundry.
8. Secretary to the Book Publication .. Convenor.
Committee for Nationalised Textbooks
Office of the Director of Public
Instruction, A. P., Hyderabad.

(b) The Committee had finalised the terms in Mathematics and Chemistry. It had also finalised about 1,000 terms in Physics.

శ్రీ బదరి విశాల పిట్టి —యహ్ జో सरकारी दफ्तरों के नाम पट होते हैं उन में जैवे एक “प्रभुत्व प्रसूती केंद्रम” है। क्या यह भी एक्सपर्ट कमेटी के द्वारा अनुवाद किया हुआ नाम है।

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—అదీకాదుండీ. “దానికొక పేరు ఉండాలిండీ. ప్రయి వేటు ప్రమాతికాలి అనవచ్చునాండీ.

శ్రీ వావిలాలగోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు ఈ technical terminology తీసుకొని వస్తున్నాము. దానితోపాటు దేశంలో హిందీ domination వస్తున్నది. దానికొకవైపు శీవమైన ఉద్యమం జరుగుతోంది. ఈ ప్రక్కనుంచి మన భాషను అభివృద్ధి చేస్తామని ఒక ఆలోచన జరుగుతున్నది కాని, ఆ మాటలు చూచేటప్పటికి, ఈ తెలుగు వద్దు, అదివద్దు, ఏదోవుండేది ఉండనివ్వండి అనేటటువంటి ఒక దూరదృష్టికి ప్రజానీకం రావలసినటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. ఎందుకంటే, అసలు గ్రామాలలో ఉండేటటువంటి పదాలు కాకుండా, వైన అఫీసులలో కూర్చొని dictionary తీసుకొని ఆ పదాలు మనము పెడితే అది ఎప్పటికీ తేలేదికాదు. కాబట్టి articulation లో నిజమైనటువంటి తెలుగు పదాలను, అర్థం అయ్యేటటువంటివి వాడినట్లయితే, ప్రజలు నిజంగా ఇది తెలుగురా అనుకొని ఆత్మసంతృప్తి పడగలిగినటువంటి భాషను తీసుకురాగలిగిన అవసరం ఉన్నది.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—అవి నేను మనస్సులో పెట్టుకొంటానంటే. నిజమైనతెలుగు ఏదో, అబద్ధమైన తెలుగు ఏదో, స్వచ్ఛమైన తెలుగు ఏదో, అచ్చమైన తెలుగు ఏదో మనకు అర్థము కాదంటే మనము మాట్లాడుతున్నదల్లాడు, ము, వు, లు కలిపి సంస్కృతమే మాట్లాడు తున్నామంటే.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—గతనెల Law Journal ఒకటి బందరులో publish చేశారు. దానిలో ప్రభుత్వముయొక్క తెలుగు ఎట్లాఉన్నదో, ఆ తెలుగు జనసామాన్యానికి ఎందుకు అర్థముకాదో చాలా వివరంగా, విపులంగా ప్రాసీ ఉన్నారు. అది ఒకసారి చదివితే, మనకు ఉన్నతెలుగుపోయి, కొత్త తెలుగు వస్తున్నదని అర్థం చేసుకోగలరు.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—ఇది బోధనకు పాఠ్యగ్రంథాలలో వ్రాయ వలసిన పరిభాషకు సంబంధించిన ప్రశ్న ఇది. మరి గౌరవసభ్యులు ఎక్కడో Law Journal లో, కోర్టులలో వాడినటువంటి దానిని గురించి ప్రస్తావించడములో దాని బొచిత్యము ఏమిటో నాకు అర్థముకావడములేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—మనకు విద్యాబోధనలో వాడే తెలుగుభాష వేరు, ప్రభుత్వ వ్యవహారాలలో వాడే తెలుగుభాష వేరు అని విద్యామంత్రిగారు చెప్పేటట్లు అయితే, మరి నేను ఈప్రశ్న ఎవరికి వేయాలో నాకు అర్థముకాదు. ఎక్కడవాడినా, తెలుగుభాషేకదా, వారిభాష తెలుగుభాషట, ప్రభుత్వము వారిభాష కాదట; మరి ఈ contradiction ఎట్లావచ్చిందో!

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—మనము ఇక్కడ పాఠ్యగ్రంథాలలో వాడే టటువంటిపరిభాషను గురించిన ప్రశ్న ఇది అని మనవిచేస్తున్నాను. మరి వారు ఎక్కడో sign boards మీద ఉన్న దాని కి కూడా అర్థము అడిగితే నేను ఏమి చెప్పను!

श्री बदरीविशाल पित्ती :—मेरा प्रश्न बहुत साफ था। यह जो एक्सप कमेटी बनाई गई है वह जनता के लिये बनाई गई है ताकि वह जो शब्द बनाय जनता उनका अर्थ समझ सकें। अगर इस तरह के बेमतलब के नाम दिये जाय जैसे साईन बोर्ड बनाये जायें तो इस से क्या लाभ होगा, जैसे प्रभुत्व प्रसूती केन्द्र है। मेरी समझ में नहीं आता प्रभुत्व प्रसूती का क्या अर्थ होता है।

(No Answer)

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :—Scientific terms అన్నింటికీ International Terminology ఉన్నది. ఏదేశములో అయినా అవేపదాలు—గ్రమేటికల్ తేడాలుకప్పు—అవదాలే వాడుకారు. మనముకూడా, ఆ టెక్నికల్ పదాలను తెలుగుచేసేటదులు—ఆ International terminology accept చేస్తే తప్పుపడింది? Post-Graduate Courses లో కూడా అవే ఉపయోగిస్తారుకదా?

(No answer)

Sri K. Brahmananda Reddy:—What hon. Member Badri Vishal Pitti wants, we do not know. What does he want? Does he say that 'Prasuti Kendram' is a wrong word?

श्री बदरी विशाल पित्ती :—अध्यक्ष महोदय, मेरा मतलब यह था जैसे अभी श्री बाविलाला जी और श्री नागिरेड्डी साहब ने कहा भाषा को बहुत ही विकृत न बनाया जाये। तेलगु भाषा का जो स्वरूप है उसके अनुसार अनुवाद नहीं हो रहा है, अंग्रेजी के आधार पर विचार करके शब्द बनाये जाते हैं जैसे एक नाम है प्रभुत्व ज्वर हास्पताल है जैसे की प्रभुत्व ही को ज्वर आगया है। उसी का ट्रीटमेंट हो रहा है। जो भी अनुवाद किया जाये वह सोच समझ कर किया जाय और भाषा के अनुसार अनुवाद किया जाये और वैसे ही शब्द बनाये जाये, वैसे ही नाम दिये जायें।

श्री के. ब्रह्मानन्द रेड्डी :—आपका रिकमेंडेशन क्या है।

श्री बदरी विशाल पित्ती :—रिकमेंडेशन तो एक्सपर्ट कमेटी करेगी। आप इसको विशालपन से देखें।

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—భూమిశిస్తుకు నోటీసు పంపారు. అందులోని భాష మామూలుగా అర్థంకావడంలేదు. గ్రామాలలో వారికి ఎట్లా అర్థం అవుతుంది? సామాన్యంగా అందరికీ అర్థము అయ్యేట్లు వ్రాయుస్తారా?

శ్రీ పి. నుబ్బయ్య :—రీఫ సెంటరు నోటీసు, 7వ సెంటరు నోటీసు జారీచేశారు. అందులోనిభాష, రైతుకు నిమంటువులు పెట్టుకుంటేనేతప్ప అర్థముకావడములేదు. భూమిశిస్తుకుబదులు, 'భూరాజస్వము' అంటే ఎట్లా అర్థముఅవుతుంది?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—రివ నెంబరు నోటీసుకు ఈ ప్రశ్నకు సంబంధములేదు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:—International terminology ని తెలుగు లోనికి adopt చేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారా? Sulphuric Acid H_2/SO_4 అని ఉన్నది. అది కూడ తెలుగు లోకి మార్చి తర్జుమా చేయబోతున్నారా?

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి:—International terminology ని adopt చేయలేకపోతే, కష్టమైపోతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— 'Temporary permit' కు 'అస్థాయీ అనుజ్ఞాన పత్రం' అన్నారు; 'Agreement' కు 'పృష్టాంకితమైన అభిలేఖ' అన్నారు. మన తెలుగు తర్జుమా యొక్క విచ్ఛిన్నరూపం యీ విధంగా ఉంటే యిది 'తెలుగు' అనిపించుకుంటుందా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—గౌరవ సభ్యుల అభిప్రాయం—తెలుగులోకి తర్జుమా చేసేటప్పుడు సామాన్య ప్రజలకు అర్థం అయ్యేటట్లు చేయాలేగాని అర్థం కాని సంస్కృత పదాలు గాని, వేరే పదాలుగాని వాడితే అర్థం కాదని చెబుతున్నారు.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—నేను యివాళ answer చేయవలసిన ప్రశ్నలలో పరిమితమైనది—Text books లో వాడవలసిన పరిభాషకు సంబంధించి నటువంటిది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అది కూడ అందరికీ అర్థం అయ్యే భాషలో ఉండాలి.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—విద్యార్థులకు.....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ప్రజలకు కూడ.....

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :—ప్రజలకు అర్థం కానిది విద్యార్థులకు ఎట్లా అర్థం అవుతుంది?

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (జావట్ల) :—Expert Committee అంటే technical words కు translation. వీరు refer చేసేది స్టాట్యూటరీ అర్డర్స్ కు సంబంధించి—వారికి వీరికి మధ్య అది confusion గా ఉన్నది.

Mr. Speaker :—The question is with regard to scientific and technical terminology in Telugu, and not with regard to legal terminology.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—భూమి శిస్తుకు 'భూరాజస్వం' అంటే అర్థం కావాటా?

Mr. Speaker :—I have asked the Minister to bear it in mind. Certainly he will consider.

SHORT-NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

STARTING OF JUNIOR COLLEGES

No. 1110-A.

S. No. Q.-No. 5349-U.-Sri G. Sivaiah:- Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Director of Public Instruction, Andhra Pradesh, Hyderabad, issued a press release recently stating that Junior Colleges would be started in the State in place of Higher Secondary Schools;

(b) if so, whether the High Schools will also be converted into Junior Colleges, and

(c) what are the details of the scheme and what would be the new pattern of Secondary Education?

Sri T. V. Raghavulu :—(a) No, Sir. But a proposal to start two-year Intermediate Course from June 1969 in place of the existing Higher Secondary and Multi-Purpose Courses and the P.U.C. Course is under consideration of the Government.

(b) If the above proposal as implemented, some of the existing Higher Secondary and Multi-Purpose School may have to be up graded to Junior Colleges and some may have to be downgraded and converted into High Schools. The High Schools will not be converted into Junior Colleges.

(c) The new pattern of education comprises of 7 year elementary education, 3 year high school education followed by 2 years of intermediate collegiate course and 3 years of degree course. The details have not yet been settled.

శ్రీ జి. శివయ్య :— Intermediate Classes—University authority క్రింద ఉంటాయా? లేక Government Examination Board క్రిందనా? Whether there will be a dual policy one for the high schools and another for junior colleges; will they be controlled by one department or two departments?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— Dual policy ఉండదు. ఆ దృష్టితో వారితో సంప్రదిస్తున్నాము. ప్రభుత్వమా? యూనివర్సిటీ క్రిందనా? ఇంకా అది నిర్ణయం తీసుకొనలేదు. ఆలోచనలో ఉన్నది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— M. A. 3rd class లో ప్యాసయిన టీచర్లు 7th Form conduct చేయడానికి వేస్తున్నారు. అటువంటి వారికి—M. A. 3rd class teachers ను— junior colleges లో classes conduct చేసేందుకు వారిని తీసుకొనుటకు ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— M. A. 3rd class వారిని 50 % Syndicate exemption యిచ్చి తీసుకొని ఉన్నారు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— Exemption అంతులే discretion అనే వస్తాయి. అదేమీ లేకుండా M. A. 3rd Class అయినా ఫరవాలేదని universal గా, ఆ విధంగా instructions వంపుతారా?

శ్రీ టి.వి. రాఘవులు:—Discretion, discrimination గా ఏమి ఉండదు. అటువంటి యిబ్బంది లేదు.

శ్రీ వి. పాలవెల్లి (చోడవరం):—రాష్ట్రంలోని Higher Secondary Schools ను Junior Colleges క్రింద upgrade చేస్తారా? వాటిలో కొన్నిటిని నెలెక్టు చేస్తారా? అందుకు ఏవైనా నిబంధనలు రూపొందిస్తున్నారా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—అన్నీ చేయలేము. Accommodation' equipment దృష్టిలో పెట్టుకొని చేస్తారు. వీలులేనివి చేయలేము.

శ్రీ వి. పాలవెల్లి:—Upgrade చేయడానికి consider చేసే ఆ వివరాలు ఏమిటి?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—ముందుగా చూసేది తగిన equipment, accommodation ఉండాలి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—Higher Secondary and Multipurpose Schools ను Junior Colleges గా upgrade చేస్తాము అంటున్నారు. గత సమావేశ ములో, Higher Secondary కి P.U.C. కి స్వల్ప చెప్పి మళ్ళీ Old Intermediate కు పోవాలని నిర్ణయించినట్లు అవగాహన యిచ్చారు. ఇప్పుడు Higher Secondary and Multipurpose Schools వదులుకొని Junior Colleges గా చేస్తామంటున్నారు. అంటే Intermediate విధానం ఉంటుందా, ఉండదా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—P.U.C., Intermediate అన్నా ఒకటే. సిలబస్ మాత్రం పెంచారు—కొఠారీ కమిషన్ వారు all over India ను దృష్టిలో పెట్టుకొని చెప్పారు. అది అనుసరిస్తున్నాము.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి:—Intermediate Colleges గా చేసే విషయంలో ఒకటే ఒక కాలేజీ ఉండి ఎక్కువ pressure of admissions ఉన్నప్పుడు private institutions కు సౌకర్యం కలుగజేస్తారా Multipurpose Schools కు—equipment అది ఉన్నప్పుడు?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—అక్షేపణ లేదు.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి:—ధన సహాయం కూడా చేస్తారా?

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు (కొవ్వూరు):—అధ్యక్షా, ఈ హయ్యర్ సెకండరీ స్కూల్స్ కొన్నే జూనియర్ కాలేజీస్ గా చేస్తామన్నారు. మిగతా హయ్యర్ సెకండరీ స్కూల్స్ లో ఏడవ ఫారమ్ చదువుతున్న స్టూడెంట్స్ ఏమవుతారు? అవికూడా జూనియర్ కాలేజీలుగా చేయకపోతే వారు ఏమవుతారు?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—మనం 1969 మార్చిలో 10వ క్లాస్ కు వర్జిక్ ఎగ్జామినేషన్ పెడతాము. అందుచేత న్యూ ప్రెట్రన్ ఫస్ట్ టేచ్ 1969 మార్చిలో పరీక్షకు వస్తుంది. అందువల్ల ఎటువంటి యిబ్బందిరారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—మల్టిపర్పస్ స్కూల్స్, హయ్యర్ సెకండరీ స్కూల్స్—యీ ఇన్ స్టిట్యూషన్స్ ఇదివరకు ఉన్నవి. పి. యు. సి. కాలేజీలలో ఉన్నది. ఈ రెండూ చాదాపు ఒకటే స్టాండర్డ్ గనుక యీ రెండు ఎగ్జామినేషన్స్—ఇది గవర్నమెంటు నడపటం, అది యూనివర్సిటీ నడపడం ఉంది. ఇప్పుడు మల్టిపర్పస్ హయ్యర్ సెకండరీ స్కూల్స్ తీసివేసి వాటిని జూనియర్ కాలేజీలుగా కన్వర్ట్ చేయబోతున్నాము అన్నాము. అట్లా అయితే పరీక్షలు గవర్నమెంటు కండక్ట్ చేయటం ఏమి వస్తుంది? ఈ కాలేజీలు అన్నీ యూనివర్సిటీ క్రిందకు పోతాయి. ఈ జూనియర్ కాలేజెస్ పెట్టనప్పుడు—మల్టిపర్పస్, హయ్యర్ సెకండరీ కాని. ఇంకా గాని ఉంటుందని ప్రభుత్వ అభిప్రాయమా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు:—మనకు 10 వ క్లాస్కు మించి ఉన్నటువంటి హయ్యర్ సెకండరీ, మల్టిపర్పస్ అనిగాని 89 మార్చి తర్వాత ఉండవు. అందుచేత 11 వ క్లాస్ 12 వ క్లాస్ను కలిపే—జూనియర్ కాలేజీ అనండి, ఇంటర్ మీడియట్ అనండి. టు ఇయర్స్ పి. యు. సి. అనండి—ఆ రూపంలో ఉంటాయి.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

POULTRY FARM AT NIRMAL

1096—

* 2288 Q.—Sri Ch. Rajeswara Rao :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the large scale poultry farm at Nirmal working since last three to four years has been abolished and the buildings and the equipment costing lakhs of rupees are lying waste ;

(b) what are the reasons for winding up such a big poultry farm covering 10 acres of area ;

(c) what are the profits gained or losses sustained by the said poultry farm since its inception ;

(d) whether it is a fact that at the time of disbanding the said poultry farm, there were about 10,000 birds in all ; and

(e) whether it is also a fact that another unit of poultry farm was started in Bodhan of Nizamabad District in the month of June, 1967 just about 2 months after disbanding a big poultry farm run by the State ?

A :—

(a) Yes, Sir. After the farm was closed, the buildings were handed over to the District Veterinary Officer, Adilabad for Veterinary use and the Poultry equipment was handed over to the Regional Poultry Farms Saroornagar and Patancheru and District Poultry Farm Dichipally. Only an amount of Rs. 22,231/- was spent towards buildings and equipment during 61-62 and 62-63.

(b) The Poultry Farm was closed due to paucity of funds and as a measure of economy.

(c) A statement showing the particulars of receipts and expenditure since the inception of the farm is laid on the Table of the House.

(d) No, Sir. At the time of closure of the farm, there were 350 hens and 990 chicks.

(e) No, Sir. Another Unit of poultry farm in public sector was not started in Bodhan, Nizamabad District. But a Poultry Farm was started at Bodhan by the management of Nizam Sugar Factory as a commercial unit.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide Answer to Clause (C) of L. A. Q. No. 1096 (* 2288)]

(C) The particulars of receipts and expenditure since the inception of the District Poultry Farm, Nirmal are as follows :

Year		Expenditure	Receipts
		Rs.	Rs.
1961-62	Recurring	5,187.00	
	Non-recurring	3,727.00	298.00
1962-63	Recurring	7,237.00	
	Non-recurring	18,504.00	849.00
1963-64	Recurring	15,580.00	4,304.00
1964-65	Recurring	15,560.00	3,410.00
1965-66	Recurring	14,039.00	10,792.00
1966-67	Recurring	13,897.69	14,747.84
		93,731.69	34,400.84

ROADS UNDER ZILLA PARISHAD KURNOOL

1097—

* 2319 Q.—Sri P. O. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) the total length of the roads under the control of the Zilla Parishad, Kurnool;

(b) the length of the roads surrendered to Highways Department during the year 1966-67 ;

(c) the length of the roads likely to be handed over to the Highways Department during the current year ; and

(d) the reasons for the transfer ?

A :—

(a) 614 miles.

(b) Nil.

(c) 4 miles 6 furlongs.

(d) Gazulapalli-Mahanandi road is classified under other District Roads. This is an important road, with heavy traffic, leading to a Pilgrimage centre i. e. Mahanandi.

STAY ORDERS FOR THE EXECUTION OF ROADS BY Z. P. WEST GODAVARI
1098—

* 57-(D) Q.—Sri R. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether any stay orders have been issued regarding the estimated works of roads and bridges passed and sanctioned by the financial standing committee of West Godavari Zilla Parishad ; and

(b) if so, the reasons therefor ?

A :—

(a) Yes, Sir.

(b) Since the Palakol Sugar Factory brought to the notice of the Government that the roads selected for execution in the Palakol factory area by the Zilla Parishad in its resolution dated 21-4-1966 do not conform to those required on priority basis by the factory, orders were issued by Government staying the execution of works. Simultaneously, the Superintending Engineer, (Local Administration) and the Collector, West Godavari were consulted in the matter and later the Zilla Parishad was permitted to execute six road works which were under execution and in respect of which substantial expenditure was incurred. The Zilla Parishad was also requested to consider the works suggested by the Cane Commissioner.

BLACK TOPING OF THE ROADS

1099—

* 1420 Q.—Sri G. Siviah :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :

(a) whether there is any proposal before the Government to tar the roads from Karvetinagaram to Pathagunta *via* Pachikapallam; from Tirupathi to Devalampeta *via* Pachikapallam and from Vadamalapeta to Tirupati *via* Nadavalooru in view of heavy bus traffic; and

(b) if not, the reasons therefor ?

A :—

(a) There is a proposal to black top the road from Karvetinagaram to Pathagunta *Via* Pachikapallam only for a length of 2 Miles 6 Furlongs. There are no such proposals in respect of the other roads.

(b) Due to paucity of funds.

ADMISSION OF IX CLASS FAILED CANDIDATES

1100—

* 1482-(L) Q.—Sri C. Janga Reddy :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that students failed in the IX class of the ordinary syllabus are admitted in the VIII class on account of the difference between the Integrated syllabus and ordinary syllabus;

(b) whether it is also a fact that last year inspite of the previous statement that students failed in the VIII class would be allowed only in the VII class, were finally declared to have been passed by conducting an examination ;

(c) whether the same method will be adopted this year also and students failed in the IX class will be declared to have been passed either by conducting an examination or without the examination ; and

(d) if so, the details of the same ?

A :—

(a) No, Sir. Pupils who have failed in the old IX class during 1966-67 have been admitted into the new IX class during 1967-68.

(b) These orders were modified in July, 1966 and such students who have failed in the old VIII class during 1965-66 either in the annual examination or in the re-examination held in June, 1966 were ordered to be admitted into the new VIII class.

(c) The old IX class pupils who have failed during 1966-67 will be admitted into the new IX class during 1967-68.

(d) Does not arise.

SECONDARY GRADE TRAINING SCHOOLS

1101—

* 1497-(U) Q.—Sri R. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Government have issued orders permitting the starting of a Secondary Grade Teachers Training Section in the place of the present Higher Grade Teacher Training Section in the Girls Training School at Narsapuram, West Godavari District ; and

(b) whether Secondary Section will be started in the said school in 1967-68 ?

A :—

(a) One first year section of Teachers Secondary Grade Training was given by Director of Public Instruction to this school during 1967-'68 but subsequently it was shifted to Government Multipurpose and Training School on the recommendation of the District Educational Officer.

(b) In view of answer to (a) above the question does not arise.

FERTILISER TRADE

1102—

* 1478-I Q.—Sarvasri K. Ramanadham, K. Venkateswara Rao and B. Niranjana Rao :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) the reason why the District Committee of Krishna have entrusted the fertiliser trade again to (1) Mundavalli Co-operative Society, (2) Dakaram Co-operative Society, (3) Allur Co-opera-

tive Society, (4) Pulaparru Co-operative Society in Mandavally Samithi, Krishna District inspite of the fact that the said committee is aware that the above societies failed to supply fertilisers regularly and have not paid the amounts in time ; and

(b) whether there are no other societies functioning better than the said societies or whether the same is the result of the influence of higher officials in the said district ?

A :—

(a) No amounts are due from the societies of (1) Mandavalli (2) Alluru (3) Pulaparru and there were no complaints against them in the distribution of fertilisers. Hence the District Committee selected them for distribution of fertilisers. As there were certain complaints in the distribution of fertilisers, by Dakaram Society the areas served by Society were tagged on to Kanukollu Multipurpose Co-operative Society.

(b) Does not arise in view of answer to clause (a)

FERTILISER ALLOTMENT TO RURAL MULTIPURPOSE CO-OPERATIVE SOCIETY EMANI

1103—

*2459 Q.—SARVASRI A. RAMI REDDY, G. SUBBANaidu and R. MAHANANDA :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) the number of rural Multi-Purpose Co-operative Societies in Emani Samithi, Guntur District dealing in Chemical Fertilisers;

(b) the value of the fertilisers allotted to them during 1966-67

(c) whether they supplied the fertilisers regularly and deposited the amount in the bank in time ; and

(d) if not, the action taken against them ?

A :—

(a) There are 22 Multipurpose Co-operative Societies in Emani Samithi dealing with chemical fertilisers and there is one depot of the District Co-operative Marketing Society, Guntur at Emani.

(b) The total value of fertilisers allotted to those Samithis during 1966-67 amounted to Rs. 6,08,977-41.

(c) Yes, Sir. except one Society by name Pridaparthipalem Multipurpose Co-operative Society.

(d) As the Pridaparthipalem Multipurpose Co-operative Society failed to remit Rs. 4,707-05 to the District Co-operative Marketing Society, Guntur towards the value of stocks lifted, the Society was deleted from the list of societies selected for fertiliser distribution for 1967-68 by the District Fertiliser Selection Committee in its meeting held on 5-7-67. The Guntur District Co-operative Marketing Society is also pursuing action for recovery of the amount due by this Society.

ENHANCEMENT OF SUGARCANE PRICE

1105—

* 1940 Q.—Sri K. Govinda Rao —Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) whether the minimum price of sugarcane has been enhanced during the season of 1966-67 in our State ;

(b) if, so, how much ;

(c) whether the extra rate has been paid by the Management of the Anakapalle Co-operative, Agricultural and Industrial Society Ltd., Thummapala, Visakhapatnam District to the Sugarcane growers who supplied sugarcane to the Factory ; and

(d) if not, what action the Government propose to take to see that the extra rate is paid ?

A :—

(a) Yes, Sir.

(b) The price has been enhanced from Rs 53-60 linked to a recovery of 10.4% to Rs. 56-80 per metric tonne linked to a recovery of 9.4%.

(c) Yes, Sir.

(b) Does not arise.

TAX COLLECTIONS BY V. L. WS.

1106—

* 1646 Q.—Sri Ch. Vengaiiah :—Will the hon. Minister for Panchayat Raj be pleased to state :—

whether the Government consider to entrust tax collection work to the village level workers in Class II Panchayats ?

A :—

No, Sir,

PRIMARY CO-OPERATIVE SOCIETIES

1110—

* 1825 Q.—Sri K. Krishna Murthy :—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) taluk-wise number of Primary Co-operative Societies in Srikakulam District ;

(b) number of Societies sanctioned loans during 1966-67; and

(c) taluk - wise number of defaulted societies during 1966-67, attached to Srikakulam Co-operative Central Bank ?

A :—

(a) (b) and (c) :—Answer is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide L. A. Q. No. 1110 (*1825)]

(a) Talukwise number of Primary Societies in Srikakulam District.	<i>Name of taluk.</i>	<i>No. of societies</i>		
	(1) Srikakulam.	141		
	(2) Narasannapeta.	147		
	(3) Tekkali.	109		
	(4) Pathapatnam.	152		
	(5) Sompeta.	102		
	(6) Ichapuram.	48	A	B
	(7) Palakonda.	160	151	9
	(8) Parvathipuram	76	66	10
	(9) Bobbili.	160	159	1
	(10) Saluru.	65		
	(11) Chipurupalli	158	157	1
(A) Societies affiliated to Co-operative Central Bank, Vizianagaram.				
(B) Societies affiliated to Co-operative Central Bank, Srikakulam.				
(b) Number of Societies sanctioned loans during 1966-67.	<i>Name of the taluk.</i>	<i>No. of societies sanctioned loans</i>		
	(1) Palakonda.	72		
	(2) Srikakulam.	80		
	(3) Narasannapeta.	71		
	(4) Tekkali.	45		
	(5) Pathapatnam	55		
	(6) Sompeta.	43		
	(7) Ichapuram.	27		
	(8) Parvathipuram	48		
	(9) Bobbili.	148		
	(10) Saluru.	39		
	(11) Chipurupalli.	113		
	Total	741		
(c) Taluk-wise number of defaulted societies during 1966-67 attached to Srikakulam Central Bank	<i>Name of taluk.</i>	<i>No. of societies defaulted.</i>		
	(1) Srikakulam	58		
	(2) Narasannapeta	37		
	(3) Sompeta.	27		
	(4) Pathapatnam.	46		
	(5) Ichapuram	12		
	(6) Parvathipuram	6		
	(7) Chipurupalli.	10		
	(8) Tekkali.	45		
	Total.	241		

ANNOUNCEMENT

re: DECISIONS OF THE BUSINESS ADVISORY COMMITTEE

Mr. Speaker :—I am to announce to the House, the decisions of the Business Advisory Committee held on 15-2-1968. The order of Demands and other Business will be taken up as shown below :—

20-2-68	}	General Discussion on the Budget for 1968-69 (Five days)	
21-2-68			
22-2-68			
23-2-68			
24-2-68			
27-2-68	}	Demand No. I	Land Revenue
and		Demand No. XXXIII	Famine Relief
28-2-68		Demand No. II	Excise.
		Demand No. XLIII	Compensation to Zamindars.
29-2-68	}	Demand No. XVIII	Medical
		Demand No. XIX	Public Health
1-3-68		Demand No. XXXI	Electricity
2-3-68	}	Demand No. XXX	Irrigation.
		Demand No. XXXII	Public Works.
3-3-68 (Sunday)		Holiday	
4-3-68	}	Demand No. XIII	Police.
and		Demand No. XII	Jails.
5-3-68			
6-3-68	}	Demand No. XXIV	Industries including Handlooms.
and		Demand No. XIV	Commerce Export promotion Department, Weights and Measures etc
7-3-68	}	Demand No. XLVI Capital Outlay on Industrial and Economic Development including A. P. S. R. T. C.	
8-3-68	..	Demand No. XXII	Co-operation.
9-3-68 (2nd Saturday)	...	Holiday	
10-3-68 (Sunday)	..	Holiday	
11-3-68 (Bakrid)		Holiday	
12-3-68	}	Demand No. XV	Item 'c' in sub-head (d) Food Establishment in Demand No. XV
and			'Miscellaneous Departments'
13-3-68		Demand No. LIV	Item 'a' Civil Supplies in Demand No. LIV Capital Outlay on Schemes of Government Trading."

14-3-68)	Holiday	
(Holi)			
15-3-68)	Demand No. XX	Agriculture.
and)	Demand No. XXI	Fisheries.
16-3-68)	Demand No. XXII	Animal Husbandry.
)	Demand No. XXXVIII	Forest Department.
17-3-68	..	Holiday	.
Sunday			
18-3-68	..	Demand No. XVII	Education
19-3-68)	Demand No. VIII	State Legislature.
)	Demand No. IX	Heads of States, Ministers and
)		Headquarters Staff including
)		Janasambanda Sakha.
20-3-68)	1. Demand No. XXVIII	Welfare of Scheduled Tribes,
and			Castes and other Backward
21-3-68)		Classes.
)	Demand No. XXVII	Other Miscellaneous Social
			and Developmental Organisa-
			tions.
		2. Presentation of the Supplementary Budget on	
		21-3-1968.	
22-3-68	.	Demand No. XXVI	Labour and Employment.
23-3-68)	Demand No. XXV	Community Development Pro-
			jects, National Extension Service
			and Local Development Works
)	Demand No. XL	Municipal Administration.
)	Demand No. X	District Administration and
)		Miscellaneous.
24-3-68	..	Holiday	
(Sunday)			
25-3-68	..	Discussion and Voting on Supplementary Budget.	
26-3-68	..	Appropriation Bills."	

The Andhra Pradesh General Sales Tax (Amendment) Bill, 1968, will be taken up by the House from 4-00 P. M. to 8 P. M. on 12th March, 1968.

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker :—The adjournment motion given notice of by Sri B. Ratnasabhpathi regarding MLA quarters has been disallowed since it does not comply with any of the conditions laid down for admissibility.

Sri B. Ratnasabhpathi :— Sir, now that you have made an announcement—

Mr. Speaker :— I asked him to come and discuss with me in the chambers. Do not put me to the painful necessity of disclosing any matter concerning MLA quarters.

Sri B. Ratnasabhpathi :—Certain decisions were made and you announced in the Assembly. I want to know why they have not been implemented.

Mr. Speaker :— If you want me to tell the House why those decisions have not been implemented, I have to disclose several things which I am not prepared to disclose. Yesterday, I wanted you to come and discuss with me.

Sri B. Ratnasabhpathi :—This is a matter concerning every member of the House.

Mr. Speaker :—It is a very delicate question you are asking me on the floor of the House. I am sorry, I am not prepared to answer that question on the floor of the House.

Sri B. Ratnasabhpathi :—Because some of us are put to lot of inconvenience, I have to raise it here. Is there no solution for this? The point is, certain decisions were made and announced in this Assembly. If the decisions had been announced by the Government, it would have been a separate question altogether. There is a great sanctity attached to the announcement and decisions made by the chair; that is how I understand. Therefore, this is one part of the question. The second point is the inconvenience some of us are put to while others are enjoying the benefit of the quarters who are not entitled to these privileges.

Mr. Speaker :—You are compelling me to the painful necessity of telling the House the reasons. If it is a question of disclosing as to why that decision has not been implemented, I will have to give the reasons. Should I not give the reasons?

Sri B. Ratnasabhpathi :—Then, those reasons will not solve the problems. My only point is, there must be some solution found for our difficulties.

Mr. Speaker :—On that I asked you to come and discuss with me in my chambers. Can I give the names of the members who are allowing outsiders to remain in their quarters? In spite of enquiries made, they are themselves coming forward with their own explanation and putting us to the painful necessity of ordering an enquiry against them. Number of reasons I have got. I can give the names of the members.

Sri K. Brahmananda Reddy :—It is a matter which you can kindly dispose of in your chambers.

Mr. Speaker :—He is not satisfied with that.

Sri B. Ratnasabhpathi :—That discussion has already taken place. Important problems do not get solved that way.

Mr. Speaker :—He does not seem to understand my difficulty at all. In spite of my telling him why does he put me to the necessity of giving out the reasons. If he can't understand my difficulty is I am really sorry.

Sri B. Ratnasabhpathi :—Why should you be sorry? There is no need. I do not ask for sympathy. My problem or problems

do not get solved. There must be some solution. Kindly show the solution. That is all what I am asking.

Mr. Speaker :— On the floor of the House, you want me to give a solution.

Sri B. Ratnasabhupathi :— If a solution had been given and our problems solved, there won't be any need for me to give notice of an adjournment motion.

Mr. Speaker :— I only announced to the House the decisions of the House Committee and if the decisions of the House Committee have not been implemented, there are various reasons. If you want the reasons, I have no objection. I shall ask the House Committee to furnish the reasons and all the reasons will be read out as to why these decisions have not been implemented.

Sri C. V. K. Rao :— What further steps are to be taken in the matter in order to implement your orders? May be, I can as well bring to your notice that after this Assembly session started two guests were dead in the rooms. It is a tragic state of affairs and we are there. We should not be put to such a state of affairs. Some steps are called for. If the guests come and they are dead, what is the purpose of our staying there? We are in an unfortunate situation. You need not make any reference to any member. You need not bring out any unpleasant thing.

Mr. Speaker :— It is very unfortunate that you are asking this question and it is equally unfortunate that several things are taking place which I am not prepared to disclose on the floor of the House.

Sri C. V. K. Rao :— This should be put an end to. We should not be placed in such a situation.

Mr. Speaker :— Whatever your difficulties, you please bring them to the notice of the House Committee. It will consider all these things and decide and I am prepared to implement the decisions of the House Committee. Whatever difficulty you are experiencing, you bring them to the notice of the House Committee.

(శ్రీ) బి. రత్నాభాపతి :— అధ్యక్షా, ఒక చిన్న మనవి. తమరు నన్ను House Committee Chairman తో మాట్లాడమన్నారు. రెండు నిమిషాలు మాట్లాడి బైటకు వచ్చాను. ఏమి మాట్లాడినా మేము ఏమి చేయలేము అన్నారు. It is not possible for us to answer your problems అనే answer అక్కడనుంచి వచ్చినది. So at this rate there is no forum where we can get grievances redressed?

Mr. Speaker :— The only forum is the members themselves. If the members realise their responsibility and if they do not resort to irregular actions, everything will be all right.

Sri B. Ratnasabhupathi :— That is a pious belief. You have just made an appeal and if that appeal is not heeded, what is the way out? In fact, you announced some decision in the House which you said will be implemented, if necessary, with police force. Having made an announcement, should it not be implemented?

తమరు చెప్పిన తరువాత, House Committee Chairmanను అడిగిన తరువాత నాది, నాతోటి friendsకు యీ problem అట్లాగే నిలిచిపోయింది. While those who are not entitled for quarters are staying in the quarters, persons who are entitled are thrown out saying that there is no room. There were days when persons like me came to the M L A quarters and we were thrown out saying that there is no room available and we had to go to the hotels and stay there paying very heavily. ఏమి చేయాలో తమరు చెప్పాలిగదా ! Merely saying that cannot help అంటే ఏమిచేయాలి. To whom can we report all these things. Where are we to find the redressal of our grievances ? What is the way out?

Mr. Speaker :- Please tell me the way-out. There is the House Committee.

శ్రీ వి. రత్నసభాపతి :- మీరు చాల stern decision announce చేశారు. Implement కాదంటే చాల stern action తీసుకుంటాము అన్నారు. అది చేసిన తరువాత implement చేయకపోతే repercussion ఏమిటి?

Mr. Speaker :- Let me explain my position. If I remember correct, a decision was taken by the House Committee that in the case of members who are allowing outsiders if they don't reside themselves and if they allow outsiders to reside in their quarters, penal rent will be levied on them i. e., if they still do not send those outsiders out, the rent will be increased, which may be twice or thrice. Naturally, some of the members of the staff and also one member of the House Committee made enquiries and sent reports to me saying that in as many as about 40 or 50 family quarters outsiders were residing. Naturally, I asked the House Committee to put an end to this practice by giving notices to the members for collection of penal rent. Every member came forward with an explanation that he has not allowed any outsider to remain in his quarters. They are saying that they themselves are residing in the quarters. Well, I know a number of cases where the member concerned is a Harijan, but the people residing in the quarters are Muslims. I do not know how those Muslims are related to these Harijan members. (LAUGHTER) I am not prepared to give the names of those members. There are several things like that. When a member says that he has not allowed outsiders to remain in his quarters, should I believe his word or not? You still want me to hold an enquiry into the matter? If a member says that he has not allowed any outsider to remain in his quarters, I am prepared to accept his statement. I do not expect any member to make a false statement.

Sri B. Ratnasabhapathi :- This situation was taken into account when the House Committee took the decision. I was also present.

Sri K. Brahmananda Reddy :- May I appeal to you Sir this is not a matter which can be solved on the floor of the House?

Sri B. Ratnasabhapathi :- There is no other place where it can be solved at all at this rate. In spite of the announcement of the decisions which were acclaimed by all the members of the House as the right step-

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇక్కడ ఈ మాదిరి అయితే జరగదు. అక్కడ ఏదైనా 10 మందిని పిలిచి చెబితే అప్పుడు ఏదైనా సాధ్యం అయితే అవుతుంది కాని యిది ఉత్తరువులవల్ల జరిగేది కాదు.

Mr. Speaker :—What is it that you want me to do? There is the House Committee.

Sri B. Ratnasabhapathi :—That is only advisory in nature. That is not a statutory body. I cannot ask the Chairman of the House Committee to do this and that.

Mr. Speaker :—What is it you want me to do?

Sri B. Ratnasabhapathi :—It is for you. You are the final authority.

[Sri T. Nagi Reddy rose in his seat]

Mr. Speaker :—I tell you my difficulties. When members say that they have not allowed any outsider to reside in their quarters, should I believe their statement or not? Should I still hold an enquiry if a member claims that he has not allowed any outsider to reside in his quarters? Will it be proper for me to question the correctness of his statement and order an enquiry? Well, you say that we should have anticipated all these difficulties.

Sri B. Ratnasabhapathi :—We have visualised. The House Committee discussed all these delicate issues and still we came to a decision. That is my submission.

Mr. Speaker :—When the House Committee took a decision, it did so in the full hope and confidence that members will make correct statements and when the members made statements I am prepared to accept their version and say that they have not allowed any outsider to remain in their quarters. Even now when a member says that he has not allowed anybody, I said, "All right, I cannot collect penal rent."

శ్రీ జి. వి. అప్పారావు :—ఇప్పుడు సభ్యులందరికీ సరిపడినంత accommodation గవర్నమెంటు ఏర్పాటు చేయగలిగిందా? That is the first problem.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సభ్యులందరికీ కాదు. ఇంకా ఎక్కువ మందికీ accommodation ఉంటుంది. కాని అందరు family quarters కావాలన్న వృద్ధి యిబ్బంది వచ్చేది.

శ్రీ జి. వి. అప్పారావు :—లేదండి. Hostel లో కూడ దొరకలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—280 members ఉంటే Ministers, Speakerతోను మిగతా వాళ్ళందరు family quarters కావాలి అంటున్నారు కొన్ని ఏవో members ఉండేదానికి single rooms ఉన్నాయి. అందరు family quarters కావాలి అన్నప్పుడు యిబ్బంది వస్తున్నది; దానిపైన House Committee వారు proportionate గా party strengthను బట్టి allot చేశారు. ఆ partiesను

మీ యిష్టం ఎవరికైనా యిచ్చుకోండి అని చెప్పారు. అంతకంటే వారు చేయగలిగింది ఏమిటో నాకు తెలియదు. అందరికీ family quarters కావాల్సి అన్నప్పుడు that is an impossible thing, గవర్నమెంటుకు ఎవరికికూడ సాధ్యం కాదు.

శ్రీ జి. వి. అప్పారావు :— Single rooms కూడ దొరకలేదు.

Sri B. Ratnasabhapathy :— That is not my intention when I gave notice of an adjournment motion. Parties కు గాని, application పెట్టినవాళ్ళకుగాని సక్రమంగా fair lues లో distribution కాలేదు. మొదట జరిగినప్పుడు అట్లా జరిగింది. తరువాత కొన్ని special quarters లో జరిగినప్పుడు అట్లా జరిగింది. Subsequent గా vacate అవుతున్న houses ను కూడ సక్రమంగా చేయలేదు అనేది నా complaint. That is the main point. మీరు announcement చేసినతరువాతనే some of us were tempted to make an application. ఒక మెంబరు యొక్క statement కాదని ఇవ్వడం విషయం అట్లా వుంచండి, మాకు కావలసినంత ఎవిడెన్స్ వున్నదిప్పుడు. జెన్యుయిన్ గా మెంబర్లు ఫామిలీస్ పెట్టుకున్నారా? అనే విషయంలో తమరు కొంతవరకు ప్రొసిడ్ అయినారు; ఫీనల్ రెంట్స్ వసూలు చేశారు కొన్నిచోట్ల, అది మధ్యలో ఎందుకని ఆపివేయవలసి వచ్చింది? The logical end should have been reached and people who are not entitled for the houses should have been evicted.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— జనల్ రెంట్స్ వసూలు చేయడం stop చేయలేదు. ఒక మెంబరుకు నోటీసు యిచ్చి 'మీరు ఫలానా outsider ను allow చేస్తున్నారా? మీవద్దనుండి ఎందుకని ఫీనల్ రెంట్ వసూలు చేయకూడదూ' అని అడిగినప్పుడు ఆ మెంబర్ నేను ఎవరిని allow చేయలేదు. నేనూ, నా రక్తసంబంధమైన మెంబర్లు ఆందులో కాపురం వుంటున్నాము అని చెప్పిన తరువాత కూడా ఆ మెంబర్ ఫ్లేట్ మెంట్ నేను నమ్మాలా; వద్దా?

Sri B. Ratnasabhapathy :— I won't go into that question at all.

Mr. Speaker :— The question of collecting penal rent has not been given up. If a member has been given notice, when he says that he is not allowing outsiders, should I accept his statement or not? That is the point.

శ్రీ వి. రత్నసభాపతి :— ఆ point పై నేను తమ కొకటి మనవి జేస్తాను. 58 వ సంవత్సరం నుండి యీ విషయం డిస్కషన్ కు వస్తున్నది. House Committee meet కావడం, లెజిస్లేచర్ ఆఫీసు వారు వెళ్ళి చర్చితునుకుని కొన్ని Houses ను vacate చేయడం చేస్తున్నారు. కాని, problem మాత్రం continue అవుతూనే వున్నది. వారిచ్యుత families పెట్టుకోకుండా sublet చేయడం జరుగుతోనే వున్నది. ఈ point House Committee meet అయినప్పుడు మొట్ట మొదట discuss చేసినది. అప్పుడే కొన్ని strict measures తీసుకుని, members యొక్క statements పైననే ఆధారపడకుండా, factual

information తీసుకుని evictions చేస్తామని decision తీసుకున్నారు; Therefore whether the statement made by the members is to be depended upon or relied upon does not arise. Now, I am not going into the question and if at all we want to know whether the family residing in a particular quarter is a genuine family or not I have got incontrovertible information and I can prove I have documentary proof that in so many houses some other are residing in the quarters allotted to members. మాకు చచ్చినవాడల్లా అక్కడి. When people are entitled legally and morally entitled for the houses are now rotting not even in the M. A. S. hostel, but outside the hostel, paying higher rents every day more than what the Assembly is giving them. That is my problem.

Mr. Speaker :—There must be unimpeachable evidence to show that a Member is not residing in the quarters, but some outsiders are residing.

Sri B. Ratnasabhapathi :—I will stand on that.

Mr. Speaker :—I want you to give the name of that member.

Sri B. Ratnasabhapathi :—I have got here that telephone number.

Mr. Speaker :—Let us see what that member has got to say. You said only one member.

Sri B. Ratnasabhapathi :—I have got many.

Mr. Speaker :—We have got material with regard to 50 members.

[Sri B. Ratnasabhapathi rose in his seat.]

Mr. Speaker :—Unless the members co-operative with the House Committee, what is it they can do?

Sri B. Ratnasabhapathi :—The position regarding some members refusing to co-operate has been visualised when the decision was announced. This situation was visualised. The Chief Minister participated in the House Committee and certain decisions were taken taking into consideration all these delicacies and all these problems. Therefore, Sir, it is not like that. That member need not be disrespected, but the decisions have to be implemented; that is all my submission.

శ్రీ బద్రి విశాల పిత్తి :—अध्यक्ष महोदय, यह बहुत गंभीर मामला है कानून बनानेवाले ही अपनी जिम्मेदारी को महसूस नहीं कर रहे हैं। इस पर बहस चलाने की बजाये मेरा सुझाव यह है कि सब ही पारटीयों के नेताओं को एकट्ठा करके उन से बातचात करने के बाद फैसला करें।

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—వారు చెప్పినట్లుగానే నేనూ అనుకున్నాను. ఈ సమస్యను మనం House లోనే చర్చించి decide చేయలేము; వారావిధంగా చెప్పిన తరువాత నేను ఏమిచెయ్యాలో అని మీరు అనడంలో కూడా న్యాయంగానే కనబడుతున్నది నాకు. అప్పుడు మనకొక responsibility వుంది. After all

most of us here belong to various parties, except a few, and every Party Leader will have to take the responsibility of the members of their parties.

Mr. Speaker :—May I offer one suggestion? I am prepared to discuss the matter with all the Leaders of the Parties and we shall come to certain decisions. (INTERRUPTION. That is the only way out.) In my Chambers, I am prepared to discuss with the Leaders of all Parties and one or two representatives of the unattached independents also. You give me some suggestions. Let us see how best we can solve the problem. After all, we are interested in seeing that members who are really in need of the family quarters are supplied and not members who are allowing outsiders to remain in their quarters. I have no objection to discuss with the Leaders of the Parties. The only thing is and what I am saying is it may not be proper on the floor of the House to discuss that question. That is all what I am saying.

శ్రీ బి. రత్నసఖాపతి :— మన వ్యవహారాలే మనం డిస్కస్ చేసి ఏమి చేయలేకపోతే, యింక యితర వ్యవహారాలలో ఏమి చేయగలం? When we are unable to give any respect or regard to the decisions which we have imposed on ourselves and which were announced in this Assembly to the public, how are we going to administer this country and what will be the impact of the decisions on the public.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— అధ్యక్షా, నాదొక మనవి. పార్టీ లీడర్స్ అందరినీ సమావేశానికి తమరు పిలిచే ముందుగా ఏ హాస్టలులో ఎన్ని క్వార్టర్లర్లు ఏ పార్టీల వారికి ఎలాగ్ చేశారో ఆ information మాకు ముందుగా అందజేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker :— No. Not on the floor of the House.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— మేము డిస్కస్ చేసుకు వచ్చే ముందరే మాకు ఆ information అందజేస్తే డిస్కస్ చేసుకోవటం వీలుగావుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— కావలసిన information అంతా furnish చేయబడుతుంది. మీకు full information అందజేయడం జరుగుతుంది.

Sri G. Sivaiah :— Mr. Speaker, Sir, many of our Members are only speaking about Quarters. There are many people like me who do not want Quarters and want to stay only in Hostel Rooms. No Leader is staying in Hostel Room. They may not know the difficulties what we are facing in the Rooms. Therefore, I am not prepared to accept that this issue will be discussed with only the Leaders. All of you are staying in Quarters and we are staying in Hostel Rooms and they may not know our difficulties. I have got many things to discuss about...

Sri K. Brahmananda Reddy :— All friends like Sivaiah who are Leaders of Leaders.

(Laughter)

Sri G. Sivaiah :— I have got one submission Mr. Speaker. Sir I sincerely believe that all these mis-things are on account of certain officers. I have not seen the Deputy Warden or Warden inside the Hostel. I am sincerely saying Sir that I have not seen the Warden and asked to come and enquire things. Many things are going on only due to the Warden. It is unfortunate that his term has been extended for two more months.

శ్రీ సి హెచ్. రామేశ్వరరావు :— శివయ్యగారు పేరే విషయం చెబుతున్నారు. చర్చ జరిగిన తరువాత మనం—

Mr Speaker:—Unless members co-operate it is difficult for us to enforce decisions of the House Committee. Members must co-operate.

శ్రీ బి రత్నసభాపతి :— తమకొక మనవి. ఓడర్స్ ఆఫ్ దిపార్టీమెంట్ ని ఓటిపించి, వారివద్ద information పెట్టించి డెసిషన్స్ తీసుకుని పిటికీ stick అయివుండాలి. Let the Leaders take the responsibility and the Members implement them. దయచేసి అది announce చేయండి.

Mr. Speaker :— It is easy to take decisions. But if it is a question of implementing the decisions, then the difficulty arises.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :— తమరు దయచేసి ఆ మాట అనకండి. మీరు ఆమాట అంటే మేం సచ్చిపోతాం ఇప్పుడున్న డిస్టిన్ మాడా వుండదు. తమరు దయచేసి implementation difficult అనేమాట మీవద్దనుండి బయటకువస్తే అది అసెంబ్లీకేకాదు. ఆంధ్రదేశానికే ప్రమాదం అవుతుంది. The impact of psychology is going to be very dangerous Sir. Your decision must be implemented Otherwise మేము ప్రజా ప్రతినిధులం. మీరు మాకు స్పీకర్ గా వుండి యిటువంటి conclusion కు వస్తే ప్రమాదమని మనవిచేస్తున్నాను.

Mr Speaker :— My decisions are not implemented not only by those members but even all the Members. When I ask you to resume your seat, you never implement my decision.

(Laughter)

శ్రీ పి. గోపధనరెడ్డి (మునుగోడు):— అధ్యక్షా, రియల్ ప్రాబ్లమ్ అందరికీ క్వార్టర్స్ కావాలనేది తేనేలేదు. 20-30 మంది మెంబర్స్ కు మాత్రం దొరుకుతాయి. అందరూ కాటిస్ట్రై కావడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. చాలమంది సభ్యులు సింగిల్ క్వార్టర్స్ లో వుంటున్నారు. కొంతమంది అవుటుపైడర్స్ వుండడమువల్ల, యీ సిటీలో ఇళ్లు వున్నచానికికూడ హాస్టల్స్ లో యివ్వడమువల్ల—యీ ప్రాబ్లమ్ వచ్చింది. మీరే దీనిని బాగా ఆలోచించి విధిగా ఇంట్ల మంటు చేస్తే బాగుంటుందో అట్లా చేయవలసింది. సింగిల్ క్వార్టర్స్ లో మెంబర్స్ పర్మనెంటుగా వుండాలనుకుంటున్నారు. దానికి రేటు తగ్గిస్తేకూడ యీ సమస్య తగ్గుతుంది. దీనినిగురించి మీరు దీర్ఘంగా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వదరీ విశాల పిత్తీ :— आपने फैसला कर दिया है कि सब ही लीडरों को बुलाकर चेंबर में इस समस्या पर बात चीत करेंगे, इस के बाद वहेस जारी रखने की आवश्यकता नहीं है।

Privillage Motion :
ie : Disparaging remarks made by
 Sub-Inspector of police Bichkunda
 against Sri J. Vittal Reddy M. L. A.

శ్రీ పి. గున్నయ్య:—ఎం. ఎల్. ఏ. హాస్టల్స్‌లో పైవారు వుండకుండా గట్టిచర్యలు తీసుకోవాలి. నేను మూడుమాసాలనుంచి కుటుంబముతో వుంటున్నాను. నేను సింగిల్ రూములోనే వుంటున్నాను కాని ఒక్కొక్క రూములో చుట్టాలు, బంధువులు వస్తున్నారు.....పేకాట ఆడుతుంటారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:—దయచేసి కూర్చోండి.

శ్రీమతి ఎం. కస్తూరిదేవి (గుడివాడ):—హావుస్ కమిటీ చేసిన రిజల్యూషను పైన సభ్యులంతా సహకరించవలసిన అవసరము వున్నదా? లేదా? తమరు హావుస్‌లో అసౌన్స్ చేసినదానికి గౌరవసభ్యులంతా సహకరించవలసిన అవసరము వుందా లేదా? ఈ హావుస్ కమిటీచేసిన తీర్మానముపైన, హావుస్ కమిటీ మెంబర్లుపైన పివిలేజీ తీర్మానము తెచ్చిపెట్టుతామని అంతా ఖయపెట్టి పెద్ద పెద్ద పిటిషన్లు తెచ్చినవారంతా యీ గౌరవసభ్యులే, కాబట్టి ఎవరిని అడగాలి? ముఖ్యమంత్రిగారు ఏమిచేస్తారు, స్పీకరుగారు ఏమిచేస్తారు—మనలో మనకు కోఆపరేషను లేకపోతే ఎవరు చేసేది ఏమి వుండదు. ఎవరికివారు చేసుకోవాలి. బయటివారు చాలమంది వున్నారు. ఎవరికివారు మేముకాదు, లేక్కపెట్టుకోండి అంటే కుదురదు. అందరి సహకారము కావాలి, బయటివారికి బయటకు పంపాలి.

PRIVILEGE MOTION

re : Disparaging remarks made by Sub-Inspector of police,
 Bichkunda against Sri J. Vittal Reddy, M. L. A.

Sri J. Vittal Reddy (Jukkal) :—On 27th October, 1967 at about 1.00 p. m. I went to the Bichkunda Police Station to represent a case of Kodapugal. Some gondas have looted the jawar crop of one Sri Gopal Rao, Advocate. I told the Sub-Inspector to take strong action in this regard as occasionally this is happening on that land. The Sub-Inspector misbehaved with me and told that "It is Police Station not Gandhi Chowk. You get away from here" (Ye Police Station Hai. Ye Gandhi Chowk Nahai Hai, Aap Yahan Se nikal jao, M.L. As. ko doosra kam kuchi bhi nahi hai). While telling these words, Mr. Gopal Rao, Advocate was also with me.

Thus, the Sub-Inspector of Bichkunda has insulted me and he did not allow me to represent the case. Thus, he obstructed the privilege of a member.

I, therefore, request you Sir, that this case may be referred to the Committee of Privileges of the Assembly.

శ్రీ తె. విశ్వరెడ్డి:—అధ్యక్షా, మహోదయ. కాప్ లూటి అయింది, నేను పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్ళి అప్లికేషనుయిచ్చి సబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగారిని

re : Disparaging remarks made by
Sub-Inspector of police, B chkunda
against Sri J. Vittal Reddy, MLA.

మీరు చర్యతీసుకోండి, యిట్లా గుండాలు దౌర్జన్యము చేస్తున్నారని చెప్పాను. ఇది పోలీసు స్టేషను, గాంధీచౌకుకాదు, ఎం. ఎల్. ఏలకు ఇక్కడ వసలేదు, వెళ్ళిపో అన్నాడు. నేను, ఇది నా ఓక్కనికి సంబంధించినది కాదు. దీనిని శమరు ప్రవీలేటి కమిటీకి పంపించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:—అధ్యక్షా, వి త ల్ రెడ్డిగారు చెప్పినది ఎంక్వయిరీ చేయించాము. డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు ఆఫ్ పోలీసు, నిజామాబాద్—వారు వెళ్ళి ఎంక్వరీ చేశారు. వితలరెడ్డిగారు, గోపాలరావు అనే అడ్వకేటు వారి ఆఫీస్— జావర్ కావ్ దొంగతనము జరిగినదని చెప్పడానికి వెళ్ళారు. వితలరెడ్డిగారితోపాటు ఎవరికేనుగురించి రిప్రజెంటు చేశారో వారు కూడ—గోపాలరావు, అడ్వకేటు కూడ వున్నారు. ఈ ఎంక్వయిరీ చేసినప్పుడు యీ గోపాలరావుగారు వితలరెడ్డిగారు చెప్పినదానికి వ్యతిరేకంగానే చెప్పారు. ఆయన స్టేటుమెంటు కూడా record చేసినారు. గోపాలరావుగారు, వితల్ రెడ్డిగారు పోలీసు స్టేషన్ కు వెళ్ళినట్లు, రిప్రజెంటేషన్ విన్నట్లు, necessary action తీసుకుంటామని వారు చెప్పినట్లు గోపాలరావు గారు స్టేటుమెంటు ఇచ్చారు. వారిద్దరు కలిసి పోయినారని వితల్ రెడ్డి గారు కూడా చెప్పినారు, ఏమైనా insulting గా కాని మరొక పద్ధంగా కాని మాట్లాడినట్లు చెప్పలేను, అక్కడ ఉన్న constables statements కూడా రికార్డు చేసారు. S. I. అక్కడ constables అని అనుకున్నా, గోపాలరావు గారు ఎవరు Case represent చేయ తోతున్నారో వారి స్టేటుమెంటు ఉన్నది. వారాయణమూర్తిగారిని సన్నప్పగారిని డాక్టర్ ఆలీని సర్ పంచ్ ను enquiry చేసారు. ఆ enquiry లో తేలినది.

“that that sub-inspector is a very straight-forward man and he never loses his balance” అనివారు చెప్పారు. and his work and control over the anti-social elements is appreciated by the local public అని కూడా చెప్పారు. అందుచేత privilege motion కు అవకాశం లేదు. వితల్ రెడ్డిగారు satisfy అవుతారని అనుకుంటాను.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు అన్నానని అంటారా—లేదని అంటారు, గోపాలరావుగారు ప్రాక్టీసుచేసే వకీలు, ఏమైనా చెప్పావచ్చును, వితల్ రెడ్డిగారు చెప్పింది అబద్ధం అంటారా? D.S.P. ఏమంటారు? వితల్ రెడ్డి గారిని సమ్మాలా, అక్కరలేదా?

శ్రీ అహమ్మద్ హుస్సేన్ (సీతారాంబాగ్) :—గోపాలరావు గారు, సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు ఎదో క్రిందా, మీద చేసి ఉండవచ్చును. గౌరవసభ్యులు ఇక్కడ చెప్పినది నిజంకాదా? సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు సమాధానం ఏమైనా ఉన్నదా? అందులో కొద్ది, ఇందులో కొద్ది ఏమైనా కలుపుతున్నారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అందులో కొద్ది, ఇందులో కొద్ది కానేకాదు, ఏ కేసైనా ఏదైనా సాక్ష్యం బట్టి ఆధారపడి ఉంటుంది.

Privilege Motion :
 re : Disparaging remarks made by
 Sub-Inspector of Police, Bichkunda
 against Sri J. Vittal Reddy, ML A.

శ్రీ అహమ్మద్ హుస్సేన్ :—సాక్ష్యం బట్టినందునండి. గౌరవసభ్యులు ఇక్కడ చెప్పినపుడు ఆ ప్లేటుమెంటు wrong అంటారా ?

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—కోర్టులో ఒక్క సాక్ష్యంపై conviction కావడం తమకు తెలుసు, విశ్లేషణగారు చెప్పింది నిజం అవునా, కాదా ?

Mr. Speaker :—At this stage we are not concerned with the truth or otherwise of the statement made by Mr. Vittal Reddy before this House. On the presumption that what Mr. Vittal Reddy has stated is true, the question is whether there is a *prima facie* case for referring to the privileges committee, or if the House wants to decide it by itself, it is a different matter. The question is whether there is a *prima facie* case proceeding on the presumption that Mr. Vittal Reddy's statement is true. If subsequently it is found to be not correct, it is a different matter. The question is on the presumption that it is correct because we are not going into the truth or otherwise of the statement made by Mr. Vittal Reddy. It is for us to decide. We do not know whether he may be making a correct statement or those people may not be making a correct statement. Over and above that I do not know whether the enquiry is under Criminal procedure Code. If it is under Section 162 of the Cr. P. C. you do not find the signatures of the parties. I do not know whether Mr. Gopal Rao has made a signed statement. We are not concerned with those things. The question is on the presumption that it is a correct statement, whether there is a *prima facie* case. The House can enlighten me on that point.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—ఆ మాటలు ఉపయోగించటంలే దేనికి అనుమానం ఆక్కరలేదు.

శ్రీ బి. రత్న సభాపతి :—similar issues వచ్చినపుడు Privileges committee కి పోయిన రిపోర్టు ఉన్నది. రాజగోపాలన్ గారు డైరెక్టర్ గా ఉన్నపుడు రాజగోపాలరెడ్డి గారు ప్రీవీలెజ్ మోషన్ నీసుకు రావడం, కమిటీకి పంపడం జరిగింది. We depended on the statement of the M. L. A. and sent it to the privileges committee. The same thing happened the other day. The statement of the M.L. A. must be given due regard and it must be sent to the privileges committee.

Mr. Speaker :—The very words which the Sub-Inspector is alleged to have stated are narrated here. This is the wording: "It is police station and not Gandhi Chowk. You get away from here"

Sri B Ratnasabapathy :—It is not for him to remind us whether it is a police station or a Gandhi chowk. It is not his house. After all he is a petty official.

Mr. Speaker :—He is alleged to have said: "It is police station and not Gandhi Chowk. You get away from here—Yeh Police Station Hai, Gandhi Chowk Nahi Hai"

Privilege Motion :

20th February, 1968.

15

Disparaging remarks made by
Sub-Inspector of Police, Bichkunda
against Sri J. Vittal Reddy, MLA.

Sri K. Govinda Rao :—To say: "You get away from here" is itself a breach of privilege, Sir.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—“Get away” అంటే అదేచాలును.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—గాంధీగారి పేరుకు పోలీస్ స్టేషన్ కంటే తగ్గించారన్నమాట.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—గాంధీచౌక్ అన్నమాట అట్లా ఉంచండి, ఒక case enquiry విషయంలో శాసనసభ్యుడు ఒక petty officer వద్దకు పోయినప్పుడు get away అంటే అదే privilege అవుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నల్లనస్పెక్టరు అన్నమాటలే ఉపయోగించారు.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :—పూర్తిగా చదవండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—చదువుతున్నాను, "M.L.As. ko doosra kaam kuch bhi nahi hai"

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—దాని literal translation.

Mr. Speaker :—“Have M.L. As. no other work except to come and recommend cases to sub-inspectors ?”

Sri B. Ratnasabhpathy :—We are not to take lessons from a petty police officer, Sir.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—మీకు ఏమీ పనిలేనట్లున్నది; ఇదేవదా అని తెలుగులో అర్థం. It amounts to that.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అసలు విశల్ రెడ్డిగారు ఏమిచెప్పకుండా వారందరు ఊరికే—

Mr. Speaker :—I will call one member after another to speak. Let Sri Ch. Rajeshwar Rao speak and let the other members please sit down.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—విశల్ రెడ్డిగారు అభిప్రాయం మార్పు కోడం కాని వేరే అభిప్రాయం చెప్పడం కాని సమస్యకారు, వారు Privilege motion move చేసారు. వారి note ఉన్నది, అందులో వాక్యాలు స్పష్టంగా ఉన్నాయి. కమిటీ పరిశీలన చేసిన తరువాత ఏమీ ఒరుగుతుందనేది తరువాత విషయం. తోడుపాత్ర అకు పోకుండా, ఒక శాసన సభ్యుడు ప్రజలకు సంబంధించిన అడ్వకేటును రిప్రెజెంటు చేయడానికి ఒక పోలీసు ఉద్యోగివద్దకు వెడితే అంత బాధ్యతారహితంగా గౌరవ మర్యాదలను కాలదన్ని ప్రవర్తించడం, శాసన సభ్యులకు ఇదేతప్ప వేరే పని లేదని అనడం, ఇది పోలీసు స్టేషన్ గాంధీచౌక్ కాదని అనడం, ఇది మీ ఉపన్యాసాలు చేసే చోటుకాదు, ఇక్కడ మీరు అడగడానికి వీలు లేదు అని బెదిరించడం జరిగింది. తరువాత యెం. యల్. పి. లకు

కోయీ దూసురా కాం నహి అని మార్వాడదం అంటే ఆ విధముగా పోలీసు సబిన్స్పెక్టరు ప్రవర్తించాడు అంటే ప్రయిమా ఫేసీకేసు ఉంది కాబట్టి రిఫరు చేయాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker :—Whatever it may be, I would ask the hon. Members to clear my doubts. ప్రయిమా ఫేసీకేసు ఉన్నదా లేదా అనే విషయం గురించి ఆలోచించాలి కదా? Here is a case concerning an advocate. The advocate who is expected to know the law thoroughly could have by himself gone to the police station and made a complaint. The man who is engaged in the profession of giving legal advice to others was not in need of any advice by himself. He could have gone to the police station and made a complaint by himself. Where was the necessity for the M. L. A. to accompany him and speak to the sub-inspector on his behalf?

శ్రీ జి లచ్చన్న :—తమరు చెప్పింది యేమిటంటే న్యాయవాదిగా తనకు అన్యాయం జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని గురించి సబిన్స్పెక్టరు యం. యల్. ఏను తీసుకొని వెళ్ళడం అవసరమైనదంటే సబిన్స్పెక్టరు పరిస్థితి అర్థమవుతోంది. సాధారణంగా యెవరైనా చెబితే నమించుకొనే పరిస్థితి లేకపోతే యం. యల్. ఏ. చెబితే వింటాడనే భావంతో యం. యల్. ఏను తీసుకొని వెళ్ళి పరిస్థితిలో పోలీసు స్టేషను ఉందని రుజువు అవుతోందని మనవిచేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—దానిని యే విధముగా యింటర్వ్యూగా చేసివా చేయవచ్చు. ఎం. ఎల్. ఏ. హోదా చూపించి సబిన్స్పెక్టరు దగ్గర వారు అధికారం చెలాయించారని యెందుకు అనుకోకూడదు ;

శ్రీ కె రామనాథం (ముది నేవల్లి) :—యే హోదా చూపింపమనికీ వెళ్ళారనేనీ ప్రశ్న కాదు. ఆ సబిన్స్పెక్టరు దగ్గరకు వెళ్ళిన శాసన సభ్యులను ఆ విధముగా అరడం నిజమైతే ప్రీవీలేజీ యిన్యూ అవుతుందని మరవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ మాధవరావు :—ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పిన దానిలోనే గోపాల రావుగారిని అక్కడకు తీసుకు వెళ్ళారన్న సబిన్స్పెక్టరు ఆ విధముగా అన్నారన్న చెప్పిన తరువాత దానిలోనే అడ్మిషను ఉంది There is admission to that effect that he took the M. L. A. But further question would be whether the narration that has been stated is there or not.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—దీనిని బట్టి ఒకటి తేలుతోంది. రిప్రజెంటేషను చేసేటప్పుడు యెవరినీ తీసుకుని వెళ్ళకుండా ఉంటే మంచిదని.

శ్రీ వై వెంకటరావు (వేమూరు) :—గౌరవ సభ్యులు చెప్పినదానివల్ల ప్రయిమా ఫేసీకేసు ఉందని అడ్మిటు అవుతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మనం చాలా లోతుకు వెళ్ళడం సమస్యకాదు, ఉన్నది ఒకటే పాయింటు. ఆయన శాసనసభ్యులకు మరేమీ

Privilege Motion ;
re : Disparaging remark, made by
Sub Inspector of Police Bhikunda
against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A.

20th February, 1968,

157

పనిలేదని అన్నాడా లేదా? అయిన యేమన్నాడో తరువాత యెండ్రియిరి
చేద్దాము కాసనసభ్యులకు మరేమీ పనిలేదని అనడంతోటే ప్రివిలేజు కమిటీకి
రిఫరు చేయడానికి ప్రయత్నం చేసి కేసు ఉంది కమిటీకి వంపిన తరువాత వివ
రాలలోకి వెళ్ళవచ్చును.

మిస్టర్ స్పీకర్:— ప్రయత్నం చేసి కేసు ఉందా లేదా?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణమూర్తి:— ఉంది. కాబట్టి మొదట దీనిని
ప్రివిలేజు కమిటీకి రిఫరు చేయాలి. తరువాత కాసన సభ్యుడు తమ ప్రివిలేజు
అబ్యూజు చేశాడా సవినస్పెక్టరు ఆ విధముగా అన్నాడా మొదలగు వివరాలలోకి
పోవచ్చును. మొదట దీనిని ప్రివిలేజు కమిటీకి పంపాలి.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి:— శ్రీ యం. వి. రాజగోపాలుగారు శ్రీ ఆర్.
రాజగోపాలరెడ్డిగారిని అసిన మాటలకుంటే శ్రీ విఠల్ రెడ్డిగారిని ఒక సవినస్పెక్టరు
అన్న మాటలు యెక్కువ అక్షేపణీయంగా ఉన్నాయి. Sri Rajagopal is
stated to have said: "I do not want these M.L As, to come and
interfere with my work" This statement is milder and less serious. If
that was a fit case to be sent to the privileges Committee, how is this
case not fit, Sir?

శ్రీ పి. గోవర్ధన రెడ్డి:— ఆ రోజున నేను సుదర్శనరెడ్డిగారు విఠల్ రెడ్డి
గారు ఉన్నప్పుడు గోపాలరావుగారు వచ్చారు. మాతో యీ విషయం చెప్పారు.
సవినస్పెక్టరు ఆ విధముగా క్లియరుగా చెప్పినప్పుడు ప్రయత్నం చేసి కేసు ఉంది.
ఆ విధముగా అనడం చాలా తీవ్రమయిన విషయం. యీ విషయంలో శ్రద్ధగా
అలోచించాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker:— So far as this is concerned, they have not gone
into the matter at all. The Privileges Committee has not given any
finding.

Sri B. Ratnasabhapathi :— The matter has been referred to
the privileges committee.

Mr. Speaker:—The matter has been referred to the privileges
committee not because I felt that there was prima facie case. The
privileges committee has not given any finding whether it amounts
to breach of privilege or not in view of the apology tendered by the
officer. They said that it was not necessary to go into the matter.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— అది రిఫరు చేసినప్పుడు ఆపాయంటు మీద ఫేమ్
లాంగ్వేజి వెహిమెంటుగా మాట్లాడినప్పుడు కేసు ఉన్నది. తరువాత అయిన
అపాలజీ యిస్తే కొట్టేయమని చెప్పండి.

Mr. Speaker :—You are mistaken. It was not I that held..

Sri A. Madhava Rao :—I am sorry if that is to be construed
like that. అప్పుడు రిఫర్ చేశారు.

Privilege Motion :
re : Disparaging remarks made by
 Sub-Inspector of Police, Bichkonda
 against Sri J. Vittal Reddy, M.L.A.

Mr. Speaker :—I never gave my finding that there was a *prima facie* case for reference to the privileges committee. It was the House that felt that it should be referred to the privileges committee.

Sri A. Madhava Rao .—In this case the language used by the Sub-Inspector is more serious. అంతకంటే ఘాటుగా ఉపయోగించారు కనుక ప్రీవిలేజ్ కమిటీకి పంపడం మంచిది.

Mr. Speaker :—I am not allowing any further discussion.

The House can decide it by itself. I will ask your opinion. Such of those who are in favour of referring it to the privileges committee may stand and those who are against it.

శ్రీ జి అచ్యుత్త :—ఇక్కడ ఒకవిషయం మనవిచేయదలచుకున్నాను. ఈ సభవారి ఒపినియను యీ పాయంటుమీద ఇదివరకు ఒక చర్యాయము అడగడం జరిగింది.

Mr. Speaker:—When it is likely to be referred to the privileges committee, it is better you don't express any opinions on that.

శ్రీ జి అచ్యుత్త :—మెరిట్సు డిమెరిట్సు మీద మాట్లాడడం లేదు. అటువంటి నేచరు కలిగిన ఒక ప్రతిపాదన సభముందుకు వచ్చినప్పుడు సభాభిప్రాయము తీసుకొన్నారు. ఒక ఎం ఎల్.ఎస్.ను ఒక ఉద్యోగి అన్నాడని అన్నప్పుడు ప్రముఖ ఫేసే శేసు అవుతుందా కానా అనే దానిలో అభిప్రాయం తీసుకున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నేను తీసుకోలేదు.

శ్రీ జి అచ్యుత్త :—హౌసు తాలూకు అభిప్రాయం తీసుకొన్నారు. ప్రయిమా ఫేసే శేసు అవుతుందని రిఫరు చేసినవరువాత కృమార్పణ చెప్పకుంటే డ్రాపు చేయవచ్చును. అది వేరే సంగతి. ఇటువంటి నేచరు కలిగిన అంశం యిదివరకు వచ్చింది. అందుచేత హౌసుయొక్క ఒపినియను యెస్టాబ్లిషు అయినది కాబట్టి మళ్ళీ హౌసును అడగకుండా డైరెక్టుగా ప్రీవిలేజసు కమిటీకి పంపవచ్చునని మనవిచేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:—Supposing I do not agree with that view. Then I can put it to the House. Those who are for I leave being granted for referring it to the privileges committee please stand in their seats.

(Pause)

Mr. Speaker:—Since the number of members who are for leave being granted is 57, i. e. more than 30, leave is granted for reference to the privileges committee.

Mr. Speaker :—Formally, some hon Member might move for leave being granted to refer the matter to the Privileges Committee.

Calling attention to a matter of urgent public importance: 20th February, 1968

159

re : Agitation of students in Telangana Area over the Enhancement of tuition fees

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— Sir, I beg to move :

“That leave be granted to refer the matter to the Privileges Committee.”

Mr. Speaker :—The question is :

“That leave be granted to refer the matter to the Privileges Committee”

The motion was adopted.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: AGITATION OF STUDENTS IN TELANGANA AREA OVER THE ENHANCEMENT OF TUITION FEES

శ్రీ సి.పాచ్. రాజేశ్వరరావు:—అవ్వడా, తెలంగాణా ప్రాంతము లోని మల్టిపగ్స్ ఆయితేనేమి, సెండరీ ఎడ్యుకేషను ఆయితేనేమి అందరి విద్యార్థులపైన ప్రభుత్వము fees పెంచడము జరిగింది. ఆ వివరాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావడం మంచిదని అనుకొంటున్నాను. ఇంజనీరుకు జిల్లాలోగాని, హైదరాబాదు పీటీలోగాని 9వ తరగతికి 87 పైసలు fee వుంటే అది 9 రూ. అకు వరకు పెంచబడినది. ఈ విధంగానే 87 పై. రు 1-08 పైసలు వుండేవి వాటిని 8 రూపాయలవరకు పెంచడము జరిగినది. Integrated rules of education అని publish చేసి 8 రెట్లు ఫీజును పెంచడము జరిగింది. ఈ విధముగా పెంచ వలసిన అగత్యము ఏమిటి? అవసరము ఏమిటి? ప్రభుత్వము బాధ్యతగా పరిశీలించ లేదని చెప్పవలసివుంటుంది. ఇలా పెంచడానికి ముందు ఆలోచన చేసి వుంటే అమాంతముగా 8 రెట్లు పెంచడానికి సాహసించి వుండేవారుకాదు. కాని అది జరిగింది దానికి బాధ్యులు ఎవ్వరు? విద్యార్థులు ఆందోళన చేయడము, ముఖ్య మంత్రిగారు ఇంగ్లండునుంచి తిరిగి రాగానే 50 శాతము తగ్గింపు చేశారు. దాని తరువాత విద్యార్థుల కోరికపైన ఇంకా తగ్గింపు చేశారు. అయినా 87 పైసలు వుండేది 9 వ తరగతికి ఈ వాడు 9 రూపాయలవరకు పెరిగినది. 10వ తరగతికి రూ. 8.25 పైసలవరకు 11 వ తరగతికి రు.1-08 పైసలు వుండేది. రూ. 8.50 పైసలకు పెంచబడినవి. అంటే దాదాపు 300% వరకు పెరిగిందన్న మాట ఈ పెంపు దలవల్ల ప్రభుత్వానికి 20,25 లక్షలు మూత్రమే వస్తుందని సమాచారము తెలుస్తున్నది. సెండరీ ఎడ్యుకేషను free education చేయాలనే ఆలోచనలో వున్నప్పుడు ఇలా పెంచడమువల్ల విద్యార్థులలో ము రెచ్చిపోవడము జరిగింది. విద్యార్థులు వమ్మె ఆందోళనలు జరిపారు మొదటి దశలో ప్రభుత్వ ఆస్తికి కొంత నష్టము జరిగినమాట వాస్తవమే. Buses ను పగులకొట్టారు. దానివల్ల ప్రభుత్వానికి కొంత కోపము రావచ్చు. ఒకేసారి 8 రెట్లు పెంచడమువల్ల మధ్యతరగతి ఉద్యోగులు, పేద రైతుల పిల్లలు, ఒక్కొక్క కుటుంబములో 2, 3 పిల్లలుంటే 8. 10 రూ.లవరకు fees చెల్లించుకోవలసివచ్చి అమాంతముగా వారి నెత్తన ఈ భారము పడేటప్పటికి

re: Agitation of students in Telangana Area over the Enhancement of tuition fees.

దీనికి వ్యతిరేకముగా నిరసన తెలియచేయడము జరిగింది. విద్యార్థులు తమ గామ్యులకొరకు సమ్మెలు చేశారు. ఈ రేగింపులు జరిపారు. దీనిని సమగ్ర వ్యతిరేక శక్తులు కొంత ఉపయోగించుకొని పుండవచ్చు ప్రభుత్వము విద్యార్థుల పైన దమనకండ సాగించినది, చాల మంది విద్యార్థులను జైల్లులో పెట్టారు. ఇప్పటికీ విద్యార్థి నాయకులమీద కేసులున్నవి. వాటిని ఉపసంహరింపచేయ దానికి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకొనలేదు. ఎటువంటి శాధ్యతాయుతమైన నిర్ణయానికి రాలేదు. వచ్చే సంవత్సరమునుంచి నెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ ను free education చేయబోతున్న సందర్భములో 20 లక్షల కొరకు పెంపుదల చేయ దానికి ఎవరు కారకులు అని అడుగుతున్నాను తెలంగాణా రీజినలు కమిటీ వున్నది. ఈ ప్రాంతమునకు సంబంధించిన సభ్యులున్నారు వారితో సంప్రతించి ఈ విధముగా పెంచవచ్చునా లేదా అనే ఆలోచనకూడ చేయకుండా పెంచడము చాల విచిత్రము, అపూర్వము. విద్యార్థులు రంగంలోకి వచ్చి సమ్మె చేస్తే ఎంతో హింసాకాండ జరిగింది. శాస్త్రవాదులును ప్రయోగించారు. Cases పెట్టారు. న్యాయమైన సమాధానము చెప్పలేదు. ఆర్థిక ప్రాంగములో హిందీ ఆందోళన ఫలితముగాను, తెలంగాణాలో విద్యార్థుల పైన fees పెంచడము ఫలితముగా చదువుకు అటంకం ఏర్పడినది. వారు నేరం చేశారు. నేరస్థులకు శిక్ష చేయాలనే ఆలోచనను ప్రభుత్వము చేయవచ్చు దానికి వెనుకవున్న విషయం గమనించి, శాధ్యతగా ఆలోచించి మన విడ్డలవట్ల తీసుకోవలసిన దృష్టము తీసుకొని, వారి సమస్య పరిష్కారం చేయాలని కోరుతున్నాను. వరిక్షలు కనీసము 20 రోజులుగా వాయిదా వేయాలని కోరుతున్నాను.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :— అధ్యక్షా, ఈ ఫీజులు పెంచుతూ ఏ 1½, 2 సంవత్సరాల క్రితమే జి. ఓ. వెల్లినదట ఆ జి. ఓ. ఏపీఐయన్ హోల్ లోకిపోయినదో ఎవరికి తెలియదు, మాతాత్తుగా సెషన్ మొవట్లో కాకుండా 4, 5 నెలలు అయి పోయిన తరువాత అప్పటికే 87 వైసలు, రూ. 1-00 వైసలు జీతాలు కడుతున్న సందర్భములో అట్టిబరు నెలలోనో ఎప్పుడో ఆర్డరును ఎవరో ఒక పెద్ద మనిషి బజారులోవడచేశారు. ఇది విద్యార్థాభిమానులమరికే తెలుసునో, తెలియదో నాకు తెలియదు, ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలుసునో తెలియదో నాకు తెలియదు కాని ఈ ఆర్డరును communicate చేయడము, అమలులో పెట్టడానికి ప్రయత్నం జరిగింది. వెంటనే 8 రెట్లు పెంచడము ప్రారంభించేటప్పటికి సహజముగా ఒక విధమైన ఆందోళన బయలుదేరినది ఇంకట్లోకి ముఖ్యమంత్రిగారు ఇంగ్లండునుంచి రావడము, ఇది తెలుసుకొని సగము ఫీజును తగ్గించడం జరిగింది. ఇందులో ఒక విషయము చిత్రముగాతోచింది. ఇది అన్యాయముగా జరిగిందని కొంత ఒప్పుకొనడము వల్లనే సగము తగ్గించడము జరిగింది అనుకోండి. వారి అధికారులు మాతాత్తుగా అమలులో పెట్టారు కనుక వారి prestige save చేయడానికి ఆ మిగిలిన 7 రూ. 1 వరకు తగ్గించడమనేది జరిగిందేమో అనే అనుమానము నాకు కలుగుతున్నది. ఎందుచేతనంటే మూడు రూపాయలు తగ్గించడంవల్ల 80 లక్షలు

Calling attention to matter of urgent public importance : 20th February, 1968 161

re : Agitation of students in Telangana Area over the Enhancement of tuition fees

నష్టం వస్తున్నారు. ఇది వింటుంటే మా పూరిలోని వర్తకుల వ్యవహారము జ్ఞప్తికి వస్తున్నది. పదివేల రూపాయలతో సరకు కొని పదిహేను వేల రూపాయలు వస్తుందని గోదావరిలో వేస్తాడు. అంత ధర రాక 12,500 అమ్మి, తనకు 2,500 రూపాయలు నష్టం వచ్చిందని అంటాడు. తాను కొన్న ధరకు 2,500 లాభం వచ్చినా కూడా 5,000 రూపాయలు రావలసింది 12,500 వచ్చింది కనుక 2,500 నష్టం వచ్చిందని అంటాడు. అలాగే వుంది మంత్రులు చెప్పిన సమాధానము కూడా. ఇప్పుడు ఎంత ఎన్నుందో అంతే వస్తుంది కాని తగ్గదు. బజ్జెటులో ఫీజ్ పూర్తిగా తీసేశామని చెప్పారు. అయినా పూడెంట్లు ఎక్కువ జీతాలు ఇవ్వడంలేదు. పాత ఫీజే కడుతున్నారు. ఇంతవరకు డెసిషన్ తీసుకొన్నట్లు లేదు. కనుక అది పూర్తిగా మాఫీచేసి ఇప్పుడు ఫీజ్ తీసుకోమని ఏది చెప్పారో అది అమలు జరిగితే కష్టాలు తీరుతాయి కనుక అది అమలు జరపకుండా ఈ సంవత్సరము ఎజెయిన్స్ లో పెట్టాలని కోరుతున్నాను.

The Minister for Education (Sri T. V Raghavulu) :—Since the formation of Andhra Pradesh in 1956, many concrete steps were taken to foster the pace of integration between the two regions in the best interests of both avoiding as far as possible hardships to either. In this sphere of Education also, with a view to evolve a common and as far as practicable uniform set of educational rules for the two regions, a Committee was constituted by the Government of Andhra Pradesh. Based on its recommendations, the Integrated Andhra Pradesh Educational Rules were brought into force and enforced with effect from the school year 1966-67. As a result of this, the rates of tuition fees that were being levied in secondary schools in Telengana area were raised to the level of fees in force in Andhra area. Although this revision in the rates of tuition fees was ordered to be brought into force with academic year 1966-67, the instructions were issued for the collection of the enhanced fees only from the current school year 1967-68. There is ample justification for the enhancement of tuition fees in secondary schools in Telengana area. Apart from the fact that there was no revision of fees in Telengana area during the last 32 years, the revised rates bring the fees structure in the Telengana area to the same level as in Andhra area thus securing uniformity in the two regions.

In this context, it is also not out of place to highlight the various educational concessions that are now available to a great majority of the students in Andhra Pradesh, including Telengana. Among them, the following deserve special mention :

Free education for both boys and girls upto now VIII class.

Free education for girls right upto XII class.

Free education upto XII class for the children belonging to scheduled castes, scheduled tribes and vimuktha jathies.

162 20th February, 1968 Calling attention to a matter of urgent public importance:
re : Agitation of students in Telangana Area over the Enhancement of tuition fees.

Children of NGOs, Local Bodies employees, teachers and economically backward people whose income is below Rs. 2,400 per annum enjoy half fee concessions.

In addition, the students in Telangan region enjoy full freeship to the extent of 20% of the total enrolment in each class in the districts and to the extent of 15% of the enrolment in each class in the twin cities.

There are also riyaiti scholarships for *bona fide* poor students.

Further, the revised tuition fees as per the A.P.S.C. rules are to be collected for the months in the year as against 12 months hitherto.

It may also be mentioned that the number of secondary schools in Telengana area has now increased ten-fold since 1956. Thus though there is justification for the revision of rates of tuition fees in Telengana area, the students of various schools started an agitation against the enhancement of tuition fees and organised strikes. They also indulged in unlawful activities at certain places and caused much damage to private and public property, etc.

After considering the representations received by Government that the enhancement in tuition fees would cause hardship to parents, the Government have reduced the rates of tuition fees leviable in high schools and higher secondary schools in Telengana area, as follows:

Class	High school	Higher secondary & Multi-purpose
IX	Rs. 3 per month	Rs. 4-50
X	Rs. 3-25	Rs. 4-75
XI	Rs. 3-50	Rs. 5-00
XII	Nil	Rs. 5-50

The fees at the above rates are ordered to be levied from 1st October, 1967 instead of from the beginning of the school year 1967-68. Consequent on the reduction of the rates of tuition fees ordered by the Government, the students of several schools who went on strike have called off the strike and the schools are now functioning normally. As the various schools in Telengana area might have lost considerable number of working days due to the strike staged by the students and it will not therefore be possible for the schools to complete the portions of lessons, as scheduled before the commencement of the public or annual examinations, as the case may be, instructions have already been issued by the Director of Public Instruction Andhra Pradesh, Hyderabad, to all heads of secondary schools asking them to put in extra work days this term to the extent possible and complete the syllabus as per the schedule.

శ్రీ సి.పెచ్. రాజేశ్వరరావు :—మంత్రిగారు ఆంధ్ర పాఠశాలానికి, తెలంగాణ ప్రాంతానికి ఫీజ్ సమస్యయం చేయవలసిన అవసరం వచ్చిందన్నాడు.

అవసరంగా, ఆర్థిక సమస్యగా చూపించారు. సమస్యయం పేరుతో ఎన్ని పైసలు పెంచినా తెలంగాణాలో 800 వర్గం టు పెంచే కార్యక్రమం చేపట్టవలసిన అవసరం ఎందుకు వచ్చిందో వారు చెప్పలేదు. అవసరం వచ్చింది, సమస్యయం చేయాలి అన్నారు తరువాత, పరీక్షల డేట్ గురించి చెప్పలేదు. పరీక్షల డేట్ గురించి ప్రభుత్వం బాధ్యతగా ఆలోచించి వారు కషపడి చదివి పాస్ అయ్యే స్థాయి చేయాలి కనుక పరీక్షలు వాయిదా వేయటానికి ప్రభుత్వం సిరియస్ గా ఆలోచిస్తుందా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—సమస్యయం జరపడం అనేది రెండు సంవత్సరాల క్రితమే ఆ ఆలోచన వచ్చింది. ఎక్స్ట్రా క్లాస్స్ పెట్టి సిలబస్ పూర్తి చేయాలని ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ పంపిస్తున్నాము.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—పరీక్షల డేట్ విషయం చెప్పలేదు.

Business of the House.

శ్రీ బదరీవిశాల పిత్తీ :—अध्यक्ष महोदय, मैं ने कुछ के विषय में एक स्थान प्रस्थाव दिया था। भारत की ३२० वर्ग मील जमीन चली जा रही है। यह बहुत ही महत्वपूर्ण विषय है।

Mr. Speaker :—You have given the notice today. I have not seen the notice. Apart from that, it is a matter pertaining to the Central Government.

श्री बद्रिविशाल पित्ती :—सेंट्रल सबजेक्ट नहीं है। वह हमारी भारत ही की भूमी का एक भाग है। इस पर हम को विचार करना चाहिये। जब चीन का मसला आया था तो हमने चर्चा की थी। भाषा के बारे में भी हमने चर्चा की..

Mr. Speaker :—I shall consider as to what should be done.

PAPERS LAID ON THE TABLE

G. O. Ms. No. 351, Home (Transport I) dated 27-2-1967
Andhra Pradesh Tourist Vehicles Rules 1967

Sri K. Brahmananda Reddy :—Sir, I beg to lay on the Table a copy of Andhra Pradesh Tourist Vehicles Rules 1967 issued in G.O Ms No. 351, Home (Transport I), dated 27-2-1967 as required under sub-section (3) of section 133 of the Motor Vehicles Act, 1939 (Central Act 4 of 1939).

G. O. Ms. No. 234, Home (Transport I) Department
dated 7th February 1967

Sri K. Brahmananda Reddy :—Sir, I beg to lay on the Table a copy of Government Order Ms. No. 234, Home (Transport I) Department, dated 7th February, 1967, as required under sub-section (3) of section 133 of the Motor Vehicles Act, 1939 (Central Act 4 of 1939).

Mr. Speaker :—Papers laid on the Table.

Amendment to the rules relating to preparation and Submission of Administration Reports of Gram Panchayats.

The Minister for Panchayati Raj (Sri T. Ramaswamy) :—Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (5) of section 217 of the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964, a copy of the amendment to the rules relating to preparation and submission of Administration Reports of Gram Panchayats and levy of Vehicle tax under the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964 etc, issued under the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964, in G. O. Ms. No. 434, Panchayati Raj Department, dated 24th May, 1967 and G. O. Ms. No. 435, Panchayati Raj Department, dated 24th May, 1967 which were published in the Rules Supplement to Part VII of the Andhra Pradesh Gazette, dated 8-6-1967.

Rules made under Sec., 69 (1) of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959.

Sri T. Ramaswamy :— Sir, I also beg to lay on the Table a copy of each of the following notifications with which certain rules made under sub-section (1) of section 69 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959 as required under sub-section (2) of section 69 of the said Act have been published in the Gazette.

G. O. Ms. No. and date	Date of publication in the Gazette.
1. G. O. Ms. No. 570 P. R. (S. III) Department, dated 18-7-1967.	Page 93 of the Part VII of the A. P. Gazette, dated 3-8-1967.
2. G. O. Ms. No. 611 P. R. (S. III) Department, dated 9-8-1967.	Page 161 of the Rules Supplement to Part VII of the A. P. Gazette, dated 24-8-1967.
3. G. O. Ms. No. 638 P. R. (S. III) Department, dated 24-8-1967.	Page 106 of the Part VII of the A. P. Gazette, dated 7-9-1967.
4. G. O. Ms. No. 639 P. R. (S. III) Department, dated 24-8-1967.	Page 165 of the Rules Supplement to Part VII of the A. P. Gazette, dated 7-9-1967.
5. G. O. Ms. No. 654 P. R. (S. III) Department, dated 30-8-1967.	Page 168-169 of the Rule ⁸ Supplement Part VII of the A. P. Gazette, dated 14-9-1967.

Papers laid on the Table :

20th February, 1968 165

6. G. O. Ms. No. 688, P. R. (S. III) Department, dated 12-9-1967. Page 176 of the Rules Supplement to Part VII of the A. P. Gazette, dated 28-9-1967.
7. G. O. Ms. No. 715, P. R. (S. III) Department, dated 28-9-1967. Pp. 179-180 of the Rules Supplement to part VII of the A. P. Gazette, dated 19-10-1967.
8. G. O. Ms. No. 716, P. R. (S. III) Department, dated 29-9-1967. Page 120 of Part VII of the A. P. Gazette, dated 19-10-1967.
9. G. O. Ms. No. 728, P. R. (S. III) Department, dated 5-10-1967. Pp. 181-182 of the Rule, Supplement to part VII of the A. P. Gazette, dated 26-10-1967.
10. G. O. Ms. No. 729, P. R. (S. III) Department, dated 25-10-1967. Page 182 of the Rules Supplement to Part VII of the A. P. Gazette, dated 16-11-1967.
11. G. O. Ms. No. 769, P. R. (S. III) Department, dated 27-10-67. Page 185 of the Rule Supplement to Part VII of the A. P. Gazette, dated 16-11-1967.

Sri T. Ramaswamy :—Sir, I also beg to place on the Table of the House a statement regarding the payment of salaries and all the information that I have received so far. The rest of the information will be placed on the Table as soon as it is received.

Mr. Speaker :—Papers laid on the Table.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—పంచాయితీరాజ్ టీచర్స్ జీతాల విషయంలో ఇప్పుడే ఇది ఇచ్చారు. చదువుకోవాలి. డిస్కంస్ చేయాలి. దీనిని అరగంట సమయం కావాలి.

Mr. Speaker :—Whatever information is received by today is placed before the House. He has yet to receive information with regard to some other things. As soon as it is received, it will be furnished.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—‘As soon as’ అంటే కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఎప్పటిలోగా ఇవ్వగలరు ? Within a week ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—సాధ్యమయినంత తొందరలో ఇవ్వగలను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—30 వ తేది అరగంట సమయం ఇవ్వాలి.

Mr. Speaker :—If it is necessary, we shall see.

PRESENTATION OF THE REPORTS OF THE COMMITTEE OF PRIVILEGES

Sri Vasudev Krishnaji Naik (Gagan Mahal) :—Sir, 'I beg to present the Reports of the Committee of Privileges on the following two questions of privilege :

(1) Question of privilege which was referred to the Committee on 28-7-1967 (The Pallapatla Panchayat Samithi Case)

(2) Question of breach of privilege which was referred to the Committee on 18-9-1967 (The M. V. Rajagopal Case)

Mr. Speaker ;—Reports of the Committee of Privileges presented.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1968-69
(GENERAL DISCUSSION)

శ్రీ వాఙ్మాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. మనకు ప్రెజెంట్ చేసిన బడ్జెటులో మనం ఓటు చేయని ఎమౌంట్స్ కూడా కలిపారు. మాకు తెలుగులో అందచేసిన వివరణాత్మక నివేదిక 1968-69 బడ్జెటు పుస్తకంలో మూడవ పేజీ చూస్తే తెలుస్తుంది. 1967-68 బడ్జెటు అంచనా క్రింద ఓమ్మి లెక్కలులేవు. 1967-78 సవరించిన అంచనా క్రింద, 1968-69 బడ్జెటు అంచనా క్రింద లెక్కలు ఉన్నాయి. 1967-68 సవరించిన అంచనా అన్నారు. ఎవరు సవరించారు? ఎప్పుడు సవరించారు? ఇంగ్లీషులో క్లియర్ గా రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్స్ అన్నారు. టైన్ డిమాండ్స్ పాస్ అయిన తరువాత సప్లీమెంటరీ డిమాండ్స్ తీసుకువస్తారు. కానీ అది కాసనసభ ముందుకు రాలేదు. కాసన సభ అంగీకరించలేదు. మరి అటువంటప్పుడు సవరించబడిన అంచనా అంటే తప్పు అవుతుంది. ఓటు చేయకుండా వున్న అంకెను సవరించబడిన-రివైజ్డ్ అంచనా అని పాస్ లెన్స్ లో మనముండు తీసుకురావడం తప్పు అని అందుచేత ఈ బడ్జెటు తప్పు అని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నాకేమీ కన్పించలేదు. The estimate was not an account of the revenue receipts. That difficulty you know, Sir, was explained then. Now it is the revised estimate. That is all.

శ్రీ జి. అచ్యుత్ :—దీనిలో పాయింట్ కన్పించలేదా? గౌరవసభ్యుడు తెచ్చిన పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్స్ చర్చించడం అనేది సప్లీమెంటరీ బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టి చర్చలు పూర్తి అయిన తరువాత 68-69 ఫైనల్ బడ్జెటులో రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్స్ క్రింద లెక్కలు వేయవచ్చు. సప్లీమెంటరీ ఎస్టిమేట్స్ చర్చకు పెట్టకముందే, చర్చ జరగకుండానే సభ ఆమోదం పొంద కుండానే రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్స్ అని వ్రాయటం తప్పు అవుతుందా కాదా? 68 69 రివైజ్డ్ ఎస్టిమేట్స్ క్రింద ఫిగర్స్ వేయడం సబబా అనేది పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. మధ్యలో ఎవరినీ లేకండా గాలిలో వదిలేసి ఎప్పుడు ప్రవేశపెడితే అది ఇరెస్టబుల్ గా వుందని మనవిచేస్తున్నాను.

Sri K. Brahmananda Reddy :—There is nothing, Sir. Supposing during the course of an year some grants are received from the Central Government.

Mr. Speaker :—So far as the budget is concerned, it is only estimated receipts and expenditure. Is it not ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—Supplementary estimates have nothing to do. That is the expenditure. It is not of the receipts.

Mr. Speaker :—For the coming year in the estimation of the Government, they are receipts and expenditure. Of course, so far as the supplementary budget is concerned, you have also taken into account these things and shown them for the information of the House.

Sri K. Brahmananda Reddy :—Yes, Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మాకు చెప్పాలి. సవరించబడిన రివైజ్డ్ బడ్జెట్ అని ఉంది. When it was revised was not informed to the House.

Mr. Speaker :—That will be placed before the House for its approval. It is coming up on the 25th or 24th. Even before that how can they find place in the budget? బడ్జెట్ లో చూపించేటప్పుడు అర్హు, ఆదాయం చూపవలసి వుంటుంది. ఇవి కూడా.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఇక్కడ లెక్కికల్ పాయింట్ వుంది. సవరించవలసిన ఫిగర్స్ అని వుండాలి కాని సవరించబడిన ఫిగర్స్ అని వుండకూడదు. 'సవరించబడిన' అని క్రియటం తప్పు అవుతుంది. 'సవరించవలసిన' అని వ్రాయాలి.

Mr. Speaker :—That is all right. You are only raising a technical objection. The House is going to approve the revised estimate or budget whatever it may be.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—నా పాయింట్ కచ్చగా చెప్పలేదేమో ననిపిస్తున్నది.

Mr. Speaker :—Let us not go by technical things.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఒక ఎమెండుమెంట్ బిల్ తేదీలోపు యివ్వాలి అంటారనుకోండి. బిల్ తేదీ సాయంకాలం యిస్తే తీసుకోవాలి వీలు లేదంటారు. అది లెక్కికల్ గా.

Mr. Speaker :—There is no question when the budget demands would be put to vote in the House.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—How was it approved? లేకపోతే ఈ బడ్జెట్, ఇంత వున్నకం ఎందుకు? ఎప్రోప్రియేషన్ ఎక్స్ ప్లెన్ యిస్తే సరిపోతుందికదా.

Mr. Speaker :—It is not as though the House is going to vote the budget. There is no question of the voting on the budget. They show in the budget that so much receipts and expenditure for the coming year.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— రివైజ్డ్ అని వుంది. దాని అర్థం ఏమిటో చెప్పండి. That is all.

Mr. Speaker :—I do not feel that there is any irregularity or anything in this.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మన ముందు Budget ను పట్టకుండా, ఆ Budget Figures మార్చాం అని చెబితే, ఎట్లా? Budget Manual లో ఏమి ఉంది. ఆదాయం ఎంతో చెప్పాలి. ఖర్చు ఎంతో చెప్పాలి. ఈ రెంటిని తీసుకువచ్చి Budget Manual అటారు. మనం Madras Budget Manual ని Adopt చేశాం. ఒక్క Section మాత్రం మార్చారు. Amendment అంతకన్నా లేదు. Budget Manual ప్రకారంగా, Budget Manual Headings మార్చితే—Central Government కి వ సంవత్సరంలో మార్చింది. ఇదివరకు Assembly అని మాత్రమే ఉండేది, ఇప్పుడు ఏమో Parliament, Assembly, Local Legislature అని Headings మార్చారు. ఆ విధంగా మార్చి revise చేశారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఇప్పుడే ఏమీ తప్పలేదండి. మొట్ట మొదట Budget లో, ఈ estimates క్రింద ఈ item లో blank చూపించాం. Blank చూపించినంత మాత్రాన revise చేయడానికి పీలులేదని ఎక్కడ ఉంది. Revised కాకుండా ఇంకో మాట ఏమి ఉందో చెప్పండి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—To be revised అని వ్రాయాలి. కానీ సభ ఆమోదం లేకుండా, Revised అనే పదం ఉపయోగించడానికి మీకు హక్కులేదు. గత సంవత్సరంలో Figures అని.

Sri K. Brahmananda Reddy :—All right. We will get some revenues from Central Government. Where do we have to showlit.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా ! ఆ point మేము ఒప్పుకొన్నాం. కొత్తగా వచ్చిన మొత్తం అని వ్రాయండి. Revised Budget అన్నారు. అందుకే ఈ చిక్కంకా వచ్చింది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—Revised Estimates అన్నాం.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Revised Estimates ఎవరిస్తారు. మా దగ్గరకు రానక్కరలేదా? Budget Manual ఉంది. దానిలో Revised Budget ఎప్పుడు వస్తుంది. మా దగ్గరకు వచ్చిన తర్వాత వస్తుంది. తర్వాత మీరు ఏ నిర్ణయం చేసినా ఒప్పుకోక తప్పదు.

Sri C. V. K. Rao :—How is it possible that the budget estimates for 1968-69 could come up when the revised estimate has come before the House. It cannot be treated as though figures are shown here or there. It should get the proper sanction of the House and then only after the accounts have been settled. Then only for 1968-69 comes up. So, there is a gross irregularity in this.

Mr. Speaker :—This is a practice which is being followed year after year. It is not as though a novel practice is resorted to for the first time.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇది వరకు ఏమి అయ్యేది అంటే, ఆ Budget, ఈ Budget మధ్యలో Supplementary Budgets వచ్చేవి. Budget అయిన తర్వాత ఒకే సారి మనం సమావేశం అవుతున్నాం. అందుచేత ఈ Budget ఎప్పుడు అయితే రాలేదో ఈ Details మాకు రాలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సాధారణంగా Demands అయిన తర్వాతనే Supplementary Demands వస్తాయా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Supplementaries ఎప్పుడు కూడా రెండు సార్లు వస్తాయి. Supplementary Demands ఎప్పుడు వస్తాయో మీకు కావాలంటే చూపిస్తా.

Mr. Speaker :—I do not know. I do not think there is any irregularity.

Sri K. Brahmananda Reddy :—There is no irregularity.

Mr. Speaker :—Even if there is an irregularity it need not be taken seriously.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే అధ్యక్షా! సభా సభ్యులు Budget ప్రవేశ పెట్టుతూ అఖర్లు పేరాలో శాంతి భద్రతల గురించియ ప్రవాళారు. దానిలో చెప్పిన విషయాలు అబద్ధం అని కాదు. ఈ నాడు దేశంలో ఆక్రమం, దౌర్జన్యం, గృహ దహనాలు, ప్రభుత్వ ఆస్తి పాస్తులకు నష్టం, వగైరాలు జరిగి పోతున్నాయి. అన్న మాట వాస్తవం, అయితే దీనికి బాధ్యులు ఎవ్వరు అన్నది అత్యవసరమైన చేసుకోవలసి ఉంది. మన రాష్ట్రంలోనే కాదు, కేంద్రం నుంచి కూడా, న్యాయమైన సబై నటువంటి ఏ ప్రతిపాదనను గాని, ప్రార్థనను గాని; మనవిని గాని, ప్రభుత్వ పరిశీలించిన పరిస్థితి ఏనాడు జరగ లేదు. ఎంతటి న్యాయమైనటువంటి ఇబ్బందిని గురించి బాధను గురించి చెప్పకొన్నా, మూకీభవం వహించి మడిచి వేయటం జరుగుతోంది. దానిపై ప్రజలు నిస్పృహ చెందిపోయి బజారులో పడి రాళ్లు, కంకరలు బువ్వులు

[Mr. Deputy Speaker in the Chair]

ఉపయోగిస్తేగాని ప్రభుత్వం పరిశీలన చేయకుండా పోవటం అలవాటయి పోయింది. ఈ రోజు దేశంలో ఆరాజకాన్ని, దౌర్జన్యాన్ని ఎవరైనా సరే ప్రజాస్వామ్యం మీద విశ్వాసం ఉన్నా, సభ్యులకలిగిన ఏ మనిషి అయినా సరే

దీన్ని ఆమోదించలేదు, దీనిని తప్పనిసరిగా ఖండించాలి. ఒకప్పుడు మన ఈ ప్రజలు శాంతి భద్రతల వల్ల, చట్టబద్ధమైనటువంటి కట్టుబాటుకి, క్రమ శిక్షణకు బద్ధులై ఎంతో పినయ విధేయతలతో ప్రవర్తించేవారు. కాని ఈ రోజున, ప్రభుత్వానికి వీటి అయినా, అవసరం వస్తే ప్రభుత్వం చేత ఒక నమస్కరణ పరిశీలన చేయించు కోవాలంటే, ఒక తీవ్రమైన అలజడి, అలజడి కలిగితే గాని, ప్రభుత్వం పరిశీలించటం లేదు. దీనికి ఉదాహరణంగా Rule 74 క్రింద, ఇప్పుడే మీరు విచారణ చేశారు. తెలంగాణాలో ఉన్నటువంటి విద్యార్థుల యొక్క School Fees హెచ్చు చేయటంలో ప్రభుత్వ Policies ఎట్లా మారాయంటే ఎక్కడైనా ప్రజలు ప్రశాంతంగా ఉంటే, ప్రభుత్వానికి ఆత్మ తృప్తి ఉండదు ఏదో ఒక మూల ఒక సందడి ఉండాలి. ఏదో ఒక చర్య తీసుకోవడానికి వాళ్ళను రెచ్చకొట్టాలి. ఈ దురాక్రమంలో భాగంగా విద్యార్థుల జీతాలు పెంచారు. ఇది అన్యాయం అని వారు మొరపెట్టుకొన్నారు. లేదు న్యాయం అమలుపెట్టి తీరుశాం అన్నారు. వాళ్ళ ఆందోళన చేస్తే సగం తగ్గించాం అన్నారు. అది పనికి రాదని, ఇంకా ఆందోళన కొనసాగిస్తే, మరికొంచెం సగం తగ్గించాం అన్నారు. ఇంకా గొడవచేస్తే సగం సంవత్సరంనుంచే తీసుకొంటాం అన్నారు. గట్టిగా రాయి పట్టుకొని మాట్లాడితేనే ప్రభుత్వం మన మాట వింటుందిగాని, సాధారణ పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం మన మాట వినదనే భావం—ప్రభుత్వం తన విధానాలవల్ల చర్యల వల్ల తనంతట తానే establish చేసుకొంటున్నదని చెప్పవలసి వస్తోంది. గత 3, 4 సంవత్సరాలలో మన చేశాంలో జరుగుతున్న చర్యలను గమనిస్తే—బ్రహ్మనందరెడ్డి గారు ముఖ్యమంత్రి అయిన తర్వాత జరిగిన ఆందోళనలు చూస్తే—Vice Chancellor గొడవపీడ తీవ్రమైన ఆందోళన వచ్చింది. అది High Court, Supreme Court వెళ్ల వలసిన అగత్యం వట్టింది, ఆందోళనలు జరుగుతున్నాయని మరల న్యాయ స్థానాలు కావలసి వస్తోంది. ఆ తర్వాత college fees విషయంలో కూడా అదే చర్య జరిగింది. Steel plant విషయం ఒకటి. ఈ steel plant విషయంలో జరిగిన ఆందోళనలకు దౌర్జన్యాలకు ఎవరు భాద్యులు ప్రభుత్వం తరపున కావాలని ముఖ్యమంత్రి steel plant వచ్చి వేస్తోందని, package అయిపోయిందని, load అయిపోయిందని ఇవ్వడానికి ఒప్పుకొన్నారని ఒక ప్రక్క statements ఇవ్వడంలేదని వాళ్ళు ఖండించటం జరిగింది ముఖ్య మంత్రిగారు statement ఇస్తే, దానిని లేదని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఖండించటం, దానిపై ప్రజల్లో అలజడి కలగడానికి ఎవరు కారకులని అడుగుతున్నాను. రాబట్టి ఏది అయినా సంఘటన జరిగితే, దానితో మన పాత్ర బాధ్యత ఎంత అని ఆత్మ పరిశీలన చేసుకొని మనలో ఉన్న లోపాలను మనం గౌరవంగా అంగీకరించి సరిదిద్దుకోవటం సబబు అవుతుందిగాని, యావత్తు పొంద ప్రజల మీద వేయటం సరియైన ఆలోచన కాదని మనవి చేస్తున్నాను. మరల కేంద్ర ప్రభుత్వం Language issue తీసుకు వచ్చింది. Language issue ని ప్రభుత్వం ఒత్తిడిగా, నిర్బంధంగా అమలు చేయడానికి కాసనాలు, order జారీచేస్తే, ప్రజలు అల్లరి చేస్తున్నారు దానిని సక్రమంగా సంప్రదించాలి ద్వారా సరిదిద్ద లేక పోవటం వల్లనే ఇదంతా జరుగుతోంది. Hyderabad City కి సంబంధించినంత వరకు, ఎవ్వరికి తెలియకుండా,

Gazette notification లేకుండానే, Bus fares పెంచటం, దానిపై అల్లరి రేగటం జరిగింది. ప్రభుత్వానికి శాంతి భద్రతలు కాపాడాలన్న దృక్పథం విషయంలో, ప్రభుత్వం పడుతున్న ఆవేదనకు ఎవ్వరూ అభ్యంతరం చెప్పరు. అది ఏ విధంగా కాపాడుకోవాలన్నది దీర్ఘంగా ఆలోచించి, క్రొత్త చర్యలు తీసుకోవాలి. ఆ చర్యలవల్ల ఎవరికి ఎటువంటి ఇబ్బందులు కలుగుకాయో, ఏ పరిస్థితులలోవారు అట్లా చేశారో, జాగ్రత్తగా అలోచన చేసి సమస్యయం చేసుకొన్న తర్వాతనే ఒక step వేద్దాం అన్న దృక్పథం ప్రభుత్వం తీసుకొన్న నాడు, శాంతి భద్రతలు కాపాడటం విషయంలో, ప్రజలయొక్క సంపూర్ణ సహకారం ఉంటుంది. ఇది యావత దేశం, ప్రజలయొక్క సమన్వయగాని, ఏ ఒక్కరి సమన్వయ కాదు. అందువల్ల ఈ విషయంలో మాత్రం ఇకముందు ఆ దృక్పథం ప్రభుత్వము అవలంబించి యుంటుందని మాత్రం నేను సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇకపోతే ఇటీవల పోలీసు కంట్రోలు గురించి నేను మనవి చేస్తున్నాను. తమందరికీ తెలుసు, టేకులపల్లి విషయం గురించి చాలా తీవ్రమైన చర్యలు, తర్జన భర్జనలు మన శాసన సభలో జరిగినాయి. నేను ఆ వివరములలోకి వెళ్లడం లేదు. కాని నాకు తెలిసిన భోగట్టా ప్రకారం చూస్తే ఈ టేకులపల్లి కేసులో ఒక ఇల్లు దహనం చేసి మనుష్యులను చంపిన ఉదంతము టేకులపల్లి కేసులో మొట్ట మొదటి సారిగా మరి అందులోను interim report లో ఉన్నటువంటి వ్యక్తులు వెంకటేశ్వరరావు వగైరా వ్యక్తులు ఈయొక్క దొర్లస్యానికి, ఈ హత్య కాండకు కారకులని పోలీసు ఉద్యోగస్తులు పంపినటువంటి interim report లో ఉండగా మరి మంత్రులు కావాలని, ముఖ్యంగా, నాకు తెలిసిన విషయం మన Irrigation Minister సిద్ధారెడ్డి గారు జోక్యం కలిగించు కొన్నారని; జోక్యం కలిగించుకొని అక్కడ ఉన్నటువంటి పోలీసుమీద వొత్తడి తెచ్చి, అక్కడ ఉన్నటువంటి S. I. Dy. S. P. ని transfer చేయించవలసివచ్చింది ఈ కేసు విచారణ చేసిన వ్యక్తులను transfer చేసి, interim report లో ఉన్న వ్యక్తుల పేర్లను తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేయడం భోగట్టా మాకు వస్తున్నది ఇది నిజమైతే అసలు Law and order కాపాడవలసి వటువంటి, బాధ్యత కలిగినటువంటి పెద్దలే ఆవసరంగా జోక్యం కలిగించుకొని వ్యవహారాలన్నీ తారుమారు చేస్తూఉంటే, ప్రజలను నిందించడం ఇది ఎంతవరకు సబబుగా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా, తోరణకల్ platform మీద జరిగినటువంటి double murder case లో కూడా interim report లో ఉన్నటువంటి పేర్లు మధ్యలో తొలగించరని చెప్పుతున్నారు. మరి ఇది ఎంతవరకు న్యాయము? మరొక విషయము. చాలా తీవ్రమైన ఆందోళన, అలజడి ఉన్నా కూడా, ఏమైనా సరే తమకు ఉన్నటువంటి ఖంభాబలమును ఆధారముచేసుకొని Land Revenue Enhancement Tax Act pass చేసినారు. ఆ Act చెల్లుతుందా లేదా అనేది ప్రశ్న ఇప్పుడు అది న్యాయస్థానంలో ఉన్నది. కనుక దానిలోకి పోవడం లేదు. అసలు తమకు వట్టుదలగా pass చేసినటువంటి ఈ Land Revenue Enhancement Act లో ఉన్నటువంటి పరతులైనా ఆచరణలో పెట్టడానికి ప్రభుత్వము పూనుకోకుంటే, Law and order బాధ్యత ఎవరిదని నేను అడుగుతున్నాను.

ఈ రోజు సభానాయకుడు Collectors సమావేశము పెట్టి, మీరు వీలైనంత త్వరలో ఈ Enhancement Act లో ఉన్న 7th section, ఇది అమలుజరపమని, అనుసరించుకునే మాట ఏ విధంగా అనిపించి వీలైనంత త్వరలో land revenue వసూలు చేయాలనే సలహాలు సభానాయకులు, Revenue మంత్రిగారు కలెక్టరుకు ఇవ్వలేదా అని అడుగుతున్నాను. మాకు సామల, రుజువులు ఇప్పుడు రావు. దేవుడి మీద దృష్టి పెట్టి ఆత్మ సాక్షిగా మీరు చెప్పగలరా అని అడుగుతున్నాను. అదే విధంగా Collectors, R. D. O ల మీద తహశీల్దార్ మీద వొత్తిడి తెచ్చి, మీరు ప్రతి వారికి notice ఇవ్వనక్కర లేదు. వారికి ఏదో విధంగా notice జారీ అయినదని మాత్రం record సృష్టించండి, వీలైనంత డబ్బు వీలైనంత త్వరగా వసూలు చేయడని చెప్పి కలెక్టర్లు ఏమో అక్కడ ఉన్నటువంటి స్థానిక ఉద్యోగులను, R D O's తాశీల్దార్లను వొత్తిడి చేస్తున్నారు. తాశీల్దార్లమో గ్రామోద్యుగుల మీద పడుతున్నారు. మీరు అందరికీ notices ఇవ్వనక్కర లేదు. ఎవరికో ఇస్తే చాలు, ఒకటే వట్టా అనేక మంది పేరుతో ఉంటుంది. ఏ ఒక్కరికో ఇస్తే చాలు, ఆ ఆ సామి కే ఇవ్వాలని లేదు, ఆ యింటిమీద పారవేస్తే చాలు; పారవేసేట్లు కాగితము మీద వ్రాసుకొంటే చాలు. అని ఈ విధంగా సలహాలు అధికారులు ఇవ్వడం, ఇది అబద్ధమని ఎవరూ చెప్పలేదు. Law and order ఎవరిమీద బాధ్యత ఉన్నది. Law pass చేసిన వారికే, law ను అమలు జరపడానికి శ్రద్ధ లేనప్పుడు, దానివల్ల బాధపడుతున్న ప్రజలకా మీరు law చెప్పడం! శంకరాచార్య యొక్క మతమువంటి చుతసూ మీది శంకరాచార్య వెనుకట ఏదో చెప్పారట, శిష్యుడా నేను ఏమి చేస్తున్నానో అడగకుండా నేను చెప్పినట్లు మాత్రమే చేయరా అని. మీరు నిజంగా Land Revenue Act లో Sec. 7 (2) చూస్తే, ప్రతి వారికి నోటీసు ఇవ్వాలి, Sec. 7 (3) కు వస్తే notice అందిన 30 రోజులలో ఆక్షేపణ చెప్పు కొనే హక్కు ప్రతి రైతుకు ఉన్నది. ఆ రైతు ఆ హక్కును అనుభవించడానికి మీరు అవకాశము కల్పించకుండా పొలములో notice పారవేస్తే, శిష్యుడా మీకు పొలములోనే దొరుకుతుందిగాని, ఇంటిలోమీకు దొరకదు. శిష్యు పొలములో అడగడానికి మీకు హక్కు ఉన్నదిగాని, ఇంటిలో అడగడానికి హక్కు లేదు. అందువల్ల ఈనాడు law and order కు సంబంధించినంతవరకు మాత్రం ఈనాడు దేశంలో law and order భగ్నం అవుతున్నదంటే, అధికారంలో ఉన్నవారు తమయొక్క అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తున్నందువల్లనే. ప్రజలలో వచ్చిన వ్యతిరేకతకు, ప్రజలలో చెలరేగిన ఆవేశమునకు అదే కారణమని నేను మనవి చేస్తున్నాను దానికి బాధ్యులు మొట్టమొదట ప్రభుత్వము నిర్వహిస్తున్నటువంటి పెద్దలు, Law ప్రకారంగా, ధర్మంగా, న్యాయంగా మనము ప్రవర్తించుకుంటున్నామా లేదా అనే విషయాన్ని మనము ఆత్మపరిశోధన చేసుకొని, ఎక్కడ పొరబాట్లు ఉండవచ్చు,మహాశ్వాగాంధీ అంతటివాడు నేను తప్పులుచేసి ఉన్నాను అని అనేక సందర్భాలలో చెప్పుకొన్నప్పుడు, అధికారములో మంత్రిగా ఉన్నంత మూత్రాన, ఆయనతప్పులు ఏమీచేయకుండా ఉంటారుఅని అనుకోదానికి ఏమి లేదు.

తప్పులు కావాలని చేయడం వేరు. తొందర పాటుతో తెలిసి, తెలియక చేయడం వేరు. తెలిసి తెలియక చేసిన తప్పును అంగీకరించి దిద్దుకోవడం ప్రతి మనిషియొక్క లక్షణము. కాని మేము దానిని అమలు పెడకాము అని ఏదో అనివేశము గనుక, మెము ఏమైనాసరే దానిని పాటిస్తాము మా చేతిలో అధికారం ఉన్నది. ఆ law ను మా ఇష్టంవచ్చినట్లు ఉపయోగించుకొని, ఈ అధికారాన్ని మా ఇష్టంవచ్చినట్లు ఉపయోగించుకొని చేస్తామని, అటువంటి ప్రయత్నాన్ని మాత్రం విరమించడం వీలైనంత త్వరగా జరగాలని, అది జరిగినప్పుడే శాంతి భద్రతలు చేశంలో నిలబెట్టడానికి వీలవుతుంది. అప్పుడే ఆత్మవిశ్వాసమే కాదు, మా నైతిక బలమే కాదు, చట్టబద్ధమైన బలము, ప్రజల సహకారముతో కూడిన బలము. అధికారముతో ఉన్నటువంటివారికి సంక్రమించి తీరుతుంది. దానికి ఎవరు అడ్డువచ్చినా ఆవలేరు. అందువల్ల మొదట అధికారంలో ఉన్న వారు law ను సక్రమంగా గౌరవించడం జరుగుతున్నదా లేదా అని ఆత్మ పరిశీలన చేసుకోవడం అగత్యము. తరువాత మన ఆర్థిక పరిస్థితి గురించి, ఏ విషయం వచ్చినా డబ్బులేదు డబ్బులేదు అంటున్నారు. ఆయా ప్రాణంపోతున్నదంటే డబ్బులేదు. అధారిటీ ఏమీ జరుగుతున్నదంటే, ఒక ప్రక్క Contractors శేమో. cheques issue చేస్తూ, మరొక ప్రక్క Banks కు డబ్బులేదని telegrams ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. ఇటువంటివనే ఎవడైనా private ఆసామి చేస్తే దాని cheating అని case పెడతారా లేదా! ఇప్పుడు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి మీద పెట్టే ఆవకాశం ఉన్నదో లేదో నాకు తెలియదు. మరి Bank లో డబ్బు లేకుండానే, cheques issue చేస్తే అది cheating క్రింద శేమపెట్టడం మనకు తెలుసు. Contractors శేమో cheques issue చేస్తూ Banks శేమో చలామణి చేయవద్దు అని telegrams ఇచ్చారు. ఇది ఆబద్ధము అంటారా, అబద్ధమైతే, నేను క్షమాపణ కోరుకొంటాను. అందువల్ల దిశాకాకోరుతనం మనకు రావడానికి కారణం ఏమిటి? అధ్యక్షా 1957-58 లెక్కలు పరిశీలించండి. అప్పుడు మన ఆదాయం ఎంత, ఈరోజున మన ఆదాయం ఎంత, ఆంధ్రప్రదేశ్ నిర్మాణం అయిన తరువాత నే మనవిచేస్తున్నాను. అప్పుడు మన ఆదాయం 50 కోట్లు ఉంటే, ఈరోజున 200 కోట్లు వరకు పెరిగింది, 4 రెట్లు పెరిగింది. అలాగే తలసరి లెక్కలు చూస్తే కూడా, 4 రెట్లు పెరిగింది, అప్పుడేమో తలసరి 14 రూ. average పడింది, ఇప్పుడు తలసరి 50 రూ. వరకు పెరిగింది. అడుక్కునేవాడితోనహో నెత్తిమీద చెయ్యిపెట్టి వసూలుచేస్తున్నాము. అదాయము 4 రెట్లు పెరిగింది అంటే, ఖర్చు పెరగలేదని కాదు, పెరిగింది. కాని ఏవిధంగా పెరుగుతున్నది. సవ్యమైనటువంటి, న్యాయమైనటువంటి, కార్యక్రమాలకు మనము వినియోగిస్తున్నామా లేకపోతే దుబారాలకు, అట్టహాసాలకు, ఆడంబరాలకు, ఈ blackmarket వ్యవహారాలకు ఎక్కువ ఖర్చు పెడుతున్నామా అనే విషయాన్ని పరిశీలన చేసుకోవాలి కాదా! ఇప్పుడే మన పంచాయితీరాజ్ మంత్రిగారు Table మీద ఒక కాగితము పెట్టారు. 4 మాసాలునుంచి జీతాలు లేవు. ఏమిటి ఈ అన్యాయం అంటే, జీతాలు కొంతమందికి చలామణి అయినాయి అని ఒక statement ఇప్పుడు దాఖలు చేశారు.

పంచాయితీలలో ఎలిమెంటరీ స్కూలులు ఉపాధ్యాయులు పండుగనాడు కూడ వప్పుతన్నం తినుటకు నోచుకొనలేదు. అదే సమయంలో ప్రభుత్వం యీ మహా నగరంలో కాంగ్రెసు మహాసభ కొరకు ఆడంబరాలకు, అట్టహాసాలకు ఎందుకు ఖర్చుపెట్టింది? కాంగ్రెసు మహాసభలు జరుపుకొనవచ్చును ఏ పార్టీ అయినా ఆ పార్టీయొక్క మహాసభలు జరుపుకునే హక్కు ఉన్నది, ఆడంబరంగా, గౌరవ ప్రదంగా, జయప్రదంగా జరుపుకొనవలసినదే. అయితే అది ఎవరి డబ్బుతో? ఇది ముఖ్యమంత్రిగారు తమ సమాధానములో, ఉన్న యదార్థం బయటపెట్టాలి. అంతవరకూ, మునిసిపాలిటీస్ వారు రోడ్డుకు గ్రాంటు యివ్వండి అని అడుగు నుంటే డబ్బులేదని చెబుతున్న గవర్నమెంటు, కాంగ్రెసు డెలిగేట్లు దిగిన ప్రాంతాలలో రోడ్డుకు కానిటేషన్ కు, మంచినీటి సప్లయి నా భోగట్టాప్రకారం హైదరాబాదు కార్పొరేషన్ వారు మహాసభలకు కార్పొరేషన్ సొమ్ము— ప్రజలది 12 లక్షలు వినియోగించినట్లు భోగట్టా. ఈ మహాసభలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెసు కమిటీ, ఆహ్వాన సంఘమని పేవర్చులో చదివాము కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ఆహ్వాన సంఘంగా వని చేయలేదా? సభలు జరుగుతూంటే శాంతి భద్రతలు కాపాటం, మంచినీటి సరఫరా చూడటం ప్రభుత్వం చూడవచ్చును. కాని ప్రభుత్వ డబ్బు ఎల్లెక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు నుంచి ఎంత డబ్బు యీ మహాసభలకు అదనంగా ఖర్చు అయినది? దీనికి ఆహ్వాన సంఘంగాని, కాంగ్రెసు కమిటీగాని, డబ్బు చెల్లించారా? బిల్లు ఉన్నదా? పల్లెటూళ్ళలో మంచినీటి కొరకు సగము శ్రవ్వీఉంటే అపివేయండి, డబ్బులేదు అంటున్నారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— ఏవో బజారు కబుర్లు చెబితే లాభం లేదు. ప్రభుత్వ డబ్బు కాంగ్రెసు మహాసభలకు వాడలేదు. ఎల్లెక్ట్రిసిటీ వాడుకుంటే ఎల్లెక్ట్రిసిటీవారికి డబ్బు యిచ్చాము. ఎవరినుంచి వాడుకొన్నది వారికి యిచ్చి నాము— కనుక గవర్నమెంటు డబ్బు ఖర్చుపెట్టారనడం పొరపాటుని జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— 'బజారు కబురు' అని మొండిగా సమాధానం చెప్పడం సరైనది కాదని మనవి చేస్తున్నాను. మీరు లెక్కలు చెప్పండి. మహాసభల సందర్భంగా మునిసిపాలిటీలో చేసినదానికి మీరు ఎంత చెల్లించారు? ఎల్లెక్ట్రిసిటీకి ఎంత చెల్లించారు? సభలు జరిపినచోట ఆఫీసర్లు రాత్రింబగళ్లు పని చేశారు. వారికి జీతభత్యాలు ఎవరు యిచ్చారు? అదంతా ఎవరిసొమ్ము? పి. డబ్ల్యు. డి. డిపార్టుమెంటు, ఎల్లెక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు, చీఫ్ ఇంజనీరు, ఆ ఇంజనీరు, యీ ఇంజనీరు అక్కడే ఉండి పనిచేశారు. ఏదో గాలిపోగుగా సమాధానం బిసినంత మాత్రాన బవాబు చెప్పామనడం పొరపాటు. మహాసభలకు సంబంధించి చిన్న చిన్న కాంట్రాక్ట్స్ ఎన్ని నడిపించారు? ఎన్నో నామినేషన్స్ మీద వేయించారు? కాంట్రాక్టర్లనుంచి చందాలు ఎంత వుచ్చుకున్నారు? ఆ లెక్కలు చెబుతారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— యీ సందర్భంలో కాంట్రాక్ట్స్ గాని, నామినేషన్స్ గాని యివ్వటం లేనేలేదని చెబుతున్నారు. గాలికి వచ్చినట్లు మాట్లాడితే ఎట్లా? ప్రావర్ రూట్ లో పెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న: - అధికారంలో ఉన్నవారు ప్రావర్ రూట్ లో ఉంటే ప్రతివఱాలు వక్రపు రూట్ లో ఉండి ఆశ్చర్యం చేయరు. ప్రావర్ రూట్ అనేది ప్రతివారికి వరిస్తుంది. 10 రోజులలో అంతటి మహాసభలకు ఏర్పాటు చేయగలగటం సంతోషమే. కాని యీ మహాసభలు సందర్భంగా ఎంతెంత బిల్లులు చెల్లించినది చెప్పడం కూడా మీ బాధ్యత.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి: - ప్రతిపక్ష నాయకులు మాట్లాడేటప్పుడు యేమి జరిగిందంటే ఏదైనా ఆధారం చెట్టుకుని సహేతుకంగా మాట్లాడుతారని భావిస్తాము. అది సంప్రదాయం కూడా. ఊరికే మాట్లాడితే మహాసభలు జరిగిన పని ఆక్రోశమా లేకపోతే యింకొకటా? దీనికే యింత ఖర్చుపెట్టారని సమాధానం చెప్పవలసినదని అడిగితే చెబుతాను. అంతేగాని ఆవేశంతో మాట్లాడితే ఎట్లా? ఎలక్ట్రిసిటీకి ఖర్చు పెట్టినదానికి డబ్బు యిచ్చారా లేదా అడగండి చెబుతాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న: - ముఖ్యమంత్రిగారు శాంతమైన భావంలో చెప్పారు. సంతోషం. అయితే ప్రతిపక్షాల మీద ఒక బాధ్యత ఉన్నది. ప్రభుత్వం మీద అధికార పక్షం మీద ప్రతీక రకాల నిందాగర్భిత ఆరోపణలు ఉన్నప్పుడు మీ దృష్టికి, ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చి నిజానిజాలు తెలియజెప్పమని కోరే బాధ్యత ప్రతిపక్షాలకు ఉన్నది. ప్రజలలో అపోహతో కూడుకున్న అపసందలు ఉన్నవని యివి అపసందలంటారా, నిజాలంటారా చెప్పడం మీ దృష్టికి తెస్తూ మేము అవకాశము కల్పిస్తున్నందుకు సంతోషించాలి, గౌరవించాలి. బయట కూడా మీ ఎదుట అనకపోయినా, మీ వెనక అంటారు. మీరు ఎక్కడికయినా వెడితే పూలదండలు వేసి బంగారపు అక్షరాల సన్మానపత్రం యిచ్చి, మంత్రిగారు కారు స్టారు అవగానే వారి వెనకనే మంత్రిగారు బలిసిఉన్నారని అనుకొనుట అది మీకు విచిత్రకపోవచ్చును, ప్రభుత్వం మీద వచ్చే ఆరోపణలు మీ దృష్టికి తెవలసిన బాధ్యత మాయందు ఉన్నది. మా వద్ద ఆచారాలు ఉంటే మీ సంగతి యెప్పుడో బజార్ లో బయటపెట్టేవారం. ఇప్పుడు శాసన సభలో మర్యాదగా అడుగు తున్నాను. నిజమే కాదా అనేది మీరు రుజువు చేసుకోవాలి. కాంగ్రెసు మహాసభ యిక్కడ జరిగినదని మాకేమీ లేదు. ఇంతకంటే గొప్పవి మేము చూశాము. ఇంతకంటే బ్రహ్మాండమైన కాంగ్రెసు మహాసభలలో మేము పాల్గొన్నాము. ఈ రోజున మహాసభ జరిగిందని, మీకు గొప్ప వచ్చిందని అనుకుంటున్నారేమో, లోకం యేమి అనుకుంటున్నది మీకు తెలియదు. మీరు చేసిన తీర్మానం యేమిటి? కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వాలు యెక్కడంటే అక్కడ వాటిని ఎలా కూలద్రోయాలని ఒకటే కదా మీరు చేసిన తీర్మానం.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి: - ఎక్కడ యి నా తీర్మానంలో ఆ మాట చూపించండి. ఆ తీర్మానం గమనిస్తే యీ దేశంలో యే ప్రభుత్వం ఎట్లా చేస్తున్నది. ఏ వర్గ తి అవలంబిస్తున్నది అని చెప్పామే కాని కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వాలుంటే పీకివేయాలని చెప్పలేదు. మేము పీకివేయాలంటే

పోతాయా, పోయేవి పోతున్నవి అవి వేరు. ఏ కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వం వడినా వారిలో కుమ్ములాటు వల్ల పోయినాయి కాని కాంగ్రెసువల్ల పోలేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—కాంగ్రెసు ఒక ధ్యానం చేస్తోంది. ఒడ్డునపడిన చేపను గుటుక్కున మింగివేయడమే పని. అంతకంటే అది చేసే పాపం లేదు.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—కాంగ్రెసులోని గుడ్డులాట వలన కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు పోతున్నవా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఎక్కడయినా పోతే మళ్ళీ వస్తాయి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—కేంద్రంలోను. యిక్కడ కూడా కాంగ్రెసు ఉన్నది. దేశంలో ప్రజలందరూ కూడా అధిక ధరల వలన, ఆకలిమంటల చేత నిరుద్యోగం వలన, పన్నులభారం చేత ఆందోళనపడుతూ ఉంటే యీ తీవ్రపరిస్థితులు గురించి ఒక్కమాట అయినా చెప్పారా? దేశీయ సమస్యలను అర్థం చేసుకొని ప్రజల బాధలను ఏవిధంగా పరిష్కారం చేయాలో చర్చించటానికి మహాసభలు కాని, కాంగ్రెసేతర ప్రభుత్వాలను ఆడిపోసుకొనడానికా, కుట్ర అనేమాట దానిలో లేకపోవచ్చును. ఆ గూడుపురాణిలో వీరు యేమిసలహా ఇచ్చారో, ఎన్. కె. పాటిల్ ఏమన్నారో మాకేమి తెలుస్తుంది. లోపల ఉన్న గుట్టు పెరు మాళ్ళకే తెలుసు. మైసూరు ముఖ్యమంత్రిగా నిజలింగప్పగారు కాంగ్రెసు ప్రసిడెంటు అయినారు. దానిమీద ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్ ఒక కార్టూన్ వేసింది ఖెడ్డా ఆవరేషన్ అని—బలవంతంగా తెచ్చి బురద గుమ్మిలో గుమ్మినట్లు తొమ్మి వేశారు. దానిని గురించి నేను వ్యాఖ్యానం చేయదలచుకోలేదు.

ఆయన యీనాడు కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు అయినాడు, ఆయన ఏమంటున్నారు ? ఈ లాంగ్వేజ్ ఇమ్యూ గురించి ఏమంటున్నారో చూడండి. హిందీ పరీక్షలో ఒక మార్కు రాకపోయినా ఫలవాలేదు. మిగతా సబ్జెక్ట్స్ అన్నీ పాస్ అయితే ఆ పరీక్ష పాస్ అయినట్లుగా పరిగణిస్తామని ఆయన—కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు ఆయన తర్వాత - చెప్పారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు త్రిశాషా సూత్రం ఉండవలసినదే; హిందీ కంపల్సరీ కావలసిందే అంటున్నారు. అక్కడకు ఇక్కడకు ఏమిటి పొత్తు? మైసూరులో ఉన్న పరిస్థితి ఇక్కడ ఉన్న పరిస్థితి ఒకటే కదా. ఈనాడు దేశాన్ని బాధిస్తున్న సమస్యల మీద సాకల్యంగా మంచి చెడ్డలు చర్చించి దేశానికి సలహా ఇవ్వగలిగింది ఇవ్వలేదు. ఆ కాంగ్రెస్ మహాసభ ఇంత బ్రహ్మాండమైన వాదాపుడి చేసి కాంగ్రెసేతర గవర్నమెంట్స్ ఎక్కడ ఉన్నవో వాటిని గమనించాలని చర్చించారు. అంత కన్నా చేసింది ఏమిలేదు. ప్రభుత్వం వైరంగా కాంగ్రెస్ మహాసభలకు ఒక దమ్మిడి ఖర్చు కాలేదని అంటున్నారు. సంతోషమే ఖర్చుకాకుండా ఉన్నప్పుడు, ఖర్చు అయినట్లుగా ప్రజలు ఆడిపోసుకుంటున్నారు కాబట్టి ఏవిధంగా ఖర్చుపెట్టబడలేదో ఆ ఖర్చు ఏ ఏ డిపార్టుమెంట్స్ కు ఎంత చెల్లించారో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలి. హోటల్స్ ఉన్నాయి. బల్క్ టూముస్ కు సుగర్ కోటా లేదు అన్నారు. వారు బజారులో కొనాలంటే వంచదార కిలో 4-50 అయినది. అది అందరి

నెత్తి మీద పడ్డది కాంగ్రెస్ మహాసభలు జరుపుకొన్న సందర్భంలో బల్కన్ జామన్స్కు హోటల్స్ వారికి ఎన్ని ఎన్ని జస్టాలు ఇచ్చాలో చెబుతారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— రేషన్ సరుకులు కాదు. మేము ఒక ప్రత్యేక కమిషన్ ధరకు కొని వారికి ఇచ్చినాము.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— ఆ ప్రత్యేక ధర ఏ మేరకు ఉన్నదో, ఎంత కాంగ్రెస్ తరపున చెల్లించారో ఆ భోగట్టా చెప్పాలి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— లచ్చన్నగారు అడుగుతారు ; బజార్లలో అపోహలు వస్తాయి అని తెలిసే ఏదైనా ఇటువంటివి ఉంటాయో ముందుగానే ఆలోచించి జాగ్రత్తగా పెట్టాలని ఆలోచించి చేకూర్చు పని వేరే ఏమీలేదు;

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— కాగితాలమీద కట్టుదిట్టాలు చేసుకొన్నారు. ఆ మాట అధికారరీత్యా బహిరంగంగా చెప్పినందుకు అభినందిస్తున్నాను. ఆ కట్టుదిట్టాల సంగతి అయినా వివరాలు తెలియజేయండి. ఆ కట్టుదిట్టాలు ఎంత చక్కగా చేసుకొన్నా, అందులో ఎన్ని లూప్ హోల్స్ ఉన్నవో చెబుతారని అశిస్తున్నాను. ఆదాయగురించి మనవిచేశాను. ఖర్చుల గురించి కూడా జాగ్రత్త పడాలని మనవిచేస్తున్నాను. కొత్త సాంప్రదాయం వచ్చింది. బడ్జెట్ ను 15 వ తేదీ ప్రవేశపెట్టారు. దానికి రెండు రోజులముందే కొత్త పన్నులు విధిస్తూ బిల్లులు తీసుకువచ్చారు. బడ్జెట్ రాబోతుండగా, ఇంతలో వచ్చిన ఇబ్బంది ఏమిటి? 15 వ తేదీ బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టారు. 20 నుండి బడ్జెట్ పై చర్చ ప్రారంభిస్తున్నాము. బడ్జెట్ ప్రతుపాదనకు మూడు రోజులు ముందే మోటార్ వెహికల్స్ పై నూటికి నూరుపాళ్ళు పన్ను పెంచుతూ తీసుకువచ్చారు ఆ విధంగా పాసింజర్స్ పై పన్నుల భారం పెంచారు. తెల్లగాయారు చేసుకొనే చెరకు పండించే రైతుల మీద పన్ను వేస్తూ బిల్లు తెచ్చారు, కేంద్రప్రభుత్వానికి మనముఖ్యమంత్రిగారు గట్టిగా సలహా ఇచ్చారు. మీరు చేనేతబట్టలు మీద ఎక్స్ సైజ్ డ్యూటీ వేయవద్దు; మేము తర్వాత సేల్సుటాక్స్ వేస్తాము — అని చెప్పారు. వాగు అక్కడ పసిన పుణ్యంతో ఇక్కడ చేసిన పాపం అంతా కొట్టుకుపోదని మనవిచేస్తున్నాను. అసలే చేనేత పారిశ్రామికులు తాము తయారు చేసినబట్టకు చెలామణి లేక, గిరాకీలేక అడుక్కుతింటుంటే, ఇప్పుడు చేనేతబట్ట మీద సేల్సుటాక్స్ విధిస్తామంటున్నారు. ఇది పంచమహాపాతకం క్రింద లెక్కలోకి వస్తుంది. బడ్జెట్ ప్రకటనలు జరగకపూర్వం ఇటువంటి ప్రతి పాదనలు చేయటం తర్వాత బడ్జెట్ లో మేము కొత్తపన్నులు వేయలేదు చూడండి; మేము ఎంత ఘరానా పెద్దమనుష్యులమో అని చెప్పటంలోకంటే ఎక్కువైనా ఉన్నదా? బడ్జెట్ ప్రజంతువునకు రెండు రోజులముందు పన్నులువేసే టిల్లులుపెట్టి ఆ పన్నులవల్ల ఎంత ఆదాయం వస్తున్నదో బడ్జెట్ లో చూపించకుండా “బడ్జెట్ లో కొత్తపన్నులు వేయలేదు ; బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి ప్రభుత్వం బ్రహ్మాండంగా ఉంది” అని చెప్పటానికి చేనికి యీ యుక్తి, యీ చమత్కారం అని అడుగుతున్నాను. ఇది సరైన పద్ధతికాదు. ఇందుకు నా తీవ్రమైన ఆసక్తిపైని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— దీనికి కారణం మీరు కల్పిస్తున్నారు. మీరు బడ్జెట్ చర్చల సందర్భంలో ఏ ఒకటి రెండు రోజులైనా సాయంత్రంపూట కూర్చుని ఆలోచించటానికి అవకాశం ఉంటే, యీ ప్రతిపాదనలు ముందు తేవలసిన వనిలేదు. బడ్జెట్ స్పీచ్ లోనే నూచనలు తమకు మనవిచేసి తర్వాత చర్చలు తీసుకోవచ్చును. ఎప్పుడైతే బడ్జెట్ చర్చలయ్యేంతవరకు మేము ఇంకో విషయము ఆలోచించము అంటారో, సంవత్సరాంతం అవుతుందో, అప్పుడు మేము యీ విధంగా ముందుగా శాసనసభను సమావేశపరచి ఏదో చేయవలసినది కాస్తో కూస్తో ఉంటే రెండు మూడు రోజులలో చేయవలసిన అవసరం ఏర్పడుతున్నది. మీరు యీ పద్ధతి మార్చండి. మీరు మార్చి 3! లోపల రెండు రోజులు సాయంత్రం కూర్చుని ఆలోచించవచ్చును అంటే, ఆ పద్ధతి చేపట్టనుండి ఆపివేస్తాము.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— మంచి సలహా చెప్పారు. ఆరు మాసాలు శాసనసభను విలవకుండా ఎగకొట్టి, మురారా రాజకీయాలుగురించి శాసనసభకు విలవకుండా ఉండే సాంప్రదాయాన్ని తగ్గించుకొంటే యీ తంటాలు రావని మనవి చేస్తున్నాను. సెప్టెంబరు తర్వాత శాసనసభను విలవలేదు. తర్వాత సెప్టెంబరు మొదటి దిమాండ్స్ పెట్టకుండా రివెన్యూ ఎస్టిమేట్స్ అని ప్రాసుకోవలసిన అవసరం గతి మీకు వట్టేది కాదు: శాసనసభను పిలిచిఉంటే, ప్రజలకు సంబంధించిన సమస్యలను మీరు వెనక్కునెట్టి ఢిల్లీనుండి లెలిగ్రామ్ వచ్చిందని ముఖ్యమంత్రిగారు వెడితే, ముఖ్యమంత్రిగారి వద్దనుండి ఫోన్ వచ్చిందని కరువు విచారణకు వచ్చిన రెవిన్యూమంత్రిగారు వెంటనే విశాఖపట్నంనుండి పారిపోయారు. మీ రాజకీయ సమస్యలకు మీరు ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నారు. ప్రజలయొక్క అవసరాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వటంలేదు. అదికూడ సవరించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఇది మంచి సాంప్రదాయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. సామాన్య ప్రజలకు అవసరమైన ప్రాథమిక విద్యా విధానం గురించి నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పనక్కరలేదు. ఇప్పుడు గ్రామాలలో మంచి నీటికి అవసరం ఉన్నా డబ్బు లేదంటున్నారు. ఖర్చులుమాత్రం ఇతరతా ఖర్చుపెడుతున్నారు. ఖర్చులు ఓగ్గించే విషయంలో ఎన్నో కమిటీలలో—మీరు సలహాలు ఇవ్వటంలేదు : మంచి సలహాలు ఇవ్వండి మేము తప్పకుండా ఆలోచిస్తాము అంటున్నారు. మంచి సలహా అనే మాటకు నేను ఏమీ అర్థం చెప్పకోవాలి? మీకు నచ్చిన సలహాలే మంచి సలహాలవుతున్నాయి. మేము ఎంత మంచి సలహాలు చెప్పినా, అవి మీకు నచ్చకపోతే అవి మంచి సలహాలు కాదని కొట్టిపారేస్తున్నారు. మీకు నచ్చిన, మీకు అనుకూలమైన సలహా మేము ఇస్తే అది మీకు మంచి సలహా అనిపించుకొనే తత్వంలో మీయొక్క అభిప్రాయాలు ఉన్నవి. ఎం. టి. రాజయొక్క సిఫార్సులు అ.గీ కరించాము అమలు పరుస్తున్నాము అన్నారు. ఆ సిఫార్సులు ఏమిటి? ప్రజాశిల్పంలో జరుగవలసిన అభివృద్ధి యావత్తు కలెక్టర్ గారి అధ్వర్యమున అవసరమైతే కర్షకు ముగ్గురు సీనియర్ ఉద్యోగుల సహాయంతో, ఆ శిల్పంలో ఉన్నటువంటి ప్రతినధులయొక్క సలహా తీసుకొని అమలు పర్చాలి—అని ఇప్పుడు కొంత యంత్రాంగానికి మీరు అంగీకరించి అమలులోకి తెచ్చారు. ఇది అంగీకరించి

అమలులోకి తెచ్చిన తర్వాత ఇక జిల్లా పరిషత్ లకు వంచాయీ సమితులకు మిగిలిన పని ఏమిటి? ఇవి ఎందుకు ఉంటాయి? మీరు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలన్నీ కలెక్టర్ కు వారి సలహాదారులకు ఉద్యోగస్థులకు అప్పగించిన తర్వాత యీ జిల్లా పరిషత్ లు వంచాయీ సమితులు చేసే పని ఏమిటి? పోలిటికల్ స్టానా? ముఖా రాజుకి యీ నడుపుకోవటమేగదా. అవి వగైరాయీ మీకు ఖర్చులు తగ్గవా? ప్రొహిబిషన్ గురించి చెబితే ఎప్పుడూ ఆదేశాట అంటారు. మీరు ప్రొహిబిషన్ రద్దు చేసేంతవరకు యీ పాట తప్పదు లచ్చన్న చెబితే మీకు అర్థం కాక పోవచ్చును. నిజలింగప్పగారు చెప్పింది అయినా మీకు అర్థం కాకపోతే ఇక నేను ఏమి చెప్పేది? ఒరిస్సాలో ఆర్. ఎన్. సింగదేవ్ చేశారంటే—అది కాంగ్రెస్ సేతర గవర్నమెంట్ అనవచ్చును. మైసూరులో కాంగ్రెస్ ముఖ్యమంత్రిగా నిజలింగప్పగారు ప్రొహిబిషన్ రద్దుచేసిన తర్వాత ఆయనకు కాంగ్రెస్ ప్రెసి డెంటుగా ప్రమోషన్ వచ్చింది. మీరు దానిని అంగీకరించకపోతే మిమ్మల్ని డిప్రమోట్ చేస్తే తప్పా? వారికి ఇదివరకు 4 కోట్ల రూ ఆదాయం వచ్చేది యీ ప్రొహిబిషన్ ఎత్తివేయటంవల్ల ఇప్పుడు 11 కోట్ల రూ ఆదాయం వచ్చినట్లు వారు చూపించారు. మీరు పన్నులు పెంచకండి అంటే పెంచకుండా మానరు. మీ పరిపాలన వెలగాలి. మనకంటే ఒరిస్సారాష్ట్రం వీరరాష్ట్రం. మనకంటే పారిశ్రామికంగా వెనుకబడిన రాష్ట్రం. అది జాక్ వర్డ్స్ లు అని అందరం అంగీకరిస్తున్నాము. మనయొక్క ఆదాయం 199 కోట్ల రూ. ఒరిస్సా ఆదాయం గత సంవత్సరం 110 కోట్ల రూ. లు. ఒరిస్సారాష్ట్రం ఫామిన్ తో రెండు సంవత్సరాలు బాధపడింది. తర్వాత వరదలు వచ్చి ఉన్నదికాస్తా కొట్టుకుపోయింది. ఎక్కడైనా కొద్ది మిగిలిఉంటే తుఫాన్ కడిగివేసింది. విజా పట్నా యక్ గారు 75 కోట్ల రూ పా య లు Reserve Bank లో over draft చేసి తెలుపు తీసుకొన్నారు. ఇన్ని బాధలతో వాళ్ళు అక్కడ land revenue రద్దు చేశారు. Panchayathi taxation రద్దు చేశారు. ఈ రోజున బ్రహ్మ నంద రెడ్డిగారి యొక్క బ్రహ్మస్రం వినీయోగించి ప్రతి డమ్మిడి కూడ మిగలి కుండా పసూలు చేస్తే ఆయన తెచ్చుకోగలిగేది 15 కోట్లు 199 కోట్లలో యిది లేకపోతే చచ్చిపోతారా? పంచుకొని తినడానికి మిగలదా? ఒరిస్సాలో 4 కోట్ల రూపాయలు land revenue ఆదాయం పదలు కొన్నారు. వంచాయీ tax- యిళ్ళ పన్నులు తగ్గు చేశారు. బండ్ల పన్నులు రద్దు చేశారు. పైకిలు పన్ను రద్దు చేశారు. ఇవన్నీ రద్దు చేసి అక్కడ రాజ్యం నడుపుతున్నారు. ఒకచేత తెలియకపోతే యిక్కడ అర్థిక మంత్రి అయిన ముఖ్యమంత్రిగారికి తీరుబడి లేకపోతే వి. వి రాజు గారిని 15 రోజులు training కు అక్కడికి పంపండి. ఎలా నడుపుతున్నారో నేర్చుకొని వస్తారు. ఇవన్నీ మీ కంటి ఎదుట జరుగు తున్నవి కావా? ధరలు పెరిగిపోవద్దు అంటారు పన్నులు పెంచుతూ ఉంటారు పన్నులు పెంచుతూ ఉంటే ధర పెరగకుండా ఉంటుందా? ఎవరి యింటితో సామ్మ కడతారు. 100 రూపాయలు Bus rates పెంచిన తిల్లు వద్దు వద్దు అన్నా జబరద స్త్రీగా pass చేసుకొన్నారు. Bus proprietor యింటి లో నుండి కడతాడా? Passenger నెత్తిన చెయ్యి పెట్టేదే గదా? అడుమవల్ల ఒక రోజున

ఒక కొత్త పన్ను ఎప్పుడైతే వేస్తారో దాని యొక్క ప్రతి ఫలం ఏమిటి అంటే— సామాన్య ప్రజల నెత్తిమీద మరొక విధంగా భారం పడడమే. ప్రభుత్వం రూపాయికి ఒక డబ్బిడి పెంచితే పావుకారుగారు ఆరు డబ్బిడిలు వసూలు చేస్తాడు. ఇది నరై నటువంటి వర్ధతి కాదు ఇది సవరించుకోవడం అనేది 4 భాగాలుగా రావాలి. 10% cut అన్నారు. ఎవరిమీద ఈ cut? 8 సంవత్సరాలు, 7 సంవత్సరాలు పని చేసిన రోడ్డు మేస్ట్రీ ఎగిరిపోయినాడు. Junior Engineer ఎగిరిపోయినాడు ఇప్పుడు సూపర్ వైజర్ ఎగిరిపోయినారు. ఇక బంట్రోతులు మీ బ్రహ్మరథం అంతా పిళ్ళ నెత్తిమీద పోవలసిదేనా? ఇది న్యాయమేనంటారా? సామాన్యుడి కడుపు కొట్టడానికా ఈ క్లుప్త వ్యయాన్ని సాధించుకోవడం? సామాన్యుడి యొక్క బ్రతుకు బాగు చేసుకోడానికి ఆర్థికంగా క్లుప్తం చేసుకోవే నిధానం ఉపయోగపడాలి. గాని సామాన్యుల బ్రతుకులు బజారులో పడేసేందుకు కాదు. మేము Public Accounts Committee లో మాట్లాడుతూ ఉంటే మొన్న ఒక విషయం చర్చకు వచ్చినప్పుడు, ఎగుమతుల పనుస్టా ఏమిటి అని ఇండస్ట్రీస్ సెక్రటరీగారిని అడిగితే నాకు సంబంధం లేదు. మరొక సెక్రటరీగారు ఉన్నారు అన్నారు. మాకు అప్పుడు తెలిసింది. సెక్రటరీటయట్ వరకు రెండు departments ను పెంచారు. Commerce and Exports కు ఒకరు గవర్నమెంటు ప్రెస్ ప్రింటింగ్ కు మరొక సెక్రటరీ సెక్రటరీటయట్ లో ఉద్యోగాలు పెరుగుతున్నాయి. సామాన్య ప్రజలకు ఉన్న బ్రతుకులు ఊడి పోతున్నాయి. ఇదేమి అన్యాయము అంటే—ఇది జరిగి రెండు మాసాలు అయింది అన్నారు. Export Ministry, Commerce Ministry అని ఒక portfolio, వారాయణరెడ్డిగారికి వీరుదు యివ్వగానే ఉన్నటువంటి మిర్చి అంతా ఎక్కడిదక్కడ బండ్ మనకు వెంటనే వచ్చిన ఫలితం ఏమంటే— కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించిన ఈ commerce రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో ఎగుమతులు అభివృద్ధి చేస్తామని కాఖి పెడితే ఉన్న ఎగుమతులు ఊడిపోయినాయి. ఆ మిర్చి సిలోన్ కి వెళ్ళదు. ఎందుకంటే—మన ప్రతిష్ట అంతగొప్పది—ప్రపంచంలో చైనా నుంచి మిర్చి తెప్పించుకుంటాము, మీ ఆంధ్ర మిర్చి మాకు వద్దు అంటున్నారట ఆ సిలోన్ వారు ఇది Commerce department సాధించిన ఘనత అంటారో ఏమి అంటారో అది ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియాలి కామర్స్ మంత్రిగారికి తెలియాలి. Charity should begin at home అన్నారు పెద్దలు ముందు సెక్రటరీటయట్ లో ఉండే పెద్దలు, ప్రభుత్వాన్ని నిర్వహిస్తున్న పెద్దలు వారి ఖర్చులు వారి యొక్క వ్యవహారాలు కొంత తగ్గించి, మా ఖర్చులు 15% తగ్గించాము మీరు 10% తగ్గించుకోండి అని చెప్పితే దానిలో సబబు ఉన్నది. ఇది సామాన్యుని నెత్తిమీద పెట్టి డబ్బు లేదు డబ్బు లేదు అనేమాట ఎందుకు వచ్చింది. మన ప్రణాళిక విఫలం అయిందనే మాట చేసు ప్రత్యేకంగా మనవి చేయవచ్చుర లేదు. మూడు సంవత్సరాలు చేసిన ఈ ప్రణాళిక వల్ల ఈ రోజున ఎక్కడా అప్పు పుట్టదు. ఏమిటి మన ప్రణాళిక. ఇదివరకే నెప్పారు మసాని, రాజాజీ మూడవ ప్రణాళికతో యిక లాభం లేదు, holiday యివ్వడయ్యా అని చెప్పారు. వీరు స్వతంత్రపార్టీ నాయకులు కాబట్టి వారు

చెప్పినది పనికిరాదని ముఖ్యమంత్రిగారు సహితంగా యిక్కడ కానననభలో హుంకరెంజారు, గద్దించారు, కేకలు వేశారు. అప్పుడేమో అట్లా కేకలు వేశారు. ఏక యినా సరే ప్రణాళిక నడచి తీరవలసిందే, యిటు సూర్యుడు అటు వెళ్ళిపోయినా, ఈ ప్రపంచంలో ప్రజలు ఉన్నా లేకపోయినా, ఆటం బాంబుల ద్వారా స్వర్గంలోకానికి వెళ్ళిపోయినా మేము మాత్రం ప్రణాళికలు వదలము అన్నారు. వదలక ఏమి చేశారు? 1968 మార్చి 21 తో 3 వ ప్రణాళిక అయిపోయిన తరువాత యిప్పుడు ప్రణాళిక ఉన్నదా? ఉపన్యాసంలో వారే తెలిచారు. 4 వ ప్రణాళిక 1969 తరువాత బ్రతికి ఉంటే ప్రారంభిస్తాము అని అంటే గదా వారు చెప్పినది! ఇప్పుడు yearly plan అంటున్నారు. దానికి ఒక కొత్తపేరు. ఎందుకు మీరు ప్రణాళిక పెట్టుకో లేకపోయారు? అప్పులు యిచ్చేవాడు ఎవరూ లేక అప్పు దోరికితే ప్రణాళిక అప్పు చేసి పప్పుకూడు వండుకొనే చందము వునది. అది తప్పయ్యా అంటే, ప్రణాళికను వ్యతిరేకించినవాడల్లా ప్రజాద్రోహి. ప్రణాళిక ప్రకారం పంచుకొని తిన్నవాడల్లా యిప్పుడు ప్రజాస్వామిక అధినేత. ఈ ప్రణాళిక దేశానికి ఏమి తెచ్చి పెట్టింది? తిండిలేని తనం తెచ్చింది. కరువు తెచ్చింది, గుడ్డలేదు, పని చేస్తాను అనేవాడికి పని లేదు. ఈ రోజు పరిస్థితి చూడండి. Recess ఒక విచిత్రమైన పరిస్థితి. ఆ హాఠాధాన్యాల ధరలు పెరుగుతున్నాయి. వ్యాపార వంటల ధరలు పడిపోతున్నాయి. పరిశ్రమలు అక్కడిక్కడ మూతలు వేసే పరిస్థితి వచ్చినది. ప్రతి industry లో recess ఎక్కడ చూచినా అర్థిక నిర్బంధమే. ఏమిటి ఈ ప్రణాళికలో మనం సాధించింది? ఇంతకంటే ప్రత్యక్షమైన సాక్ష్యం మనకు ఏమి కావాలి? దేశం యొక్క కనీస జవనరాలు దృష్టిలో పెట్టుకో జూడా దుబారా ఖర్చు పెట్టి అడంబరాలకు, అట్టహాసాలకు అంతర్జాతీయంగా పేరు ప్రఖ్యాతులు సంపాదించుకోవాలనే అభిలాషతో, ఆ తరువాత 10 రూపాయలు ఖర్చు 100 రూపాయలు చేయడం ఒక చిన్న culvert రైతు వన పొలం మీద కట్టుకొంటే 10 వేల రూపాయలు అయితే Government Department చేస్తే లక్షన్నర రూపాయలు ప్రారంభంలో estimation, 3 నెలలు అయిన తరువాత revised estimation మరొక 25 వేలు కలుస్తుంది. ఆఖరికి close అయ్యేప్పటికి యింకో 25 వేలు కలుస్తుంది. పని మాత్రం అవుతుంది. Allot చేసిన సిమెంటు అందులో ఉండదు ఏటిలోకొట్టుకుపోతుంది. ఇవన్నీ ప్రత్యక్ష నిదర్శనలు ఉన్నాయి. ఉన్నత స్థాయిలో, సెక్రటేరియట్ స్థాయిలో అనేక రీతులుగా దుబారా వ్యయాలు పోషకాలు జరుగుతున్నాయి. ఇవి తగ్గించండి. తగ్గిస్తే పన్నులు వేయకుండానే పరిపాలన చేయడానికి ఆవకాశం ఉంటుంది. ప్రణాళికల పేరుతో, 15 సంవత్సరాలుగా 3 ప్రణాళికలునడిపి, దేశానికి కొత్త పనులూ ఉత్పన్నం చేశారు తప్ప ఉన్న సమస్యలక్కంటే కూడ పరిష్కారం కాలేదు. ఇవి ప్రత్యక్ష నిదర్శనం. ప్రణాళికా పద్ధతే తప్పు. ప్రణాళికా కమిషన్ మాత్రం పనిలేకపోయినా 8½ కోట్ల రూపాయలు కీతభక్త్యాల క్రింద ముంగి వేస్తున్నది. ఆ పని దిపార్టుమెంటు ఉద్యోగులు చేయరు? ప్రణాళిక చేరిమీన తయారు చేస్తున్నారు? ప్రతి దిపార్టుమెంటు

యిచ్చిన proposals అన్నీ క్రోడీకరించి తయారు చేసిన గ్రంథమేగదా ! మీరు తయారు చేసిన ప్రణాళిక మీ డిపార్టుమెంటు వుద్యోగి ఆవని చేయడు ? దీనికి మరొక మిషనరీ ఎందుకు ? మరొక డిపార్టుమెంటు ఎందుకు ? మరొక ఖర్చు ఎందుకు ? మరొక లేనిపోని తంటా ఎందుకు ? ఇందులో ఏమైన కమిషన్లు వుంటే వంచుకొని తిరడం ఎందుకు ? అందువల్ల ఈ ప్రణాళికా విభానాన్ని సరిచేసుకోవాలి ? ఇంత ఎక్కువగా taxation ఏ దేశంలోను పెరగలేదు అంత ఎక్కువగా taxation పెంచి డబ్బు లేదు డబ్బు లేదు అంటున్నారు సిద్ధా రెడ్డిగారు ఒక statement ఇచ్చారు, ఎవరికైనా irrigation కావాలంటే ముందు డబ్బు 10 మా ఖజానాకు కట్టండి తరువాత మాట్లాడండి అంటున్నారు. చూడండి. ఎంత ముద్ర పాకంలో పడ్డదో మన గవర్నమెంటు, ఇది ఎక్కడైనా ఉన్నదా లోకంలో, ఇది వరకు దేశంమీద వచ్చిన సొమ్ముతో ప్రాజెక్టులు కట్టుకొని దాని మంచి చెడ్డ అనుభవించి అభివృద్ధి పొందవచ్చా ? ఇంతవరకు వెనకబడి వున్నాడు మనో పాపాత్ముడా ! ఇప్పుడు ఎవడికైనా ఏదైనా కావాలి అంటే ముందు డబ్బులు కట్టు, లేకపోతే నేను మీతో మాట్లాడను అంటారు. దీనికేనా ప్రజలు మిమ్మల్ని యిక్కడకు పంపించింది ? ఇది చాల అన్యాయమైన విధానమని మనవి చేస్తున్నాను. డబ్బులు లేనప్పుడు అప్పుచేయండి. ఇవ్వాల minor irrigation scheme కావాలన్నా, medium irrigation scheme కావాలన్నా మరొకటి కావాలన్నా కొంత విరాళాలు యివ్వమంటున్నారు. విరాళాలు ఎందుకు యివ్వాలి ? డబ్బులేదంటున్నారు గనుక వాళ్ళదగ్గర అప్పుఅడగండి. Betterment tax, development tax చేస్తున్నారుగదా దానికి కట్టుకోండి ఇన్ని భరించినా అదనంగా మీకు contribution యివ్వాలా ? Contribution యివ్వలేకపోతే పని చేయరా ? ఈ పనికి మీరు ఆక్కడ ఎందుకు ఉండాలి ? ఏవదైనా చేస్తాడు. contribution తో కాలక్షేపం చేయడానికి మరొకడు పనికిరాడా ? అందువల్ల ఇది సరైనటువంటి పద్ధతీకాదు. ఆ policy ని మాత్రం విరమించుకోవలసి యుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇరిగేషన్కు సంబంధించి ఎన్నాళ్లు మొత్తు కున్నప్పటికీ, నేటికీ పది సంవత్సరాలైంది, ఆంధ్ర శాసనసభ చక్కరింతంలో గోలపెడుతున్నది యిది వేషనల్ ప్రాజెక్టుగా వుండాలని, యిది న్యాయమైన కోర్కెయేగాని వారు ఒప్పుకోలేదు అంటారు ముఖ్యమంత్రిగారు. దేశంలోని వేషనల్ ప్రాజెక్టు హిరాకుడ్, భాకరానంగల్ గూర్చి తమకు తెలుసు. ఆస్థాయిలో యిది రావలసినది. వారు ఆంగీకరించడంలేదు. పూర్తి చెయ్యడానికి డబ్బు లేదు, వేసేంచెయ్యాలి ? అంటారు ముఖ్యమంత్రిగారు. ఏమీ చెయ్యలేకపోతే, ఆక్కడెందుకు, తప్పుకోండి. చేస్తే చెయ్యండి, చెయ్యలేకపోతే తప్పుకోండి. ఇందులో రాజకీయం, యుక్తి, చమత్కారం వుండడానికి వీల్లేదు. చెయ్య లేకపోతే చెయ్యలేమని తప్పుకోండి. దేశానికి కావాలనివ ప్రాజెక్టు అది. ఎందుకు అభ్యంతరం చెబుతున్నారు ? ఎవరి కోసం యిదంతా ? ఆంధ్ర దేశంలో మీ ధాన్యం అంతా మీరే తినేస్తున్నారు అంటున్నారు. దేశంలో దగ్గర దగ్గర 1800 కోట్ల రూపాయల పరిశ్రమలు యితరరాష్ట్రాలలో తినేస్తున్నారే. దీనికేమైనా కాంపెన్ సేషన్ గా ఆంధ్రదేశానికేమైనా ఇచ్చారా ? అది వీరెందుకు అడగదూ ?

ఈ నాడు యిక్కడ వందే ధాన్యమంతా ఎత్తుకుపోవడమేగదా జరుగుతున్నది. ఈ నాటి రేషనింగు పాలసీ, లెవీ పాలసీ పరిశీలించండి. తెలుస్తుంది. ఇక్కడ, ఆంధ్ర దేశంలో వండిన ధాన్యం ఆంధ్ర దేశంలో పున్నవాడు కొనుక్కోవాలంటే 90 నుండి 120 పైసలూ! బెజవాడలో కూలివాడు fair price shop లో 90 పైసలకు కొనుక్కోవాలా! అదే యిక్కడ నుండి వెళ్ళినది కేరళలోనూ, కొచ్చిన్ లోనూ 84 పైసలూ! అక్కడ చవక, ఇక్కడ ప్రియమా! ఇదేవా మన రేషనింగ్ పాలసీ! నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు కంప్లీట్ చేస్తాం అంటే వారు డబ్బు యివ్వరు. ఆ డిపార్టుమెంటు maintenance, ఆ overhead charges ఎవరివి? ఈ అనవసరపు ఖర్చులన్నీ ఎవరు భరించాలి? దీనిపైన మన ప్రభుత్వం ఎందుకిని ఐసా పైసా తేల్చుకోదూ? వీరెందుకు భయపడుతున్నారా? ఎవరు గట్టిగా కేక వేస్తే వాడికేగదా తిండిపెడుతుంది ఇందిరమ్మ! ఇది చాలా ప్రధానమైన సమస్య. ఒక ప్రక్కన దీని expenditure, administration overhead charges పెరిగిపోతున్నవి. ఇది ఆంధ్ర దేశాన్ని యావన్నా నాశనం చేస్తున్న సమస్య దీనిపైన తీవ్రంగా ఆలోచించవలసిన అవసరమున్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

వంశధార గురించి చక్కని మాటొకటి చెబుతున్నారు. ఈ మాటికి ఏడవారో, నవ్వాలోకూడా తెలీదంటేను, 'ప్రాథమికచర్యలు ప్రారంభించాము,' అన్నారు. చేస్తున్నాం ఏ అర్థరాత్రి పూట ప్రారంభించారో మాకు తెలియదు. వంశధార ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన నేరడి ఆనకట్టకు సంబంధించినదా మాట. ఏ రాత్రి పూట చేశారో మాకు వివరాలు తెలియవు. పూర్వం, రిజి ఎలక్షన్లుకు ముందు స్వర్గస్తులైన అల్లూరి సత్యనారాయణరాజు గారు, యిప్పుడున్న సంవత్సరముగారు వచ్చి పునాది రాళ్లువేశారు. పునాదిరాయి వేసి రెండు సబ్ డివిజన్లు పెట్టారు—ఒకటి పాడ్ వర్క్సుకో, మరొకటి కెనాల్ త్రవ్వడానికి. ఈ సబ్ డివిజన్స్ కు క్వార్టర్లు కట్టారు. నాకు తెలిసినంతవరకూ 12 లక్షలు ఖర్చుకూడా అయింది. అది రిజి ఎలక్షన్లుకు ముందు వేసిన సమాధి, ఐమీన్, పునాది. రిజి ఎలక్షన్లు తరువాత స్వర్గస్తులైన ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డిగారు సమాధిరాయే అన్నారు—ఆ డివిజన్స్ ఎత్తివేశారుగదా. ప్రజల డబ్బుతో కట్టిన ఆ యిళ్లలో కుక్కలూ, నక్కలు తప్ప మరేమీలేవు. కొన్ని యిళ్లు కూలిపోతున్నవి. ఎవరిసొమ్ము పోయింది? దేశం సొమ్ము. ఇటు వంటి పరిస్థితిలో యీ మాట ఎందుకు వ్రాశారు? ఈ నోట్ వ్రాసే రాత్రి ముఖ్యమంత్రిగారికి స్వప్నం ఏమైనా వచ్చిందా? ఎందుకని యీ మాటలు చెబుతున్నారు? చెయ్యదలచుకుంటే సీరియస్ గా చెప్పండి, లేకపోతే చెయ్యము అని చెప్పండి. కొన్నిసార్లు చెప్పేస్తున్నారు గదా. మీ తాతతో చెప్పుకోండి సమాధానంకూడా చెప్పం అనేస్తున్నారుగదా. అవకాశం వున్నది, చెబుతున్నారు! చెప్పండి. ఎప్పుడోవస్తుంది రాబందులకి గాలివాన ఒక్కమారే. రాబందులకి గాలి వాన ఒక్కమారే వస్తుంది. అందువలన, వంశధార విషయంలో తమాషా వ్యవహారంగా చూడవద్దని చెబుతున్నాను. అందర్ గ్రౌండ్ వాటర్ ఎక్కడ లభ్యం అవుతుంటే ఆ యితర వివరాలన్నీ పరిశీలించాలని చెబుతున్నాను. ఆ విషయాలపై

అంధ్ర ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకున్నదో తెలియదు. ఇప్పుడు ఆర్థర్ సేటివ్ గా గుడారీవద్ద కట్టుకుంటే కాగుంటుండేమో ఆలోచించండి అంటున్నారు. ఇప్పుడు రాజు గారు వచ్చారు; మళ్ళీ ప్రారంభించండి అన్నట్లుగా వ్యవహరించకండి. మహానీయుడు కాటన్ దొర వంద సంవత్సరాల క్రిందట 'కాగితంపై వంశధార' అని ఏ ముహూర్తంలో పెట్టాడో కానీ యంతవరకూ దీని అతీగాతీ మాత్రం చూసే నాధుడులేడు. 20 సంవత్సరాలు వాగ్దానాలతోనే గడిచిపోయినవి. ఇంతవరకూ దాని కొక రూపమంటూలేదు. ఇంతకాలానికి ముఖ్యమంత్రిగారు బడ్జెట్ ఉపన్యాసంలో ప్రాథమిక చర్యలు ప్రారంభించాము 'అన్నారు. ఎప్పుడు, ఏ విధంగా ప్రారంభించారో తెలియదు. ఆ మాటకు ఒక నిజమైన స్వరూపాన్ని కల్పించాలని మాత్రం నేను మవచితేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, పరిశ్రమలకు సంబంధించిగాని, వ్యవసాయాభివృద్ధికి సంబంధించి గాని ప్లాటిన్యూంట్ రిపోర్టులో యిచ్చిన లెక్కలప్రకారమే చూసినట్లయితే పర్ శేపిటా ఇన్ కం 150 % కూడా లేదు, టూల్స్ పవర్ మాత్రం 400 % కు పెరిగింది. దీనివలన మన పరిపాలనా విధానంలో పున్న అవకతవకలనండి, అసమర్థత అనండి ఋణపు అవుతుంది.

ఇకపోతే, వ్యవసాయోత్పత్తులగురించి ముఖ్యమంత్రిగారు చాలా సంతోషంగా బడ్జెటు ఉపన్యాసంలో చెప్పారు—1964-65 లో 75 52 లక్షల టన్నుల ఆహారపదార్థాలు ఉత్పత్తి చేసుకోగలిగాము అన్నారు. 1966-67 వచ్చేటప్పటికి ఉత్పత్తి 82.42 లక్షల టన్నులయింది. అంటే, గత వది సంవత్సరాలలో 541 కోట్ల రూపాయలు ప్లానింగ్ క్రింద ఖర్చుపెట్టాము; అందులో 59 % అగ్రోల్చర్ నిమిత్తం ఖర్చుపెట్టాము అన్నారు. గత వది సంవత్సరాలలో 82 లక్షల ఎకరాలు అదనంగా సాగుచేశాము అన్నారు. గత రెండు సంవత్సరాలలోను 11 లక్షల ఎకరాలు అదనంగా సాగుచేశాము అన్నారు. ఖర్చుపెట్టిన డబ్బు, సాగుబాగి ఎక్కువగా కనబడుతున్నవి, కాని పండిమాత్రం కనబడడంలేదు, Operation success but patient died. ఇదీ వీరి లెక్కలు చెబుతున్న పరిస్థితి. దీనినిబట్టి మనం చేస్తున్న ఖర్చులో నూటికి 20 వంతులుకూడా ఫలితాన్ని సాధించలేక పోవడానికి గల కారణాలేమిటో పరిశీలించవలసివున్నది. ఈ సందర్భంలో ఆహార పదార్థాల కొరత అనే మాటకు సంబంధించి ఒక విషయము చెప్పవలసి వున్నది. ఆహారపదార్థాల కొరత యీనాడు దేశంలో ఎవరికి? డబ్బు లేనివాడికి కొరత, బజారులోని ధర తగ్గించలేని చౌర్యాగ్యుడికి కొరత. డబ్బు వున్నవాడికి పంజాబ్ సన్ననియ్యం ఫులావ్ ఒక ప్లేటు కాదు, పదిప్లేట్లు కావాలన్నా యిస్తున్నారుగదా. దేశంలో నరుకు లేకపోతే యిదంతా ఎక్కడనుండి వస్తున్నది? దేశంలో నరుకు వుంది, తప్పుడు లెక్కలు వ్రాసి దేశానికి తద్దినం పెడుతున్నారు. కరణం కూర్చుని వ్రాసేస్తే వాటిని తహసిల్దారు వంపిస్తే కలెక్టరుగారు వ్రాసేస్తున్న యీ గుడ్డిగా వస్తున్న లెక్కలు తప్పుడు లెక్కలు. ఇలాగే ఇండియా ప్రభుత్వ పాయివరకూ యీ లెక్కలు వున్నాయి. సరియైన లెక్కలు యివ్వడంలేదనే విషయం నేను చెప్పడమేకాదు, స్వర్ణస్తులైన కిర్యాయ్ గారు 88 వ సంవత్సరంలో ఆనాడు కలెక్ట్రోలు రద్దుచేస్తూ పార్లమెంటులో ఒక ప్లేటుమెంటు యిచ్చారు,

అది చూడండి. దేశంలో ఆహారపదార్థాల కొరత లేదు, యివన్నీ తప్పదు లెక్కలు అని కంట్రోలు రద్దుచేస్తున్నామని వారప్పుడు చెప్పారు. కేంద్రప్రభుత్వ ఆహారకాళా మంత్రిగా వున్నవారు అన్నమాట అది. ఇప్పుడు రాజగోపాలాచారి గారి పేరు చెబితే వారు ఒప్పుకోరు, స్వతంత్రపార్టీ అని తిడతారు. అందువలన, కనీసం పార్లమెంటులో వారు యిచ్చిన statement నై నా పరిశీలించండి. ఇవర దేశాలనుండి వందల కోట్ల ఆహారం దిగుమతి చేస్తున్నారు. అవి సంవత్సరం మొదట్లోనే సగానికి సగం కంటే అయిపోతున్నాయి. కంటే బయట పారెయ్యడం మిగతా సగం గోడౌన్ లో వెయ్యడం జరుగుతుంది. గోడౌన్ లోనుండి తీసినప్పుడు మాత్రం ఊక వుంటుంది. ఇటువంటి పరిస్థితి తీసుకొచ్చారు. వ్యవసాయాభివృద్ధిపై పెడుతున్న ఖర్చులో ఫలితమేమీ ప్రజలకు దక్కకుండా చేస్తున్నారు. తప్పదు లెక్కలపై ఆధారపడి దేశానికి అన్నధాన్ని తీసుకొస్తున్నారు. వీటన్నింటినీ పునః పరిశీలించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

ఎన్. జి. ఓ.ల సమస్య సామరస్యం మీద, ఆందోళన లేకుండా ఉపసంహరించ జేసినందుకు అభినందిస్తున్నాను. కాని ఇది తాత్కాలికమా, కాళ్ళకమా అనేది ఆలోచించాలి. ఇప్పటికీ గండం దాటిపోయింది, ఫరవాలేదనే ధోరణిలో వున్నారు. వారు అడుగుతున్న న్యాయమైన కోర్కెలు పరిశీలన చేసి పరిష్కారం త్వరగా చేయాలి. ఈ సమస్యను పోస్టుపోసు చేసిన వారవుతారు కాని సమస్య పరిష్కారం చేసిన వారు కాలేరు. డి. ఎ. గురించి, ఎలిమెంటరీ స్కూలు టీచర్లు గురించి ఒక మాట చెప్పాలి. యూనివర్సిటీ గ్రాంటు కమిషను వారు కాలేజీలోవున్న లెక్చరర్లు గురించి వారి జీతాలు, భత్యాలు ప్రకటన చేశారు. మన ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. అన్ని ప్రభుత్వాలు కూడ అంగీకరించాయి అనుకుంటాను. సమాజపు పునాది అయిన ప్రాథమిక విద్యకు సంబంధించిన ఉపాధ్యాయుల జీతభత్యాలు గురించి పునరాలోచన చేయకపోవడం అన్యాయం అవునా, కాదా? తప్పనిసరిగా దీనిని గురించి ఆలోచించవలసిన అవసరం చాల వున్నది. నిరుద్యోగ సమస్య వున్నది. నిరుద్యోగుల సంఖ్య పెరుగుతున్నది ఉద్యోగాలు లేనివారికి యివ్వలేము యీ ప్రణాళికల వల్ల అనేది రుజువు అయిపోయింది. ఇప్పుడు వున్నవారి ఉద్యోగాలు ఊడగొట్టడానికి వచ్చింది, ఇప్పుడు దేశంలో ఇంజనీరింగు స్టూడెంట్లు అంతాకూడ ఉద్యోగాల కోసం ఆందోళన, సమ్మెలు, ప్రదర్శనలు చేయడం మొదలు పెట్టారు. ఇంజనీరింగు చదువుకున్నాము, మాకు యీ దేశంలో బ్రతుకుతెగవు వుందా లేదా అని ఆందోళన వడుకున్నారు. ఇంజనీరింగు చదివి, పరీక్షలు పాసయి గవర్నమెంటు ఉద్యోగాలు చేసేవారిని ఊడగొట్టడం జరిగింది. ఇవి తీవ్రమైన సమస్యలు, వీటి పరిష్కారానికి తగిన ఆలోచనలు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఆర్థిక నిర్బంధాల గురించి చాల మాటలు చెబుతున్నారు. ఒక ప్రక్క యీ మాటలు చెబుతూనే గవర్నమెంటులో ఎన్ని సంస్థలు పెట్టారు? నా లెక్కల ప్రకారం 14 సంస్థలు వున్నాయి, ఖాదీ బోర్డు, లేదర్ బోర్డు, వేర్ హౌసుంగు కార్పొరేషను, స్కాల్ స్కెల్ ఇండస్ట్రీస్ కార్పొరేషన్, ఇండస్ట్రీస్ ఫిసాన్సు కార్పొరేషను, స్టేట్ ఫిసాన్సు కార్పొరేషను—ఇటువంటివన్నీ వున్నాయి.

పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చేయడానికి వేరు వేరు సంస్థలు వున్నాయి. ఈ సంస్థలు వుండ కూడదని నేను అనను. ఉద్యోగాలు కల్పించారు, బోర్డులు ఏర్పాటు చేశారు. ఇందులో 10-15 మంది సభ్యులు. చైర్మను. ఆ చైర్మనుకు గౌరవ వేతనం, జీతాలు అంటే తప్ప. వారికి బంగళాలు, కారులు—యీ ఖర్చులు ఎందుకు వుండాలి? మంత్రిగారున్నారు, డిపార్టుమెంటు ప్లాన్ వున్నారు. స్టేటు లెవెల్ లో కావాలంటే అంసెల్లీ లెవెలులో ప్రతి డిపార్టుమెంటుకు కన్సల్టేటివ్ కమిటీలు వేయాలనే ఆలోచన వుందని చెప్పారు. కన్సల్టేటివ్ కమిటీలు వేసుకోవచ్చుగాని పరిపాలించడానికి ప్రత్యేక సంస్థలు పెట్టి ఎక్కువగా ఖర్చు పెరిగడానికి దారితీశారు. ఈనాడు డబ్బు లేదు కాబట్టి ఉద్యోగులను తీసేస్తున్నాము అన్నారు. అప్పుడు డబ్బు వుండి పెంచారా, డబ్బు లేకుండానే పెంచారా? రివెన్యూ వ సం. వచ్చేసరికి యిన్ని వేలమందికి యీ ప్రణాళిక వల్ల ఉద్యోగాలు చూపిస్తామని ప్రణాళిక వేసిన ఫలితం కదా యీ ఉద్యోగాలు పెంచడం. ఉద్యోగస్థులను తీసేస్తున్నారు. ఈ బోర్డులను—జాక్ బోర్డులను వీలయినంత త్వరలో తీసేస్తే ఖర్చు తగ్గుతుందని కూడ మనం చెబుతున్నాను, దాని గురించి కూడ ఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను. లాంక్వెజీ యిన్స్ట్రూ గురించి నాకు ఇప్పుడు చెప్పడానికి అవకాశంలేదు, ఎడ్యుకేషను డిమాండు వచ్చినప్పుడు మాట్లాడతాను. కాని, విషయం వున్నది. ఏ భాషను కూడ వ్యతిరేకించడం మూర్ఖత్వం కాదు, ప్రతి భాష అందరూ నేర్చుకోవలసిందే. కాని నిర్బంధంగా ఒక మాతృభాష వున్న వారిపై యింకొక భాష రుద్దకూడదని మా వుద్దేశం. అసలు ఎవరైనా అభివృద్ధి చెందాలంటే మాతృ భాషలో చదువుకోవడానికి అవకాశం వుంటే తొందరగా విజ్ఞానం అభివృద్ధి అవుతుంది. అయితే ఇంగ్లీషు ఎందుకు కావాలంటున్నారు అంటే వాదనరీత్యా అందరికీ బాగానే కనబడవచ్చు. ఇంగ్లీషు వద్దు అనే వారి కిడ్డలు కూడ ఇంగ్లండులో చదువుకుంటున్నారు. ఇక్కడ వున్న డాక్టర్లు భయపడుతుంటే ఆ వాద నిజపరీక్షితి తెలుసుకోవడానికి ఇంగ్లాండు వెళ్లారు కదా. వైద్యంలోగాని, శాస్త్ర విజ్ఞానంలోగాని ఇంగ్లీషులో వుండే తిటరేచరు మరొక భాషలో లేదని ఒప్పుకుంటున్నారు. హైదరాబాదు సంస్థానములో ఉర్దూ రాజ భాషగా చేయాలని, అన్ని శాస్త్రాలు కూడ ఉర్దూ అభివృద్ధి చేయాలని 700 సం. లు బ్రహ్మాండమైన కృషి చేయడం జరిగింది కదా. ఇంగ్లీషును విడిచిపెట్టుకుంటే ప్రపంచంలో వెనుకబడిపోతాము, అధోగతి చాలవుతాము అని ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్లు చెప్పారుకదా, ఇవన్నీ అందరికీ తెలిసిన విషయాలే. ప్రపంచమంతా ఒకటిగా కావాలని, ప్రపంచమానవులంతా ఒకటేనని అనుకుంటున్న యీ రోజులలో ఒక దేశాన్ని ఇంకొక దేశం అర్థం చేసుకోవడానికి ఇంగ్లీషు ఒక నేటికీ, ఒక పొజిషనుకు వచ్చి ఎస్టాబ్లిష్ చేసుకున్న తరుణములో ఇంగ్లీషు వద్దు అనుకోవడం మన కల్లను మనం పొడుచుకోవడం అవుతుందా, కాదా? మన భాషను అభివృద్ధి చేయవచ్చు, రేవంటినుంచే యీ భాష అభివృద్ధికి పండితులను పిలిచి కావలసిన బిల్డింగు కట్టి, కావలసిన అవకాశాలు కల్పించవచ్చు. అయితే ఎప్పటికీ డెవలప్ చేస్తారో అప్పటి వరకు—యీనాటి వరం వారు తెలుగులోనో

హిందీలోనో అన్ని కాస్తాల్ని వచ్చేవరకూ తవన్ను చేసుకుంటూ కూర్చోవాలా? ఇదేదో కాంప్రామైజు చేసే వ్యవహారం కాదు. కాంప్రామైజుచేసి ఎవరినో తృప్తి సరుద్దామనుకుంటే అది పొరపాటు. వాస్తవ విషయాలు చూడాలి. ప్రపంచంలోని మిగతా దేశాలతోపాటు మనంకూడా ముందడుగు వేయాలంటే ప్రపంచంలోని జనాన్ని మన బిడ్డలకు కల్పించడానికి ప్రయత్నం చేసప్పుడే సాధ్యమవుతుంది కాని మరొక విధంగా కారని సుస్పష్టంగా మన విశేస్తున్నాను అన్ని భాషలు నేర్చుకోడానికి అవకాశం యివ్వాలి. ఎవరైనా 20 భాషలలో పండితుడు అయితే బ్రహ్మరథం పట్టి ఊరేగిద్దాము ఎద్యుకేషను గురించి గౌరవ విద్యా మంత్రిగారు ప్రైమరీ, అప్పర్ ప్రైమరీ, సెకండరీ అని చెప్పారు. ఉన్నతమైన స్థాయిలో పిల్లలు నేర్చుకోడానికి పిలుగా వద్దతి మార్చారు. బండి ముందర పెట్టారు. గుర్రం ఎక్కడా కనబడటం లేదు. గుర్రం వెనుక వున్నా నయమే ముందుకు తీసుకువెళ్ళి కట్టవచ్చు. కాని, అసలు గుర్రమే లేదు. అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూలులో బి.ఇడి లను ఎంత మందిని వేశారు? తైలరీ, పుస్తకాలు, అ ఎక్స్ప్ మెంటు వున్నాయా? స్టేటుమెంటు చేసేస్తే విద్య బాగులయినట్లా? ఏవో ఎక్స్ పెరిమెంటు చేస్తున్నారు. ఈ 20 సం.లలో ఒక్కొక్క విద్యా మంత్రి వచ్చి, వారికి ఒక్కొక్క రాత్రి ఒక కలవస్తే దానిని ఎక్స్ పెరిమెంటు చేయడానికి ఒక పాలసీ పెట్టడమేనా? ఇప్పుడు పి.యు.సి. తీసేయాలి. మళ్లా ఇంటరిమీడియట్ పెడతాము అంటున్నాడు. 7 వ ఫారం తీసేసి ఇంటరిమీడియట్ అంటున్నారు. మల్టి పర్పస్ అని ప్రజల సొమ్ము ఖర్చుచేసి, పిల్లలను పాడుచేసి. ఇప్పుడు అది పనికిరాదు అంటున్నారు. కాస్త్రీయమైన దృక్పథంతో ఒక స్థిరమైన విధానం ఎద్యుకేషనులో తేవడానికి ప్రారంభించాలి.

సోషల్ వెల్ఫేర్ గురించి ఒక మాట వున్నది. ఎప్పుడు సోషల్ సోషల్ అని అంటారేమోనని చివరగా చెబుతున్నాను. గవర్నమెంటు అపీలు పెట్టింది. విచారణ ఎప్పటికీ వస్తుందో తెలియదు. శ్వరగా విచారణకు తెప్పించడానికి ప్రయత్నం చేయడంలేదు. ప్రభుత్వానికి నిజంగా బాక్ వర్లు క్లాసువారి సమస్యల మీద దృష్టిపెట్టి వాటిని పరిష్కరించాలని వుంటే వారికి అన్యాయం జరిగిందని ముఖ్యమంత్రిగారు ఒకసారికాదు, రెండుసార్లు కానననననలోనే ఒప్పుకున్నారు. కాని, ఆ అన్యాయం సవరణ చేయడానికి ప్రయత్నం చేయలేదు. అపీలు పెట్టాము, విచారణ రానీయి. చూద్దాము. ఆలోచిద్దాము అనే ధోరణిలో వుంది. దీనికి సీరియస్ గా ఒక థాట్ యిచ్చి కేసు విచారణ వుండగానే ప్రభుత్వానికి హృదయపూర్వకంగా సదుద్దేశము వుంటే వెనుకబడినతరగతులవారి బిడ్డలు బాధపడకున్నారు. ఏదో ఒక విధంగా కాలేజీలలో వృత్తి విద్యలలో ప్రవేశం కల్పించడానికి మార్గం వుందా లేదా అనేది పరిశీలన చేయడానికి ఒక కమిటీ వేయవచ్చును. మేము ఇందుకు ఒక కమిటీ వేయమని చెబితే వేయరు. ఇది సవతి తల్లి ప్రేమ అమకోవాలో, కన్నతల్లి ప్రేమ అమకోవాలో అర్థం కావడంలేదు. దీనినిగురించి శ్రద్ధ తీసుకోవాల్సి కోరుకూ నాకు యీ అవకాశమిచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలర్పిస్తూ నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి లక్ష్మయ్యనాయుడు (పెనుగొండ) :— అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన 1968-69 బడ్జెటును ఆర్థిక పరిస్థితులను అనుసరించి తయారు చేసినట్లు మేము తెలుసుకుంటున్నాము. ఆంధ్రప్రదేశ్ వచ్చి పది సంవత్సరాలైనది. ఈ కాలంలో రెండు ప్రణాళికలు పూర్తి చేయడం జరిగింది. ఆహారోత్పత్తిని పారిశ్రామికోత్పత్తిని పెంపొందించడం ముఖ్యంగా కొన్ని లక్షల ఎకరాలు సాగులోనికి వచ్చింది. వంటలు పాడై పోవడంవల్ల వసులు వెనుకబడడంవల్ల ఆర్థిక పరిస్థితులు చక్కబడలేదు. ప్రధాన కార్యదర్శిగారిని అధ్యక్షునిగా వేసి ఒక సంఘాన్ని అభివృద్ధి నిమిత్తం ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. వారు జిల్లాలో డెవలప్ మెంట్ బోర్డులను పెట్టి అభివృద్ధికోసం చాలా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. వరి, జొన్న, గోధుమలకు మంచి విత్తనాలు సంబంధించి పరవతీసరియైన కాలంలో ఇచ్చి ఆర్థిక సహాయం సహకార సంఘాలద్వారా ఏర్పాటు చేయించి ఎంతో క్రద్ధతో రైతులకు తోడ్పడుతున్నారు. ఖరీఫ్ వంటలో దాని ఫలితాలు చూడ గలము మంచి వంటలు చేతబట్టుకోడానికి ఆస్కారం కలుగుతుంది పోవం పాడు, నాగార్జునసాగర్, తుంగభద్ర- ఇటువంటివి అన్ని పూర్తి కావలసిన పని ఉన్నది. గోదావరి బారేజీ రైతుల విరాళాలతో పూర్తి చేసిన తరువాత ఆహారం తోటులేకుండా సమకూర్చుకోడానికి ఎక్కువ ఆస్కారం ఉన్నది. ఆ విధంగా కావలసిన ఏర్పాట్లు చేసుకోవలసి ఉన్నది. స్కూల్ ఫైనల్ వరకు విద్యార్థినులకు ఉచిత విద్యా పోకర్కం ఏర్పాటు చేశారు. ఇప్పుడు బాలురకు కూడా ఇటువంటి సదుపాయం ఏర్పాటుచేసి అందరకు సంతోషం కలిగించినందుకు అభినందించవలసి ఉన్నది. పంచాయతీలలో పంచాయతీ సమితులలో జీతాలు సకాలంలో ఇవ్వడం లేదని కానన సభ్యులనుండి ఆక్షేపణలు వచ్చాయి. అవి పూర్తిగా ఆబద్ధం అనడానికి లేదు. రెండు మూడు మాసాలుగా వేతనాలు ఇవ్వడం ఆలస్యం అవుతోంది. తరువాత సర్దుకుంటున్నారు. అనుపత్రులు, స్కూల్స్ ఉండే బిల్డింగులకు ఇచ్చే అద్దెలు ఇవ్వడంలో అయిదారు మాసాలు ఆవుతోంది. ఆర్థిక పరిస్థితి బాగాలేక ఆ చిక్కులకు లోనుకావలసి వస్తోంది. ఉద్యోగస్థులను తగ్గించడం, నాలుగవ ప్రణాళికను వాయిదా వేయడం, జరిగే వసులను ఆలస్యం చేయడం వీటినిబట్టి ఆర్థిక పరిస్థితి ఎంతమాత్రం బాగాలేదని దానిని బాగుచేసుకొనడం అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను. మద్యపాన నిషేధం తొలగించినట్లయితే దానివల్ల 20 కోట్లవరకు రాబడి వస్తుంది కనుక మన పరిస్థితులు బాగుపడడానికి ఆస్కారం ఉంది కాబట్టి ఆ విధంగా చేయాలని కోరుతున్నాను. మద్యపాన నిషేధం తొలగించినందువల్ల ఎంతోమంది లక్షాధికారులు అవుతున్నారు. వారందరు ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగానే ఉంటున్నారు కాని అనుకూలంగాలేదని అందరికీ తెలిసిన విషయమే. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం అయిన నిజలింగప్పగారు వారి రాష్ట్రంలో మద్యపాన నిషేధం రద్దుచేయడంవల్ల మూడురెట్లు ఆదాయం సంపాదించారని నిన్ననే పేపరులో వడింది. ఎటువంటి ఆక్షేపణలు రాకుండా చేయడానికి ప్రభుత్వం చక్కగా నిర్వహించడానికి ఈ విధమైన సదుపాయం కలిగించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వి. సి. శేషరావు :— అధ్యక్షా. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన బడ్జెటు రాష్ట్రంలో అంత ఆశాజనకంగా లేదనిపిస్తోంది. బడ్జెటులో క్రొత్త క్రొత్త స్కీములు వస్తాయని రాష్ట్రం అభివృద్ధి చేసుకోడానికి వీలుకావతుందని క్రొత్త స్కీములు వల్ల unemployment కొంత అయినా solve అవుతుందని ఆశపడ్డాము. కాని సమస్యలు సమస్యలుగానే ఉండి పోయాయి. ప్రతి సంవత్సరం డబ్బులేదు, డబ్బులేదని చెప్పడమే కాని డబ్బు వచ్చే మార్గాలు ఏమిటి, ఏ విధంగా రాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోవాలనే ఆలోచన లేకుండా పోతోంది అనిపిస్తోంది, మన రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలకు చాలా ఎక్కువ డబ్బు కేటాయిస్తున్నారు. లేనేలేవని చెప్పాలి, మన దేశం వ్యవసాయ దేశం అయిపోతున్నది మన రాష్ట్రం వ్యవసాయక రాష్ట్రం అయిపోతున్నది ఇతర రాష్ట్రాలకు మనం పండించి చాలా ధాన్యం పంపుతున్నప్పుడు మనం ఏ రాష్ట్రాలకు ధాన్యం పంపుతున్నామో ఆ రాష్ట్రాలకు సబ్సిడీ ఇస్తున్నారు కాని ఎక్కువ ధాన్యం పండించి పంపుతున్న మనకు సబ్సిడీ రావడంలేదు. ధరమాత్రం వస్తోంది, ధర వచ్చిందని మాత్రమే ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. మన రాష్ట్రం ఎక్కువ ధాన్యం పండించి సప్లై చేస్తున్నప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం మనకు సబ్సిడీ ఇచ్చేట్లు ఉండాలి. లేదంటే ఇ రి గేషన్ ప్రాజెక్టులకు finance చేసేట్లు ఉండాలి. నాగార్జునసాగర్ క్రింద పండిస్తామని అంటున్నాము. కాని దానిని పైట స్కీముగా తీసుకుని అప్పు రూపంగా మాత్రమే ఇస్తాము అంటున్నారు. ఇతర రాష్ట్రాలతో compare చేసి చూస్తే మనం ధాన్యం పంపే రాష్ట్రాలకు సబ్సిడీ ఇస్తున్నారు. ఈ కారణమ్యం పోవాలి. నిరుద్యోగ సమస్య చాలా పెరిగిపోతోంది. పోయిన సంవత్సరం చెప్పారు. 1,200, 1,400 మంది ఇంజనీర్లను retrench చేసారని టీచర్లను retrench చేసారని చెప్పారు. ఇంకొకటి వెనుకబడినవారు, భూములు లేనివారే ఉద్యోగాలు చేసుకుంటూంటారు. వేరే ఆదాయాలు లేనివారే ఎక్కువగా ఉద్యోగాలు లోనికి వస్తున్నారు. వెనుకబడిన జాతులు కాని హరిజనులుకాని ఉద్యోగాలు దొరక్కపోతే బ్రతికే అవకాశాలు లేవు. సమితులలోను జిల్లాపరిషత్తులలోను తక్కిన సెలక్షన్ కమిటీలలోను వెనుకబడిన జాతులకు అన్యాయం జరుగుతోంది. పంచాయితీ సమితి ప్రశ్నించేటటువంటి ఓటంబంనుంచి వచ్చినవారై ఉంటారు. భాగ్యవంతులు, అక్కడ బంధుప్రీతి, ఆశ్రిత పక్షపాతంతప్ప communal G O ఉందిని reservations ఉన్నాయని వాటిప్రకారం చేయాలని సమితి ప్రశ్నించేటటువంటి జిల్లా పరిషత్తు చైర్మన్ అనుకోడంలేదని చెబుతున్నాను. ఒక ఉదాహరణ చెబుతున్నాను. మా గుంటూరు జిల్లాలో మూడు సంవత్సరాలక్రితం సెలక్షన్లు జరిగింది. ఈరోజు వరకు లిస్టు బయట పెట్టలేదు. వారికి కావలసిన అభ్యర్థులను అందరినీ సమితులలో ఉద్యోగాలలో చేసుకొన్నాను. వారిని రిటైరించి చేయడానికి వీలులేదని సెలక్షన్లు చేసినవారికి ఉద్యోగాలు లేకుండా చేస్తున్నారు. సెలక్షన్లు కమిటీలో యేవరున్నారు? జిల్లాకలెక్టరు మొదలు, పరిషత్తు చైర్మను, మిగిలిన యింకొక ప్రెసిడెంటు ఉంటారు అన్యాయం యెందుకు జరుగుతోందంటే వెనుకబడిన జాతుల హరిజనుల ప్రతినిధులు లేరు. అడిగేవారు లేరు. ఏమిచేస్తున్నారో సెలక్షన్లు కమిటీలో యేమిజరిగిందో ఉద్యోగాలు యేవరికి ఇస్తున్నారో

అడగడానికి అవకాశం లేకుండా పోయింది. మూడు సంవత్సరాలు సెలెక్షన్లు నిర్వహించబడ్డాయి. ప్రభుత్వం అడగరు. ప్రశ్నలు వేస్తే వారందరూ ప్రజా ప్రతినిధులు ప్రజారాజ్యంలో న్యాయమే జరుగుతుందని అన్నారు. పంచాయత్ రాజ్ తో వెనుకబడిన జాతులకు అన్యాయం జరుగుతోందని చెబుతున్నాను. నారిజనులకోసము వెనుకబడిన జాతులకోసము కొంత వచ్చేంటు ఖర్చు పెట్టవలసిఉంది. అదికూడా ఖర్చు పెట్టడంలేదు రోడ్లు వేసుకుంటారు. యెక్కడంటే సవర్ణుల లొకాలిటిలలో వేసుకుంటారు. ఎక్కడికంటే కూడా ఊర్లలోనే వేసుకుంటున్నారు. గాని నారిజనవాడలో వేసుకోవడంలేదు. 15% రిజర్వేషన్లు ఉంది ఖర్చులో 15% నామమాత్రంగా ఉంటుందిగాని ఖర్చు పెట్టరు. ఒక పై సకూడా ఖర్చు పెట్టలేదని చెప్పడానికి వెనుదీయడంలేదు ఈ మధ్యనే రాష్ట్రాలను వాగుచేయాలని ప్రతి జిల్లాకు డెవలప్ మెంటు కమిటీ వేశారు. అక్కడ జిల్లాకలెక్టరు, చైర్మను జిల్లా పరిషత్తు, వక్కిన ఆఫీసర్లు ఉంటారు నానఫిషియల్స్ యెవరున్నారంటే వాటి కావలసిన ఒక రిద్దరు వ్యక్తులు యెదో ఒక ఆర్గనైజేషన్ అధ్యక్షులుగా ఉన్నవారేవని వేరేవారు ఉండరు. సేవ యంతకుముందు చెప్పినట్లు వెనుకబడిన జాతుల అభివృద్ధి కొరకు యేమయివా స్కీము ఉన్నాయో అంటే ఆ స్కీములు చూడడానికి ఒక ప్రతినీధి లేదు. జిల్లా అభివృద్ధి సంఘంలో వెనుకబడిన జాతులవారికి హరిజనులకు పెడ్యూల్లు ప్రయిజుక్కుకూడా ప్రాతినిధ్యము యివ్వాలని సేవ ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వంవారు పెడ్యూల్లు కాన్ఫ్రెన్స్ లో చాలా అన్యాయం చేసేస్తోందని ఒకసారికాదు, అనేకసార్లు అనేక రిప్రజెంటేషన్లు యివ్వడమే కాకుండా యీ నభలో అనేకమంది గౌరవ సభ్యులుకూడా మాట్లాడినారు. స్కాలర్షిప్పు విషయంలో హరిజనులకు అన్యాయం జరుగుతోంది. ఎప్పాయింటుమెంటు ఒక సారి చూస్తే మదరాసు గవర్నమెంటులో ఉన్నప్పుడుమాత్రం డైరెక్టు రిక్రూటుమెంటు డిప్యూటీ కలెక్టర్ల జరిగింది. తరువాత జరగలేదు. యెందువల్లనంటే అక్కడ ఉన్న అధిపతులు ఉద్యోగాలు లేవని చెబుతూ స్పెషలు ఎప్పాయింటుమెంటు క్రింద ప్రత్యేకంగా యివ్వదలచుకున్నవారికి ఆఫీసర్ ఆన్ స్పెషల్ డ్యూటీ అని చూపిస్తున్నారు. అందువల్ల ఉద్యోగాలలో యెన్ని భాగీలు ఉన్నప్పటికీ రిజర్వేషన్లు ఉండో లేదో చూపించడానికి ఆఫీసర్లు మభ్యపరచి అసెంబ్లీకి చూపించడం లేకు. అందువల్ల అన్యాయం యెక్కువగా జరుగుతోంది. కనుక యీ విషయంలో కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు సర్వీస్ ఫోర్ ఫోలియో నిర్వహిస్తున్నారు కనుక సక్రమంగా పరిశీలించి హరిజనులకు అన్యాయం జరగకుండా చూడాలని కోరుతున్నాను. బంజరు భూములు చాలవరకు కేటాయించారని అంటున్నారు. అక్కడ కేటాయించినది చూస్తే పోయిన సంవత్సరం లక్ష యెకరాలు కేటాయించారు అన్నారు. ఈ సంవత్సరం అంతగా ఉన్నట్లు కనిపించదు. చూస్తూనే ఉన్నామంటున్నారు. మా జిల్లాలో చాలా హెచ్చు ఉన్నాయి. ఒక సాకు చెబుతున్నారు. నాగార్జునసాగరు వస్తున్నది కనుక వచ్చే చోట్ల హరిజనులకు భూములు యివ్వము అన్నారు. అది చాలా అన్యాయం. అందువల్ల నాగార్జునసాగరు కాలువలకు జవనరమైన భూమి ప్రత్యేకించి తక్కిన బంజరు భూములు హరిజనులకు కేటాయించడం చాలా అవసరం. సోషలు వెల్ఫేర్ గురించి మనం ప్రతీసారి చెబుతున్నాము. వెనుకబడిన జాతులవారికి

హరిజనులకు బాగా ఖర్చుపెడతామని చెబుతున్నారు. గతసంవత్సరం చూస్తే ఇండ్లస్థలాలకుగాని, స్కూలర్ల పులకుగాని, బోర్డింగు గ్రాంటుకుగాని చాలాతక్కువ యిచ్చారు. ఎక్కువగా పెంచుతున్నామన్నారు. ఒక ప్రక్క గ్రాంటు పెంచుతున్నామని చెబుతూ మరొక ప్రక్క ఆఫీసర్లకు తాళిదు యిస్తున్నారు. సేవ్ చేయాలని. ఒక్కడనుంచి సేవ్ చేసి జమకట్టండి అని చెబుతున్నారు. పోయిన సంవత్సరం చూస్తే దాదాపు 80-40 లక్షల రూపాయలు సేవింగ్స్ చూపించినారు ఇదిచాలా అన్యాయం. ఆఫీసర్లకుగానూ సోషల్ వెల్ఫేర్ సర్వీసెస్కు, హరిజనులకు, షెడ్యూల్డ్ ట్రైబులకు న్యాయంగా, సక్రమంగా డబ్బు ఉపయోగించాలని ఆ విధముగా చూడాలని కోరుతున్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో ఒక మాట చెప్పవలసి ఉన్నది. ఎలక్ట్రిసిటీ చాలా అభివృద్ధి చేసుకుంటున్నాము. ప్రజలదగ్గరనుంచి కంట్రీబ్యూషన్లు 1/2 చెల్లిస్తే యెలక్ట్రిసిటీ స్కీమ్స్ యిస్తామని చెబుతున్నారు. ఇది చాలా అన్యాయము. వర్షాలు పడినందువల్ల కోస్తా జిల్లావారికి లాభించింది గాని మెరక పంటలు పండించే ప్రాంతాలవారికి ఉపయోగించలేదు. అటువంటి ప్రాంతాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ విరివిగా యివ్వాలి. ఖర్చులో నాలుగవ భాగాన్ని భరించినవారికి ఎలక్ట్రిసిటీ యిస్తామనడం సబబుకాదు, న్యాయంకాదు. మూడు పంచవర్ష ప్రణాళికలు వేసుకున్నప్పటికీ వెనుకబడిన గ్రామాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ లేదు. రోడ్లు లేవు. అటువంటప్పుడు ప్రభుత్వంచారు కొంచెం ముందుకు వచ్చి గ్రామాలను అభివృద్ధిచేయడానికి బావులమీద ఆధారపడిన రైతులకు సహాయం చేయాలంటే ఎలక్ట్రిసిటీ పూర్తిగా యివ్వాలి. వర్షాలు లేని ప్రాంతాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ యివ్వాలనే కోరుతున్నాను. ఈ సంవత్సరం మిర్చి మా జిల్లాలో యెక్కువగా పండింది. ధరలు లేక రైతులు చాలా బాధలు పడుతున్నారు. ఇదిపరకు ధరిలకు యిప్పటి ధరలకు చూస్తే ధరలు యేమీ లేవు. దానికి గాను ప్రోసెసింగ్ ఫ్యాక్టరీలు పెట్టించాలి. ఇతర దేశాలలో చిల్లీస్ నుంచి, ఆనియన్స్ నుంచి రసము తీసి కేనింగు చేసి యెక్స్పోర్టు చేస్తున్నారు. అదే విధముగా మన రాష్ట్రంలో మిర్చికి, మేంకోన్కి, ఆనియన్స్కి ప్రాదరాబాదులో పండే గేర్మిష్కి కొన్ని యిండస్ట్రీస్ స్థాపించి వస్తువులు చెడకుండా ప్రోసెస్స్ చేసినట్లయితే మంచి ధర వచ్చినప్పుడు అమ్ముకొనడానికి వీలుంటుంది. ఆ విధముగా చేయాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—అధ్యక్షా, డిసెంబరులో జరిగిన తొలిసారి కాననభ సమావేశము డిసెంబరు మాసములో జరగక 1969 వ సంవత్సరం ఫిబ్రవరిలో జరగడం రీత్యా రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ప్రజా సమస్యలను యేమేరకు వాయిదా వేసినా తప్పించుకు తిరుగువాడు ధన్యుడు అనే పరిస్థితిలో ప్రభుత్వం పట్టించుకోక ఆరు మాసాలుగా వాయిదా వేస్తూవచ్చింది. ఒక పరిష్కార మార్గం కనిపెట్టడానికి దిక్కు, దరి తెలియకనే యీ పరిస్థితి చేపడని అందరూ కూడా భావిస్తున్నారు. ప్రతిపక్ష సభ్యులు తప్పనిసరిగా యీ వైపు నుంచి కొన్ని విషయాలు అడుగుతారు. ఈ మహాసభ ఖర్చులు యేమిటని, యిటీవలనే అంతర్జాతీయ తమిళ సదస్సు జరిగింది. అంతర్జాతీయ తమిళ సదస్సుకు చారు 21 లక్షల రూపాయలు వసూలు చేశారు. వసూలు చేసిన మొత్తాన్ని

యీ విధముగా ఖర్చుపెట్టామని వారు ప్రకటించారు. 8 లక్షల రూపాయలు ప్రదర్శనకు ఖర్చుపెట్టాము. మిగిలిన 18 లక్షల రూపాయలలో దాదాపు 9 లక్షల రూపాయలలో ఒక్కొక్క యూనివర్సిటీకి 8 లక్షల రూపాయలు, తమిళ భాష ప్రవోధానికి యిచ్చాము అని చెప్పారు. పోతే 4 లక్షలు మిగిలినాయని స్పష్టంగా చెప్పారు. ఆ విధముగా యెందుకు చెప్పలేదు? చెప్పలేదు కాబట్టి అనుమానించవలసివస్తే తప్పా? దానికి ప్రభుత్వం ప్రకటించడం మినహా యే సమాధానం చెప్పినా సమాధానం కాదు, అధ్యక్షా. ఈ నాడు పరిస్థితి ఆర్థికంగా మన రాష్ట్రంలో చూస్తే, ఉన్నటువంటి పరిస్థితులు యేమిటి? ఒక వైపు ధరలు పెరుగుతున్నాయి. రెండవవైపు ప్రజల కొనుగోలు శక్తి పడిపోతున్నది. కొందరికి సంపద పెరుగుతోంది రెండవ వైపున అధిక సంఖ్యలో ప్రజలకు దరి ద్రము పెరుగుతున్నది. ఒక వైపు పారిశ్రామికోత్పత్తి పెరుగుతున్నది. ఇంకొక వైపున పశుశ్రమలు మూత పడినవి. ఉత్పత్తి పెరిగే సందర్భములో నిరుద్యోగము పెరగడము విధూరముగా వున్నది దీనికి కారణములు ఎవరు? *Economic recession* అని చెప్పితే సరిపోతుందా? *Economic recession* అయితే దీనికి కారణము ఏవరు? ఈ విధంగా తీసుకొని రావడానికి ఎవరు ద్రోహము చేస్తున్నారంటే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కెట్టుబడిదారీ విధానము కాదా అని అడుగుతున్నాను. 2వ ప్రణాళిక కాలములో *industrial production* 68% పెరిగింది అన్నారు 3వ ప్రణాళిక అఖరుకు 48% పెరిగింది అన్నారు. ఇంజనీర్లకు *retrenchment* కొద్ది సంఖ్యలో కాదు. ఈ సంవత్సరము 8 వేల మంది నిరుద్యోగులయ్యారు. 7500 మంది డిగ్రీలు పుచ్చుకొని ఉద్యోగాల కొరకు ఎదురుచూస్తున్నారు. చేత సౌభాగ్యానికి సహాయపడే ఈ 10,500 ఇంజనీర్లు పనిలేకుండా వున్నారు. ప్రభుత్వము యొక్క ఆలోచన చాల విచిత్రముగా ఉన్నది. ఇంజనీర్లు అంతా బంజరు భూములు సాగు చేసుకొని బ్రతకండి అని దా. కె. యల్. రావు గారు సలహా యిచ్చారు. కంట్రాక్టులు తీసుకొని లంచగొండి తనాన్ని పెంచాలని ప్రభుత్వ ఉద్యోగమేమో నాకు అర్థం కాలేదు. 50% సీట్లు తగ్గించాలని చెప్పడము కేంద్ర ప్రభుత్వము నుంచి రాష్ట్రానికి ఇచ్చే సూచనా అని అడుగు తున్నాను. 1969 నుంచి ఆమలు జరపాలని అంటున్నారు. 4వ ప్రణాళిక మొత్తము 5-2 కోట్ల రూపాయలలో 280 కోట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వము ఇస్తే 242 కోట్లు ఎక్కడ నుంచి తీసుకుని రావడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. అమెరికా వంటి సామ్రాజ్యవాద దేశాల సహాయముతో ఇంత వరకు జరిగినది. ఆ సహాయము ఆగిపోయే సరికి *plans* ఆగిపోవడము. ఉత్పత్తి వేగము తగ్గడము జరిగింది. *Economic recession* అని ముందడుగు వేయలేని పరిస్థితులలో పడినాము. ఈ ఆర్థిక దుస్థితికి కారకులు ఎవరు? ప్రభుత్వము అనుకొన్న ప్లాన్సు ఆమలు జరుపడానికి 242 కోట్లను ఎక్కడ నుంచి తీసుకొని వస్తారు. ఆర్థిక వనరులు ఏవి? ఎక్కడ నుంచి ఆర్థిక వనరులు సేకరించి రాష్ట్ర అభివృద్ధికి సహాయ పడతారు? నిరుద్యోగాన్ని ఎట్లా రూపు మాపుతారు ఉత్పత్తిని ఎట్లా పెంచుతారు. మార్గాలు ఏమిటి అంటే తలక్రిందులు అవుతున్నారు. ఏమీ ఆలోచన లేకుండా ప్రభుత్వము ముందుకు పోతున్నదని కాంగ్రెసు సభ్యులే చెప్పారు. అది వాస్తవముకాదా; అట్లా కాకపోతే

ఈ రోజున బరుగుతున్న పరిస్థితి ఏమిటి? పారిశ్రామిక పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు వారికి 4, 5 నెలలు జీతాలు ఇవ్వకపోతే ధారణ చేస్తే దానికయినా సిద్ధపడ్డారు కాని వారికి జీతాలు యిచ్చుకోలేని పరిస్థితిలో వుండిపోయారు. ఇక N. G. O's కి మొత్తము D. A. ఇవ్వకుండా సగము మాత్రమే ఇచ్చి మిగిలిన సగము పదో చేస్తామని చెప్పడము జరిగింది. వారి అవసరాలు గమనములోకి తీసుకొనక పోవడమే ఈ పరిస్థితికి కారణమని అనుకొంటున్నాను. ఏ ఆర్డర్లు issue చేసినా అమలు జరుపరు జరుపలేరు. U. G. C. scales అమలు జరుపాలని కాలేజీ టీచర్లు ఆందోళన చేస్తూంటే వాటిని అమలు జరుపలేరు. కారణము ఆర్థిక దుస్థితికి కొరారి కమిషన్ సిఫార్సులను అమలు జరపాలని ఆందోళన చేస్తూంటే జరుపగలరా? జరుపలేరు. కారణము ఆర్థిక దుస్థితి. ఏది చెప్పినా డబ్బు లేదనే పరిస్థితి. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు 20 సంవత్సరాలుగా అనుసరిస్తున్న పెట్టుబడిదారీ విధానాలే ఈ దుస్థితికలకు కారణము. ఈ విషయాలు ప్రజా హిత వాదులు, కమ్యూనిస్టు పార్టీవారు చెబుతూవుంటే కాంగ్రెసువారు అనుసరిస్తున్న వద్దతి ఏమిటి? ఈరోజున విశాలాంధ్ర పేపరులో చూశాము. పోయిన సంవత్సరము 4 కోట్లు over draft తీసుకొంటే దానిని చెల్లించలేని స్థితిలో వున్నాడు. దాదాపు 30 కోట్ల రూపాయలు బకాయాలు రాష్ట్రములో రావలసి వుంటే ఖూస్వాములు, పెద్ద పెద్ద వ్యాపారస్థులు ఇవ్వవలసిన మొత్తాలను కొంత మేరకు write off చేస్తూ, కొంతవరకు వాయిదావేస్తూ ఆర్థిక వనరులను సేకరించలేని పరిస్థితిలో పడివున్నాడు. ఒకవైపున over draft చెల్లించలేని పరిస్థితి. రెండవవైపున ఆర్థిక వనరులు సేకరించలేక write off చేయడము, వాయిదా వేయడము వద్దతా అని అడుగుతున్నాను. పెట్టుబడిదారీ విధానములో నడుస్తున్న పనే వీరుకూడ చేస్తున్నారు. మనరాష్ట్రములో పరిశ్రమలస్థితి ఏమిటి, దీనికి కారణము ఆర్థిక దుస్థితే. కేంద్ర ప్రభుత్వము రాష్ట్ర ప్రభుత్వము లాల్సూచీ వడ్డము ప్రధానకారణము కాదా? Zinc Smelter Plant ఏమి అయినది ఉదయపూర్ పోయినది. Steel Plant వస్తుందనుకొంటే హాఠికర్పూరమువలె హరించుకొని పోయినది. ఆ సందర్భములో ప్రజా ఉద్యమము పెద్ద ఎత్తున జరిగింది. రాష్ట్రములో పరిశ్రమల అభివృద్ధికొరకు, ఆర్థిక రీత్యాను, ఇతరత్రాను ముందుకు పోవడానికే కదా ఆ ఉద్యమము జరిగినది. దానికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వము. మనముఖ్య మంత్రిగారు చేసిన పని ఏమిటి? నీరుకార్చలేదా? చివరకు అబద్ధాలు చెప్పి నిరాహారదీక్షను విరమింపజేయలేదా. ప్రధానమంత్రిగారు ఈ విధంగా చెప్పారు అని. దానికి తేనిపోని పెదర్థాలు కల్పించి, నిరాహారదీక్షను విరమింపజేయలేదా. ఈరోజున steel plant గతి ఏమి అయినది అని అడుగుతున్నాను.

ఏమిటి యీ పరిస్థితి? ముఖ్యమంత్రిగారు యీరోజు తీర్మానం చేయించారు. అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టారు. నేనుమాత్రం హెచ్చుస్తూనే ఉన్నాను. చివరకు లొంగుబాటు చూపించారు. కేంద్రప్రభుత్వంతో లాల్సూచీ వడుతూనే గాని సాధించింది ఏమిటి? కాబట్టి ఆ తీర్మానం చివరిభాగంలో కేంద్రప్రభుత్వం ఆంధ్రకు అన్యాయం చేసిందని Steel Plant విషయంలో direct action కు పూనుకొంటామంటే ఏమిచేశారు. ఇక్కడకూడ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

కేంద్రప్రభుత్వంతో లాల్చాచీ పడింది. అసలు వీరు ఏ సమస్యను పరిష్కారం చేశారు? చేయడానికి శక్తి వుందా? యంతవరకు సాధించగలిగింది ఏమిటి అనే విషయాలు మనం ఆలోచించాలి. 4 వందల కోట్లు ప్లాను తయారు చేశామని ఏమో చేస్తామని కబుర్లు చెప్పుతున్నారని వాస్తవంగా కేటాయింపు 10 లక్షలు మాత్రం జరిగింది. కనీసం అప్పులు పైపై నా మారుతోరియం ప్రకటించుకోమని కేంద్రం చెప్పితే చూసుకోలేని దుస్థితిలో వున్నారు. ఇక N. G. Os యొక్క D. A. విషయంలో మొరార్జీదేశాయ్ గారి వైఖరి మన ముఖ్యమంత్రిగారి వైఖరి ఏమిటి? చేనేత కార్మికులకు rebate విషయంలో సత్కారగ్రహణ వ్యర్థా ఉద్యమాలు చేసి వారంతా తీవ్రమయిన దుస్థితిలో వుంటే కేంద్రంతో మీరేమి పోట్లాడుతున్నారు? సంకీర్ణరెడ్డిగారు అప్పుడప్పుడు చెప్పేవారు. కేంద్రం యొక్క విధానాలు బాగాలేవని చెప్పుతూ వుండేవారు. ఆయన అడుగు జాడలలో వ్యవహరిస్తున్నారా యిప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారు యిటీవల పత్రికలు చూస్తే తెలుస్తుంది. కేంద్రంపై ప్రకటనలు చేయడం రోజూ వాస్తవంలో లాల్చాచీ పడడం జరుగుతోంది. అటువంటి పరిస్థితులలో మన రాష్ట్రాన్ని ముందుకు ఏ విధంగా తీసుకుపోగలరు అని వ్రచ్చిస్తున్నాను. కేంద్రం నుంచి రాష్ట్రం వరకు మన దేశ పెట్టుబడి దారీ విధానంతోను భూస్వామ్య విధానంతోనూ లాల్చాచీ కుస్తీలు పట్టడమేతప్ప కాటా కుస్తీలు జరుగవు. యిది వాస్తవము. మనదేశ రాజకీయ పరిస్థితి యీ విధంగా వుంది. మీరు ముసుగులో గుద్దులాటకు పోవడంలేదా? ఏది అన్యాయం అని చెప్పడం ద్రోహమా? దేశపరిస్థితి ఏ విధంగా వుందో వాస్తవాలు చెప్పాలి. స్వతంత్ర పార్టీవారు, ఏవిషయా లైతే చెప్పారో కాంగ్రెసువారు ఆ విధానాలనే అనుసరిస్తున్నాను. Plan holiday కావాలని చెప్పారు. స్వతంత్ర పార్టీవారు, మీరు చెయ్యలేదా అవని? నిరుద్యోగ పరిస్థితులు బాగుపరచడానికిగాని ధరలను తగ్గించడానికిగాని Plan ఏదీ ధరలు రోజురోజుకు ఎక్కువ అవుతున్నవి. ఉత్పత్తి తగ్గిపోతుంది. ఆర్థిక వనరులు బాగాలేవు. యీ పరిస్థితులను చక్కదిద్దడానికి ఏచర్యలు తీసు కోవాలన్న విషయం ఆలోచించారా? దీనికి కమ్యూనిష్టు పార్టీ యితర వామ పక్ష ప్రతిపక్ష పార్టీలన్నీ ఒక నిర్దుష్టమైన కార్యక్రమాన్ని ప్రజలముందు పెట్టు తున్నది. ప్రభుత్వం ముందుపెట్టుతున్నది. ఈ ఆర్థిక దుస్థితి నుంచి బయట పడాలంటే జ్యోతులను జాతీయం చేయాలి. రెండవది State Trading Corporation ను పెట్టి State trading in food grain చెయ్యమంటున్నాం. ధరలను అదుపులో పెట్టాలంటే యిది అవసరం. సక్రమమైన భూసంస్కరణలు అమలులో పెట్టాలి. వ్యవసాయక రంగంలో ఆదాయాన్నిబట్టి పన్ను వేసేవద్దతిని surcharge, యని లేక tax గాని వేసే వద్దతిని అమలుజరపాలి. ఈ విధంగా చేస్తే రాష్ట్రానికి యిప్పటికన్నా ఎక్కువ ఆదాయం రాబట్టడానికి వీలుపడుతుందనే విషయం మీరు బాగాఆలోచించాలి. ఈ 20 సంవత్సరాల కాంగ్రెసు పరిపాలనలో గ్రామాలలోని సంపన్న వర్గాలు లక్షల రూపాయలు సంపాదించు కున్నారు. ఆ డబ్బుతో సినిమా హోలులేమీ, గ్రామాలలోనూ పట్టణాలలో యిండ్లపై invest చేయడానికి ఉపయోగిస్తున్నారు. అటువంటి వారిపై పన్ను వేయాలి. డబ్బురాబట్టాలి. అప్పుడు మన రాష్ట్ర అభివృద్ధి జరగడాని!

వెళ్ళేరు గురించి మనం ప్రతీసాధి చెబుతున్నాము. వెనుకబడిన జాతులవారికి అవకాశం వుంటుంది. యీనాడు ప్రభుత్వం చేస్తున్నది పెట్టుబడిదారీ అనుకూల పద్ధతులు కావా? అంది చేత్తో కేంద్రంనుంచి రాష్ట్రాలవరకు మన ప్రభుత్వవిధానంలో మార్పు రావాలి. కేంద్రంలో యీనాడు జరుగుతున్న రాజకీయ విధానం ఏమిటి? Reactionaries అంటే అభివృద్ధి నిరోధకులు అంతా దేశాన్ని యింకా అభివృద్ధి పంధాలోకి తీసుకొని పోవడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. ప్రజలకు ఉపాధిలేకుండా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. కాంగ్రెసులో వున్న అభివృద్ధి నిరోధక మూతా స్వతంత్ర. జనసంఘ వీరు ముగ్గురు కలిసి పానులేకుండా చేసి ఒక విధమైన ఆర్థిక దుస్థితి కలుగజేయాలని వారి అభిప్రాయం. నిజానికి కాంగ్రెసు యీనాడు చేస్తున్నది స్వతంత్ర పార్టీయొక్క విధానాలను అమలుజరపడమే కాదా అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. వీటికి వ్యతిరేకంగా left and democratic parties వారు పోరాడుతూనేవున్నారు. left and democratic forces మరియు కాంగ్రెసులోని అభ్యుదయ కార్యకులంతా యీస్లానులను అమలు జరిపి దేశాన్ని ముందుకు తీసుకొని పోవడానికి మరియు దేశంలోని నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కారం చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఉత్పత్తి పెంచాలి. ఈ దేశంలో దారిద్ర్యాన్ని తీసివేయాలి. ప్రజల సమస్యలు పరిష్కారానికి కావలసిన వనరులు చేపట్టడానికి ఒక కార్యక్రమం రూపొందించాలి. కాంగ్రెసులో వున్న అభివృద్ధికాముకులంతా రండి. left and democratic forces తో ఐక్యమై జాతీయ ప్రజాస్వామ్యం ఐక్య సంఘటన ప్రభుత్వాన్ని స్థాపించి సోషలిస్టు పంధాలో దేశాన్ని ముందుకు తీసుకొని పోవడానికి ప్రయత్నం చేద్దాం. Capitalist పంధాలో ప్రయాణిస్తున్న కాలం యిది సాధ్యపడదు. Budget లో వున్న అంకెలు మార్చినంత మాత్రం చేత యిది సాధ్యపడే విషయం కాదు. మీ investment విధానంలో రాజకీయ విధానంలో మార్పురావాలి. సమస్యలు పరిష్కారం చేస్తామని కేవలం మాటలు చెప్పి ప్రయోజనం లేదు. యీ 20 సంవత్సరాల కాలంలో కాంగ్రెసు మనదేశ ఆర్థిక పరిస్థితిని మరింత దివాలా కోరు పరిస్థితులకు తీసుకొని పోతున్నది. కేంద్రం నుంచి రాష్ట్రాల వరకు left and democratic forces unite అయి అధిరోజునలు చేయడమేకాకుండా దేశాభివృద్ధికోసం, మన economic development కోసం ప్రభుత్వాన్ని చేపట్టితేనే గాని యిప్పటి యీ ఆర్థిక దుస్థితిని చక్కజరచడం సాధ్యంకావని, యిది non-capitalist పంధాలోనే సాధ్యపడుతుందని మనవిచేస్తూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ (ఏలూరు):—అధ్యక్షా ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును నేను హృదయ పూర్వకంగా జలవనస్తూ కొన్ని సూచనలను చేస్తున్నాను. ఇందులో ముఖ్యంగా Electricity గాని Social welfare కు గాని కేటాయించిన నిధులు, వారు తీసుకున్న చర్యలు, వారి అభిప్రాయాలు, మరియు పరిశ్రమలు అభివృద్ధికి వారు తీసుకున్న చర్యలు ఉన్నాయి. తరువాత గత సంవత్సరం కాలం నుంచి old age pensions కు డబ్బు కేటాయింపుకూడా ఆపుచేశారు, పోనీ క్రిందటి సంవత్సరం కేటాయించినవైనా

యీ రోజు వరకు యివ్వకపోవడం యీలోగా ప్రభుత్వంవారు Collectors కు orders జారీచేయడం జరిగింది. దీనిలోకూడా ఎన్నో దగాకోరు applications వున్నాయి. వారంతా కలిసి ఒక విజ్ఞప్తి పంపించడం, దానిపై enquiries జరిగినవి. గాని నిజంగా Old age pensions రావలసిన వారికి యంతవరకు రావడం చాలా విచారకరమైన విషయం. యీ విషయమై ప్రభుత్వం పెద్ద శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. యీ 20 సంవత్సరాలలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఏమీ చేసిందన్నప్పుడు, నిస్పృహికి దృష్టితో మనం గమనించినట్లయితే చాలావుంది. దానికి సిగ్గుపడవలసిన అవసరంగాని హాస్యానికి గురి కావలసిన అవసరంగాని లేదని హృదయపూర్వకంగా చెప్పతున్నాను. ఇప్పుడు మాట్లాడిన నా మిత్రులు ముఖ్యంగా శ్రీ సుబ్బయ్యగారు ఈ 20 సంవత్సరాలలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఏమీచేయలేదని యింకా చాలా విషయాలు చెప్పారు కాంగ్రెసు విధానాలు capitalist దేశాలకు లోనయ్యాయని చెప్పడం చాలా విచారకరమైన విషయము యీ 20 సంవత్సరాల కాలంలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఏమీ చేసిందంటే బాగా అభివృద్ధిచెందిన రహదారిలాంటి దేశానికి కి లక్షల చెవుల జతలను ఎగుమతి చేసే పరిస్థితికి వచ్చింది. మన దేశంలో తయారవుతున్న రైలు వట్టలు ఎగుమతి చేసుకునే పరిస్థితిలోకి వచ్చాముతప్ప సిగ్గుపడే పరిస్థితిలోకి రాలేదు. యధార్థాలను కళ్లుపున్నా చూడలేనప్పుడు చెవులుపున్నా వినలేనప్పుడు ఏమీ చెప్పినా ఆరణ్య రోదనంగానే వుంటుంది. N. G. O's కరువుభత్యం కావాలన్నప్పుడు మొసలి కన్నీరు కారుస్తున్నారు. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిని, మొరార్జీదేశాయీగారిని హాస్యాస్పదంగా చిత్రిస్తున్నారు. కేరళ ప్రభుత్వంలో సంచారిపాడ్ గారు బహిరంగంగా Floor of the House లోనే చెప్పారు. 'మేము N. G. O's కు కేసేదేమీలేదని చెప్పారు' గాని అది చెప్పిన మూడు నాలుగు రోజులకే మంత్రుల జీతాలను పెంచుకున్నారు. T.A. లు పెంచుకున్నారు. M. L. A's కు 200 రూపాయలు నుంచి 300 రూపాయలకు పెంచారు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అక్కడ ఏమీ జరుగుతున్నదో వాస్తవం తెలుసుకొని మాట్లాడాలి.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—కేరళ సంగతి చెప్పారని కావండి. అక్కడ ఏమీ జరిగిందో facts చెప్పాలి. అక్కడ N. G. O's కు Central D. A. యిచ్చారు. మనం యివ్వలేదు. దీనిని దయచేసి వారు గుర్తించాలి అధ్యక్షా.

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ :—అయినప్పటికీ 2/3 రోజులలో సంచారిపాడ్ గారు ఏం చేశారు? M. L. A's యొక్క జీతాలు 200-రూ॥లు నుంచి 300 రూ॥లకు పెంచినారు. మంత్రులకు యిచ్చే టి. ఎ. లు పెంచారు. రోజువారీ allowances పెంచారు. సిగ్గు విడిచి, లజ్జ విడిచి ఆలోచిస్తే ఎట్లా? మా కాంగ్రెసు ప్రభుత్వంలో యీ 250 లు యిస్తున్నారు. యిక్కడ 16 రూపాయలు అయితే అక్కడ రూ. 25 లు చేశారు. సిగ్గు వుండక్కరలే. అదేవనిగా కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాన్ని ఆనేకంకే మీరేంచేస్తున్నారో చూసుకోండి మేము పెట్టుబడి దార్లతోకలిసి ఎదో చేస్తున్నాము కాబట్టి యిది సోపలిస్తు తరహా రాజ్యం కానేరదని

చెప్పుతున్నారు. మీ సోషలిస్టు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి నంబూద్రిపాద్ గారు నిన్ను కాక మొన్ననే కదా ఢిల్లీ వెళ్లి వచ్చింది. తాతా, బిర్లా వద్దకు మేము వెళ్లితే తప్ప. మీరు వెళ్లితే తప్పలేదు. మీ సోషలిస్టు దేశాలైన రష్యాదగ్గరకు వెళ్లితే అది ఘోరకృత్యం కాదు. అందుచేత అలాంటి విమర్శలు చేయడం వ్యాయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత అధ్యక్షా మన M. T. రాజుగారు చేసిన సన్స్కరణలను వారు చేసిన recommendations ను నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. District level లో Development Councils పెట్టాము అని చెప్పారు. వాటిలో జిల్లా పరిషత్ చెయ్యరైనులు మరియు జిల్లా కలెక్టర్లు మాత్రమే సభ్యులుగా వుంటారు దీనివల్ల జిల్లా development జరుగగలదనే ఆశ నాకులేదు. అందుచేత యీ Development Councils లో ఆయా జిల్లాల M. L. A's ఓ ప్రాతినిధ్యం కల్పిస్తే ఆయా సభ్యుల నియోజక వర్గాలలో యే యే వసులు జరగాలి అనే విషయముపై కేంద్రీకరించడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. M. T. Raju గారి recommendation లో ప్రధానమైన లోపం యిదేనని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను. అందుచేత దీనిని తప్పకుండా సవరించి సభ్యులకు ఆయా జిల్లా కౌన్సిలులోనే ప్రాతినిధ్యం కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత యీ 20 సంవత్సరాల కాలంలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం ఏమి చేసిందని ప్రశ్నిస్తున్నారు. మనం చరిత్రను చూస్తే యీ 20 సంవత్సరముల కాలము సముద్రంలో నీటి చుక్కవంటిది. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలన్న Socialist pattern of Society కావాలని హృదయ పూర్వకంగా పనిచేస్తున్నాయి. కొంత మంది planning అక్కరలేదని అంటున్నారు. దీనిని కొంచెం ఎక్కువగా స్వతంత్ర పార్టీ వారు చెప్పుతున్నారు. అయినదానికి కాని దానికి వద్దనడమే వారిపని. Planning అంటే ప్రణాళిక ప్రాధాన్యతను సూచించే మన నియోజక వర్గాలకు పోవాలంటే ఒక ప్లాను ఉండాలి, అలాగే మన కుటుంబానికి ఒక ప్లాను ఉండాలి. యిక్కడనుండి వెళ్ళాలంటే రిజర్వేషన్లు చేయవలసివెళ్ళి అక్కడనుండి రైలు ఎక్కి, మళ్ళీ రైలుదిగి బస్సులో మన గ్రామాలకు పోవాలి. అదేవిధంగా లేక ఆర్థికసౌష్ఠవానికి ఒక ప్రణాళిక ఉండాలి. అంతేగాని అకస్మాత్తుగా యిక్కడనుండి బయలుదేరి ఏమారుకు ఎగిరిపోలేం గదా.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మన దగ్గర జిల్లాలు ఎలాగో ఢిల్లీ వెళ్ళాలంటే అంతే గాని జేబుకొట్టడానికి మాత్రం యిక్కడ జరుగుతోంది.

శ్రీ ఎం. వెంకట నారాయణ :—జొంగతనం చేయడానికి కూడా ఒక ప్రణాళిక కావాలి. తెలివి తేటలుకావాలి.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—దీనికి దానికి సంబంధం.

శ్రీ ఎం. వెంకట నారాయణ :—ప్రభుత్వం పన్నులు వసూలు చేయ కూడదు అంటారు శత్రువు అవమానకరంగా మాట్లాడినా మేము వేచిచెప్పలేం. ప్రజాస్వామ్యంలో సమ్మతం వున్నచారు ఎవరి అభిప్రాయాలు వారు ప్రకటించు

కొంటారు ఒకటికి రెండుసార్లు ఆ సభ్యుని ఆవహాన ధోరణిని ఉద్దగించడం అదొక ప్లాను. ఇదంతా ప్రతిపక్షాలు యొక్క ప్లాను తప్ప యింకొకటి కాదు. ప్లానులు లేనిదే ఏ కార్యక్రమము సాధించలేము అది అందరికీ తెలుసును ముఖ్యమంత్రిగారిబడ్డెటును సహృదయంతో ప్రతి పక్షాలవారు పరిశీలించాలని చెప్పతూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ ఆర్. నత్రనారాయణరాజు (నర్సపూర్) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు 68-69 సంవత్సరానికి బడ్డెటు ప్రవేశ పెట్టారు మొత్తము 18 కోట్లు లోటు చూపించి దీనిని పూడ్చడానికి ప్రజలపై భారం వెయ్యాలని చెప్పుతున్నారు Director గా చెప్పకపోయిన ఆచరణలో యీ లోటు ఆత్యధిక భాగం లోటు పూడ్చుకోవడానికిసామాన్య ప్రజలపై పన్నుల భారం పెంచడానికి చూస్తున్నారు. యితరకంటే యీ బడ్డెటు ప్రసంగంలో నిరుద్యోగానికి గురి అవుతున్నవారి గురించిగాని అట్లాగే గతసంవత్సర ఉద్యోగాలు పోయిన వేలాది ఇంజనీయర్లగురించి గాని మాటమాత్రమైన చెప్పకపోవడం. అదేవిధంగా 4 లేక 5 మాసాలనుంచి నమితులలో పని చేస్తున్న ఉపాధ్యాయుల జీతాలు సక్రమంగా రాకపోవడం గురించిగాని చెప్పకపోవడం చాలా విచారకరము. ఈ నాలుగు అయిదు మాసాల కాలంలో అనేక ప్రజా సమస్యలు తలయెత్తినవి. వాటినిగురించికూడా బడ్డెటు ప్రసంగంలో ప్రస్తావించబడలేదు. వీటన్నింటికి పరిష్కార మార్గాలు చూపించక పోవడం చాలా అన్యాయం. తరువాత యీ బడ్డెటును పరిశీలిస్తే యిందులో అప్పులకు సంబంధించిగాని అలాగే యితర గ్రాంటులకు సంబంధించిగాని మనకు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది. మన రాష్ట్రానికి కేంద్రం యిస్తున్న అప్పులు, గ్రాంటులు మొదలగువాటిని కేవలం ఊహలతో తయారుచేసుకొని దానిని ప్రజలముందు పెట్టారు. 1965-66 సం. లో మన రాష్ట్ర ప్రణాళిక 105 కోట్లు వుంటే 1966-67 సం. లో 97 కోట్లకు దిగజారిపోయింది. 1967-68 లో 71 కోట్లకు దిగి జారిపోయింది. 1968-69 ఆర్థిక సంవత్సరానికి స్పష్టంగా చెప్పకపోయినా అర్థం అయ్యేది ఏమంటే 51 కోట్లకు దిగజారేట్లుగా కనిపిస్తున్నది. అదయిన గ్యారంటీ లేదు. ఈ 51 కోట్ల రూపాయలలోను 4 కోట్ల 81 లక్షలు గ్రాంటు రూపంలో మిగతాది అప్పు రూపంలో యిస్తున్నారేతప్ప మరొకటి కాదు. మిగతా అంతా ఎలా వున్నదంటే— నోట్లు వ్రాసేటప్పుడు—అసలీ ఫాయీదా లతో సహా, ఎప్పుడు అడిగితే అప్పుడు మీకుగాని, మీ order పొందినవారికిగాని శివ్వగలవాడను అని—ఆ రకంగా అప్పులు తీర్చలేక, అప్పులభారంతో కూడుకొన్నది తప్ప ఇది మరొకటి కాదు. అదేరకంగా అప్పులుచూస్తే ఆ రకంగా ఉంటే, ఈ ఋణాలు 1959-60 నాటికి సుమారు 184 కోట్లు ఉంటే; 1968-69 Budget అంచనాప్రకారం 605 కోట్ల 44 లక్షలకు పెరిగింది. ఇక కేంద్రంనుంచి తెచ్చిన అ లుప్పుచూస్తే 1957-58 లో 121 కోట్లు ఉంటే, 1968-69 అంచనాప్రకారం 489 కోట్లకు దాదాపు పెరిగింది. ఈ అప్పుల వివరాన్ని చూస్తే మన ఆర్థిక విధానం అంతాకూడా అప్పుచేసి పప్పుకూడు వద్దతిగా వుంది, ఇంకా వివరాల్లోకి పోకుండా ఈ మధ్యకాలంలో—ముఖ్యంగా Budget ధరలగురించి ప్రస్తావించారు. ముఖ్య

మంత్రిగారు ధరలగురించి ప్రస్తావించి—ధరలు తగ్గిపోతున్నాయని అన్నారు. ఈ తగ్గుదల స్థిరంగా ఉంటుందని సంతృప్తి వెలిబుచ్చుకోవటం చాలా అవ్యాయం. 10, 15 సంవత్సరాల వ్యవసాయ అనుభవం చూస్తే వ్యవసాయ ఉత్పత్తి ధరలు వంటల తరుణం కాలంలో కొంత ధరలు తగ్గుముఖం పట్టవచ్చు. దరిమిలా 2, 3 మాసాల తర్వాత విపరీతంగా పెరిగిపోతాయి. ఆ ఉత్పత్తి అయిన సరుకులన్నీ చీకటి బజారుకు పోయి, దొంగ వ్యాపారులు విపరీతధరలు పెంచి, ప్రజలకు అమ్మటం జరుగుతోంది. దానిని అదుపులో పెట్టటానికి సక్రమమైన ఆలోచనలు చేయడానికి బదులు—Budget లో ధరలు సాఫీగా ఉన్నాయని, స్థిరంగా ఉంటాయని సంతృప్తి వెలిబుచ్చుకోవటం అంటే, రాష్ట్ర ప్రజలకు చాలా ద్రోహం చేసినట్లు అవుతుందితప్ప మరొకటి కాదు. అధ్యక్షా! మన కాననసభ సెప్టెంబరులో జరిగింది. ఈ 3 మాసాల కాలంలో కాననసభ జరగకపోయినా, ఈవేళ మన రాష్ట్రంలో అనేక విషయాలు, అనేక సంఘర్షణలు జరిగాయి. ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రి గారు తమ Budget ప్రసంగంలో శాంతిభద్రతలగురించి చెబుతూ, ఏదో కొన్ని రాజకీయపక్షాల పేరు పెట్టకపోయినా, సంఘవిద్రోహ శక్తుల పేరుతోటి, దౌర్జన్యాలు, దోపిడీలు కొనసాగుతున్నాయని, వీటిని అరికట్టటం మన అందరి బాధ్యత అని శలవిచ్చారు. అయితే వారికి మనవి చేయదల్చుకొన్నాను. అసలు శాంతి భద్రతలలో లోపము వుండడానికి కారణము యేమిటి? కారకులు యెవరు? అన్నప్పుడు ఈనాడు వున్నటువంటి ప్రభుత్వం తప్ప మరొకటి కాదని చెబుతున్నాను. దీనికి ఒక చిన్న ఉదాహరణ, ఈనాటి ఖాషా సమస్య. 6, 7 మాసాలుగా విద్యార్థులు తమకు ఉన్నటువంటి అనేక కష్టాల గురించి, అధిక ధరలకు వ్యతిరేకంగా, N. T. R. కు వ్యతిరేకంగా అలాగే రోజుకి రెండు పరీక్షలు ఉంటే, రోజుకి ఒక పరీక్ష పెట్టాలనే వద్దతికి అనుకూలంగా, అలాగే కేంద్ర ప్రభుత్వం పక్షం చేసినటువంటి ఖాషా బిల్లుకు వ్యతిరేకంగా, తీవ్రమైన ఆందోళన చేస్తూ ఉంటే, ఆ ఆందోళన సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక ప్రకటన చేశారు. ఆ ఆందోళన వారికి పుట్టింది కాదు. వారి వెనుకాల రాజకీయ పక్షాలు ఉండి, వారియొక్క హస్తాన్ని ఇందులో పెట్టి దౌర్జన్యంగా ప్రవర్తిస్తున్నారనే నింద మోపటం కూడా జరిగింది. ఖాషా సమస్య గురించి విద్యార్థులే గాకుండా, మధ్యతరగతి ప్రజలే గాకుండా, మొత్తం N. G. O. లు ఉద్యోగస్తులు అందరూ కూడా ఖాషా బిల్లుపై తీవ్రమైన అసంతృప్తి వెల్లడిస్తూ ఉంటే భవిష్యత్తులో వారికి ఈ బిల్లు వల్ల Service Commission పరీక్షలలోగానీ, కేంద్ర ఉద్యోగాల విషయంలోగానీ, తీవ్రమైన అవ్యాయం జరుగుతుందనే ఉద్దేశ్యంతోటి—ఇదే మన భవిష్యత్తుకు సంబంధించిన సమస్యకాబట్టి దీన్ని వ్యతిరేకించాలని—విద్యార్థులు ఐహారంగంగా వచ్చి, బిల్లును ఉపసంహరించుకొనేంతవరకు ఆందోళన సాగించాలని తీర్మానించుకొన్నారు. ఆ సమయంలో కానన సభను సమావేశపరచి ప్రతిపక్ష నాయకులతో సంప్రదించటంగానీ, లేదా విద్యార్థి నాయకులతో సంప్రదించి దానిని అరికట్టటంపోయి—దానికి ప్రశ్నామూలంగా ఈయన చేతిలో పోలీసు ఉన్నదనే ధీమాలో విద్యార్థుల ఉద్యమాన్ని ఆందోళనను ప్రజల యొక్క సమస్యలను పరిష్కరించకుండా తుపాకి కాబ్బులతో, లాఠీచార్జీలతో, ఖాన్సావాయువుతో విద్యార్థి ఉద్యమాలను అణచి

వేసిన సంఘటనలు మీకు కనబడటంలేదా? చిత్తూరుజిల్లాలో college విద్యార్థులపై కాల్పులు కాల్పుటం వల్ల ఒక విద్యార్థి మరణించాడు. అలాగే విశాఖపట్టణం, వరంగల్ జిల్లాలో, అనేకచోట్ల విద్యార్థులపై లాఠీచార్జీలు చేయటం జరిగింది దీనికంతకూ ప్రభుత్వం యొక్క తప్పుడు విధానాల వల్ల. తప్పుడు భాషా విధానం వలన వచ్చిన ఫలితం తప్ప మరొకటి కాదు. దీనివెనుక ఏదో రాజకీయ పజాల శక్తి ఉన్నదని నెపం వేయటం చాలా అన్యాయం. అనవసర ప్రసంగం. అంతే గాదు. ఈమధ్యకాలంలో వివిధ ప్రాంతాలలో శ్రీకాకుళంజిల్లా—ఏజన్సీప్రాంత మైన పార్వతీపురంలో 4 మాసాల క్రితం గిరిజన కార్యకర్తలంతా కలసి ఒక మహాసభ జరుపుకొంటూ ఉంటే—దేవిడి గ్రామంలోని భూస్వామ్యవర్గాలు, వారి గుండాలచే—కొంతమంది గిరిజనులను అడ్డగించి, అక్కడ పోలీసులు లేక పోయినా తమ చేతుల్లో ఉన్న తుపాకులు ప్రేల్చి ఇద్దరు గిరిజనులను పొట్టన బెట్టు కొన్న సంగతి మనకు తెలియదా? శ్రీకాకుళంజిల్లాలో ఉన్న గిరిజనులు, తమకు ఉన్న వెనుకబడినతనాన్ని పొగొట్టుకోవటం కోసం అక్కడ కొనసాగుతున్న భూస్వాములు దౌర్జన్యాలకు వ్యతిరేకంగా గిరిజనులు సాగిస్తున్న ప్రజా ఉద్యమాన్ని—భూస్వాములు, పోలీసులు కుమ్ముకై తుపాకులు కాల్పుటం సహించరాని విషయం. నల్లగొండజిల్లా చూచుకొన్నా అచేవరిస్థితి మనకు కనబడుతుంది అంటే ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో భాగం అయిన పోలీసు వర్గం ఒకవైపున ప్రభుత్వ పరిపాలనా వర్గంలోని భూస్వామ్యవర్గాలు ప్రధాన పాత్ర వహిస్తూ; ఇద్దరూ కుమ్ముకై రాష్ట్రంలో ప్రజాఉద్యమాల మీద, వ్యవసాయ కూలీల మీద దాడులు చేయటం, లూటీలు, దహనాలు జరగటం మనకు తెలుసు. ఇట్లా ఎన్ని ఉదాహరణలు అయినా ఇవ్వగలను. ఈరోజున కల్వకుర్తి తాలూకా, పోతెవల్లి గ్రామంలో భూస్వాములు దౌర్జన్యాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం కొనసాగుతూ ఉంటే భూస్వామ్యవర్గాలు పోలీసులు అండతో తుపాకులు గాల్చి, ఒక లంకాడీ వ్యక్తిని కాల్చి చంపారు. అట్లాగే ఖమ్మం తాలూకా, తుమ్మవల్లి గ్రామ కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యకర్త ఆశ్వాస్ మియాపై గుండాలు దౌర్జన్యంగా దాడిచేసి హత్యచేసిన సంగతి అందరికీ తెలుసు. ఇది జనవరి 4న జరిగిన సంఘటన. అలాగే భూస్వామ్యవర్గాలు వ్యవసాయకూలీల మీద ఏదో ఒక రూపంలో కక్ష తీసుకొనడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, ఏలూరు తాలూకా, సత్యనారాయణపురం అనే గ్రామంలో అక్కడ ఉన్న వ్యవసాయ కూలీలు, తమకు ఉన్న సమస్యల మీద పోరాటం చేస్తూ ఉంటే, దెందులూరు గ్రామంలో ఉన్న గుండాలు సుమారు 800 మంది, అక్కడి వ్యవసాయ కూలీల మీద దాడిచేసి చిత్రహింసలు పెట్టిన సంగతి కూడా అందరికీ తెలుసు. కడకు దెందులూరులో ఉన్న pumping scheme ను కూడా కొనసాగనివ్వకుండా, సత్యనారాయణపురంలో ఉన్నటువంటి రైతాంగానికి అనీళ్లు వెళ్లనియకుండా దెందులూరు గ్రామంలో ఉన్నటువంటి కొంతమంది భూస్వాములు ప్రోత్సాహంతో pumping scheme ను అరికట్టి, సత్యనారాయణపురం రైతాంగం యొక్క వంట పొలాలను కూడా నాశనం చేశారు. అలాగే గుంటూరు జిల్లా, సత్తెనపల్లి తాలూకా, కందులవారిపాలెంలో

భూస్వాములు, పెత్తందార్ల నాయకత్వాన జనవరి 15 వ తేదీన గూండాలు ప్రజలపై దాడిచేసి స్వైరవిహారం చేసి ఎర్రా సూరారెడ్డిగారి ఇంటికి నిప్పుపెట్టి తగులబెట్టారు. అదేవిధంగా నెల్లూరుజిల్లా, దామరమడుగు గ్రామంలో పోలీసులు, భూస్వాములు కుమ్మక్కై వ్యవసాయకూలీలను చిత్రహింసలు పెట్టారు. ఇవి కొన్ని ఉదాహరణలు మాత్రమే. ఈ 4, 5 మాసాలలో శ్రీకాకుళం జిల్లాలోగాని వరంగల్ జిల్లాలోగాని, నల్లగొండ జిల్లాలోగాని, ఖమ్మం జిల్లాలో కొన్ని ప్రాంతాలలోగాని, గుంటూరు జిల్లా, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో, అమలాపురం తాలూకాలోగాని, వ్యవసాయ కూలీలు, పేదచైతులు తమకు ఉన్న బంజరు సమస్యకోసం, కూలీ రేటు పెంపుదలకోసం, పోరాటాలు, ఉద్యమాలు కొనసాగిస్తూ ఉంటే — వారికి ఉన్న ఇబ్బందులను తొలగించడానికిగాని, కూలీ రేట్లను పెంచటం, బంజర్లకు పట్టాలు ఇవ్వటం — ఇటువంటి సౌకర్యాలు చేయడానికి బదులు — తుపాకి కాల్పులు కాల్చి వారి వెనుకాల పవో రాజకీయపార్టీలు ఉన్నవన్న పేరుతోటి, కమ్యూనిస్టుపార్టీమీద దాడికొనసాగించి, కమ్యూనిస్టు పార్టీని నిర్బంధ విధానానికి గురిచేయడానికి కుట్ర తప్ప మరొకటికాదు. ఈ కుట్ర మన రాష్ట్రంలోనే కాదు. గత 7, 8 మాసాలుగా, కేంద్ర కాంగ్రెసు నాయకత్వాన జరుగుతోంది. దేశంలో అత్యధికభాగం-17 రాష్ట్రాలలోను, 9 రాష్ట్రాలలో కాంగ్రెసేతర మంత్రివర్గాలు ఏర్పడి వని చెప్తూఉంటే ఇప్పుడు ముఖ్యంగా బెంగాలులో ఉన్నటువంటి Ajoy Mukharji ప్రభుత్వాన్ని రాజ్యాంగ విరుద్ధంగా వడగొట్టి అక్కడ P. C. మోహన్ కీలుబొమ్మ మంత్రి వర్గాన్ని ఏర్పాటు చేశారు, అది రాజ్యాంగ విరుద్ధం కాదా? అచేరకంగా, ఆ కుట్రతోచే, ఈ వేళ కేరళ రాష్ట్రంలో కమ్యూనిస్టుపార్టీ నాయకత్వాన వాలంటీర్లు, ప్రజా కార్యకర్తలు, ప్రజా సేవకులుగా, తమ పార్టీ నాయకత్వాన, పార్టీ సూత్రాల ప్రకారం, అక్కడ ఏర్పాటు చేసుకొంటే, — వాలంటీర్లను ఏర్పాటు చేస్తున్నారనే నెపంతోటి, అక్కడ ఉన్నటువంటి నంబూద్రిపాద్ ప్రభుత్వాన్ని కూడా రద్దు చేయాలని, ఆలోచనలు, కుట్రలు జరుగుతున్నాయి.

The House then adjourned till Half-past-Eight of the Clock
on Wednesday, the 21st February, 1968